

Joroinen

TALOUSARVIO 2024
ja
TALOUSSUUNNITELMA
2025–2026

Kunnanhallitus 4.12.2023
Valtuusto 11.12.2023

Sisällys

1. KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	3
2. YLEISPERUSTELUT	4
2.1 Kuntastrategia.....	4
2.2 Toimintaympäristö ja taloudellinen kehitys	5
2.3 Talousarvion perustelut	11
2.4 Riskienhallinta ja keskeisimmät riskit.....	17
2.5 Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	17
2.6 Talouden tasapainottaminen.....	18
2.7 Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta, tilivelvolliset sekä toimivaltuudet.....	20
3. KÄYTTÖTALOUS	23
3.1 YLEISHALLINTO.....	23
3.1.1 Hallinto	24
3.1.2 Maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut	26
3.1.3 Tietohallinto	28
3.1.4 Elinkeino toimi	29
3.1.5 Konsernipalvelut.....	30
3.1.6 Maaseutuhallinto	31
3.2 SIVISTYSTOIMI	32
3.2.1 Sivistystoimen hallinto	33
3.2.2 Varhaiskasvatus	34
3.2.3 Perusopetus.....	36
3.2.4 Lukio.....	38
3.2.5 Kirjasto	40
3.2.6 Vapaa sivistystyö.....	41
3.2.7 Hyvinvointi.....	42
3.3 TEKNINEN TOIMI	44
3.3.1 Teknisen toimen hallinto ja yhdyskuntasuunnittelu	45
3.3.2 Kuntatekniikka.....	46
3.3.3 Kiinteistö- ja ruokapalvelut	48
3.3.4 Maa- ja metsätilat	49
3.3.5 Rakennusvalvonta.....	50
3.3.6 Teknisen toimen projektit.....	50
3.3.7 Vesihuoltolaitos	51
4. TULOSLASKELMA	53
5. INVESTOINNIT	57
6. RAHOITUSLASKELMA	60

1. KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Viime vuonna alkaneesta Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainaan ja koronan jälkeisen ajan vaikutuksista maailmantilanteeseen sekä kotimaahamme huolimatta, suunnittelimme nyt kuluvaan vuotta orastavan positiivisissa tunnelmissa. Tätä kirjoitettaessa Joroisten väestömuutos, tuo hankalin haasteemme, on lokakuun tilanteessa 36 henkeä kasvun puolella. Kiitos positiivisesta väestömuutoksesta kuuluu kuntaamme tulille ukrainalaisille, jotka ovat ottaneet Joroisten kunnan kotikunnakseen. Kuntalaisten määrään vaikuttaa myös lukion Finest Future hanke, jossa uusia ulkomaalaisia aloittajia oli 12. Työllisyysasteemme on Pohjois-Savon toiseksi paras.

Palvelutarjontaan ja kunnan talouden suunnitteluun ei ollut tarvetta tehdä merkittäviä muutoksia, ei ainakaan ennen soterahoituksen ”jälkipiiskaa”, joka on tätä kirjoittaessani parhaillaan otsikoissa. Kokonaisuutena kuluva vuosi on mennytkin hyvin. Jatkamme ensi vuonna siitä, mihin tänä vuonna jäämme. Pidämme huolta kunnan hyvistä peruspalveluista. Strategiamme mukaan parannamme elinvoimaamme edelleen vahvuutenamme olevalla kunnan ja yritystoiminnan sekä kolmannen sektorin yhteistyöllä.

Sekä olemassa olevien yritysten toiminnan ja kasvun mahdollistamiseen että uusien yritysten houkutteluun tähtäävä elinvoimaohjelma on parhaillaan valmistumassa. Joroinen - vihreän teknologian ja kestäväen matkailun edelläkävijä -hankkeessa valmistuu vuoden loppuun mennessä viitostien risteysaluetta, satamaa, lentopaikkaa ja Kotkatharjua koskeva kokonaisvaltainen kehittämissuunnitelma. Visit Joroinen ry matkailun edistäjänä ja JoWa Aviation Oy ilmailun kehittäjänä ovat tärkeä osa elinvoimamme kehittämistä. Kuluvaan vuoden aikana porttinsa avasi myös upea PihlasResort Kaitaisissa. Kartanogolfin ja kunnan yhteisyrittäjä, Bomila Resort Oy, sai ELYltä rahoituspäätöksen. Hotellitaseisten lomamökkien rakentaminen Kartanogolfin yhteyteen päästään pian aloittamaan. Vuoden aikana Watepack Oy osti kunnalta teollisuushallinsa ja OC System Oy:n hallin laajennus sisältyy investointiohjelmaan. Valiotalo Oy rakentaa elokuvateatterin tontille kirkonkylän koulukeskuksen viereen uusia rivitaloasuntoja, jos pian alkava ennakkomarkkinointi onnistuu. Kolpan alueen rantatontit on lähes loppuunmyyty. Lisäsimme kuntamarkkinoinnin määrärahaa 20 000 eurolla, jolloin sen kokonaismäärä on nyt 50 000 euroa.

Aurinkoenergiahankeet etenivät vuonna 2023 suurelta osin toivotuin tavoin. Rakennusluvan on jo saanut kolme teollisen mittakaavan suurhanketta. Sijoittajat tekevät näistä satojen miljoonien eurojen hankkeista investointipäätökset talousarviovuoden 2024 aikana, jolloin rakentamisen aloittaminen käynnistyisi jo tulevana vuonna 2024. Jo näiden hankkeiden toteutuminen nostaisi Joroisen Suomen aurinkoenergisimmäksi kunnaksi. Useita merkittäviä aurinkovoimalahankkeita, ja vähän tuulivoimaakin, on vielä suunnittelupöydällä. Strategiaseminaarissa kunnanvaltuutetut ohjasivatkin päivittämään kuntastrategiaa siten, että uusiutuvan vihreän energian tuotanto on yksi strategisista kärjistämme. Hankkeiden mahdollistaminen ja niitä koskeva edunvalvonta ovat suunnittelukauden eräitä tärkeimpiä asioita. Voimaloiden rakentaminen toisi kuntaamme satoja rakentajia. Mitä palveluita yrityksenne voisi hankkeille ja niissä työskenteleville tarjota?

Sote-uudistus toimeenpantiin. Taloudellisesti selvisimme Essoten loppulaskutuksesta ikävimpiä uhkakuvia paremmin. Joroisten sotepalvelut ovat säilyneet kohtuullisina. Terveyskeskuksen vuodeosasto on kuitenkin vaarassa sulkeutua. Kiinteistöstrategiamme päivitys onkin aloitettava. Keski-Savon kunnat löysivät historiallisesti toisensa työvoimapalveluita koskevassa TE2024 uudistuksessa. Uudistuksen onnistuminen ja Keski-Savon kuntien yhteistyön kehittäminen myös elinkeino- ja elinvoimapalveluiden osalta ovat alueen kriittisiä menestystekijöitä.

Useiden ylijäämäisten tilikausien (2020–2022) jälkeen taloudellinen asemamme on vakaa. Kunnanjohtajana en esittänyt veronkorotuksia vuodelle 2024, vaikka monissa kunnissa veroja lienee pakko korottaa. Talousarviovuonna 2024 tähtäämme nollatulokseen. Siitä seuraa riski, että alkaneen taantuman pitkittyessä ja/tai vaikeutuessa kunnan tulos voi painua alijäämäiseksi. Noin 250 000 euroa alijäämäistä tulosta osoittavat sekä Kuntaliiton veroennustekehikon perusteella tehdyt omat ennakkolaskelmamme, että FCG:ltä konsulttityönä hankitun laskelman kunnan niin sanottu perusura. Suunnitelmavuosina tulos heikkenisi edelleen, jos soterahoituksen tarkastuslaskelmat aiheuttivat noin 240 000 euron lisävähennyksen valtionosuuksiin. Koska tulomme ovat viimevuosina toistuvasti ylittäneet veroennustekehikon, arvioin, että niin tapahtuu tulevanakin vuonna. Ennen kuin aurinkovoimaloita on useampia tuotantokäytössä, taloudellinen

liikkumavaramme on kuitenkin pieni. Silti tulossa on monella tavoin toimelias aika. Joroisten laulun sanoin: ”kotiseutumme vailla vertaa, sinä työmme ja tarmomme saat”.

2. YLEISPERUSTELUT

2.1 Kuntastrategia

Kuntastrategia vuosille 2022–2030 päätettiin kunnan valtuustossa 3.10.2022 § 38. Sitä tarkasteltiin valtuustoseminaarissa 6.10.2023, jonka johdosta se on parhaillaan päivitettävänä siten, että siihen lisätään uusiutuvaa energiaa koskevat strategiset kärkitoimenpiteet ja poistetaan parhaillaan valmistumassa olevat aktivoivan elinkeino-ohjelman (nimi muutettu elinvoimaohjelmaksi) valmistelu ja kehittämissuunnitelman laatiminen VT5-risteysalueen, lentokentän, sataman ja Kotkatharjun alueelle.

Strategisina päämäärinä on, että:

- Joroinen tunnetaan houkuttelevasta ja turvallisesta ympäristöstään asua ja yrittää
- kunnassa toimitaan yhteistyössä kehittyen kestävä talous huomioiden
- kuntalaisten palveluiden laadusta ei tingitä
- hyvinvointia saamme luonnosta, liikunnasta ja kulttuurista
- Keski-Savon kuntien elinvoimaa lisätään itsenäisten kuntien yhteistyöllä

Strategia on, että:

- kunta järjestää toimivat peruspalvelut kustannustehokkaasti itse tai yhteistyössä lähikuntien ja sidosryhmien kanssa
- kunnan tavoitteena on ylijäämäinen ja kestävä talous, jolla pyritään kehittämään elinvoimainen toimintaympäristö elinkeinoelämälle
- kunnassa on houkuttelevat vapaa-ajan mahdollisuudet kunnan sekä kolmannen sektorin ylläpitäminä ja järjestäminä

Strategiset kärkitoimenpiteet ovat:

- tehdä aktivoiva elinkeino-ohjelma
- kehittää kunnan molempien taajamien viihtyisyyttä ja mahdollistaa kylien kehittäminen
- laatia kehittämissuunnitelma VT5-risteysalueen, lentokentän, sataman ja Kotkatharjun alueelle
- edistää henkilöstön hyvinvointia
- vahvistaa omaa lukiota ja ylläpitää toisen asteen koulutuksen saavutettavuutta

Mahdollisista, ei-sitovista toimenpiteistä, joilla esimerkiksi strategiaa voitaisiin toteuttaa, julkaistiin strategiapäätöksen yhteydessä strategiaan sisältymätön taustamateriaali.

Strategia ohjaa vuosittain talousarvion toimintasuunnitelman laadintaa. Toimialat ottavat strategiassa määritellyt tavoitteet huomioon. Strategian toteutumista seurataan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä sekä toimialoilla lisäksi tarpeen mukaan. Valtuusto arvioi strategian toteutumista valtuustokauden puolivälissä ja tekee tarvittaessa tarkennuksia sisältöön. Strategian toteutumista seurataan muutamilla avainmuuttujilla ja tunnusluvuilla, joita ovat esimerkiksi kunnan väkiluku ja muuttotase, verokertymä, velka/asukas, vuosikate/poistot, työpaikkojen määrä, työllisyysaste ja työttömien määrä sekä aloittaneiden yritysten määrä. Lisäksi strategian seuraamiseksi voidaan tehdä erillistä tiedonkeruuta mm. asukaskokemuskyselyn, valtuuston itsearvioinnin tai laajemman tilastollisen tarkastelun muodossa.

Strategiassa määriteltiin myös kunnan arvot, jotka ovat yhteistyökyky ja yhteisöllisyys. Arvostamme turvallisuutta, luontoa ja harrastamista.

Kärkitoimenpiteistä elinkeino-ohjelma saataneen valmiiksi vuoden 2023 loppuun mennessä. Samoin kehittämissuunnitelma VT5-risteysalueen, lentokentän, sataman ja Kotkatharjun alueelle. Ne poistetaan kärkitavoitteista ja tilalle lisätään uusiutuvan vihreän energian tuotantoa koskeva kärkitoimenpide.

Talousarviovuoden välitavoitteet

Välitavoitteina on talousarviovuoden 2024 aikana kehittää kunnan markkinointia, edistää henkilöstön hyvinvointia vuonna 2022 selvitettyillä toimenpiteillä, tehostaa energian käyttöä sekä toteuttaa tulosalueiden käyttötalousosiossa tarkemmin määrittelmiä strategian tavoitteiden mukaisia toimenpiteitä.

2.2 Toimintaympäristö ja taloudellinen kehitys

Kansantalous

Valtiovarainministeriö (VM) arvioi viimeisimmässä syksyn 2023 taloudellisessa katsauksessaan, että maailmantalouden näkymät ovat kaksijakoiset. Toisaalta Yhdysvalloissa, Japanissa ja monessa kehittyvässä maassa talous kasvaa melko nopeasti, toisaalta Euroopassa ja Kiinassa näkymät heikkenevät. Rakentaminen on vaikeuksissa lähes maailmanlaajuisesti, mutta kiinteistösektori on kriisissä erityisesti Euroopassa ja Kiinassa. Inflaatio on hidastunut, mutta pohjainflaatio on yhä nopeaa monessa taloudessa. Venäjän hyökkäyssodan jatkuminen ylläpitää jännitystä Euroopassa. Geopoliittiset jännitteet varjostavat maailmankaupan näkymiä. Maailmantalouden kasvu hidastuu 2,6 prosenttiin tänä vuonna ja kiihtyy 2,9 prosentin kasvuun vuonna 2024.

Taloukasvu oli Suomessa alkuvuonna 2023 yllättävän hyvä palveluiden kasvun ansiosta. Teollisuuden tilanne on kuitenkin selvästi heikompi ja rakentaminen on syvässä laskussa. Loppuvuonna korkojen ja hintojen nousun vaikutus on talouteen edelleen negatiivinen ja tuotanto vähenee. Koko vuoden tasolla Suomen bruttokansantuote (BKT) ei kasva tänä vuonna, vaan pysyy viime vuoden tasolla. Kysynnän odotetaan kuitenkin piristyvän niin Suomessa kuin maailmantaloudessa ensi vuonna, kun korkojen nousu pysähtyy, hintojen nousu hidastuu alle palkankorotusten, ja kotitalouksien ostovoima kääntyy kasvuun. VM:n mukaan investointinäkymät ovat valoisat, vaikka tänä ja ensi vuonna asuntorakentaminen väheneekin rajusti. Energiasiirtymään liittyviä investointisuunnitelmia on ennätyskellisen paljon. Tuotannon kasvu nopeutuukin ja vuonna 2024 BKT kasvaa 1,2 prosenttia ja 1,8 prosenttia vuonna 2025, VM ennusti vielä syksyllä. Ennuste annettiin ennen uusimpia tietoja korkeiden korkojen vaikutuksesta sijoittajien varovaisuuteen uusiutuvan energian investoinneissa ja Hamasin ja Israelin välistä sotaa.

Kuntatalous

VM:n taloudellisen katsauksen ja Kuntaliiton pääekonomisti Minna Punakallion ja johtaja Sanna Lehtosen blogin 1.11.2023 perusteella kuntien taloudellinen tilanne kiristyy talousarviovuonna 2024 voimakkaasti kuluvaan vuoteen verrattuna. VM:n katsauksen perusteella kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,1 prosenttia vuodessa vuosina 2024–2027. Kuntaliiton tietojen mukaan on arviolta kymmeniä kuntia, joiden verorahoitus (verotulot ja valtionosuudet yhteensä) ei riitä kattamaan käyttötalouden nettokustannuksia ja poistoja. Tulojen ja menojen epäsuhdasta syntyvä rahoitusaukko vastaa kuntien tuloverotuksella mitattuna useamman veroprosentin tuottoa. Kuntien taloudellinen eriytyminen on jatkunut ja kiihtynyt Punakallion ja Lehtosen mukaan entisestään.

Kuntaliitto muistuttaa, että kuluva vuosi 2023 ja osittain myös vuodet 2024 ja 2025 ovat kuntien verorahoituksessa poikkeusvuosia. Tämä johtuu sote-uudistukseen liittyvistä vero- ja valtionosuustulojen siirroista kuntien ja valtion välillä, siirtolaskelmien tasauksista ja tasausten tarkistuksista. Lopullinen tieto siitä, mikä vaikutus sote-uudistuksella yksittäisen kunnan talouteen on, saadaan vasta valtionosuuspäätösten myötä aivan vuoden 2023 viimeisinä päivinä.

Tulevina vuosina kuntien taloutta haastavat ikääntynyt ja osittain epätarkoituksenmukainen rakennuskanta, ilmastotavoitteisiin liittyvien investointitarpeiden toteuttaminen ja kunnan perusinfraan liittyvän korjausvelan kasvu. Toisaalta kuntien taloutta ja erityisesti talouden ennakoitua helpottaa se, että eniten yllättäviä menoylityksiä aiheuttaneiden sote-palveluiden järjestämistä vastuu on poistunut kunnilta. Lasten ja nuorten ikäluokkien määrä supistuu muutamaa vaille kaikissa kunnissa ja siten vähintäänkin laskennallinen palvelutarve pienenee. Todellinen mahdollisuus kustannusten sopeutukseen ei kuitenkaan kulje käsi kädessä laskennallisen palvelutarpeen muutoksen kanssa.

VM:n katsauksen mukaan kokonaisuudessaan mittaviin julkisen talouden sopeutustoimiin tähtäävän hallitusohjelman vaikutuksia kuntahallintoon voidaan pitää toistaiseksi varsin maltillisina. Hallituksen päätösten merkittävimmät suoraan kuntiin vaikuttavat panostukset kohdistuvat mm. perusopetuksen vahvistamiseen ja tasa-arvon edistämiseen opetuksessa. Lisäksi hallituksen päätös kiinteistöveron alarajan korotuksesta lisää kuntien verotuloja n. 108 milj. euroa vuodesta 2024 alkaen. Suurin hallituksen suoraan kuntiin kohdistama leikkaus on valtionosuuksien yhden prosenttiyksikön indeksijarru vuosina 2024–2027, jonka vaikutus kumuloituu vuoteen 2027 mennessä 111 milj. euroon. Kehitysarviossa ei ole oletettu, että kunnat sopeuttaisivat menojaan välittömästi indeksileikkauksen seurauksena. Valtionosuuksia laskee indeksijarrun lisäksi myös sote-siirtolaskelmien tarkentuminen, jonka vaikutus täsmäytetään valtionosuuksien kautta vuodesta 2024 alkaen. Lisäksi kuluvan vuoden osalta hyvinvointialueille siirtyneiden tulojen ja menojen välinen epätasapaino (Kuntaliiton arvion mukaan reilu 200 milj. €) leikataan kuntien valtionosuuksista vuosina 2024 ja 2025. Punakallion blogissa 16.10.2023 samat asiat esitetään napakasti. Kuntien kustannukset nousevat, talouskasvu kehittyi vaimeasti ja poikkeukselliset veroerät väistyvät kuntien tilityksistä pois.

VM:n arvio kuntatalouden rahoitusasemasta on myös hieman Kuntaliittoa positiivisempi. VM:n mukaan kuntahallinnon rahoitusaseman arvioidaan olevan lähellä tasapainoa kuluvana vuonna, mutta alijäämä alkaa kasvaa jo talousarviovuonna menojen kasvaessa tuloja nopeammin. Kuntahallinnon alijäämä kasvaa 0,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen kehyskauden lopulla, mikä merkitsee sopeutuspainetta kunnille tuleville vuosille. Alijäämät kasvattavat kuntahallinnon velkaa, mutta velkasuhde kasvaa VM:n arvion mukaan vain hieman vuosina 2024–2027. Kuntaliiton ekonomistien käsityksen mukaan kuntien ja kuntayhtymien kehitysarvio 2024–2027 on heikentynyt viime kevään ennusteesta selvästi. Kuntasektorin investoinnit huomioiva rahoitusjäämä jää 2024–2027 selvästi alijäämäiseksi ja kuntien lainakanta nousee noin viidellä miljardilla eurolla. Kuntien talouden velkaantuminen johtuu kuntien mittavista investoinneista, henkilöstömenojen kasvusta sekä edelliseen kehitysarvioon nähden heikentyneestä verorahoituksesta. Painelaskelmien mukaan heikoimmin pärjäävät pienet, alle 5000 asukkaan kunnat.

VM:n tiedote

VM lähetti 17.11.2023 tiedotteen. Sen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistukseen liittyvä rahoituksen siirto kunnilta hyvinvointialueille tarkistetaan vuonna 2023 vastaamaan kuntien vuoden 2022 tilinpäätöstietojen mukaisia siirtyvien palveluiden järjestämisen kustannuksia sekä verotulojen osalta tietoja vuoden 2022 valmistuneesta verotuksesta. Tiedotteen perusteella lopullisten verotulotietojen perusteella laskettu valtionosuuden vähennystarve poikkeaa aiemmin arvioidusta tasosta. Vuoden 2024 varsinaisessa talousarviossa pysyväksi valtionosuuden vähennykseksi arvioitiin 224 milj. ja vuotta 2023 koskeva osuus 112 milj. euroa. Verotuksen valmistuminen muuttaa edelleen vuoden 2024 valtionosuuksia siten, että pysyvä vähennys kuntien valtionosuuksiin kasvaa yhteensä 501 milj. euroon. Vuotta 2023 koskeva määräaikainen osuus vuodelle 2024 kasvaa yhteensä 250 milj. euroon.

Kuntaliiton Lehtosen mukaan valtiovarainministeriön ilmoitus olisi tarkoittanut, että kuntien valtionosuutta leikataan vuosina 2024 ja 2025 lisää noin kahdeksallakymmenellä eurolla asukasta kohden. Lokakuun lopun väestötilanteessa valtionosuuksien vuosittainen vähennys olisi Joroisissa 23.11. annetun vos-laskelman perusteella n. 240 000 euroa. Kuntalehden 21.11.2023 uutisen perusteella Valtioneuvoston neuvottelujen seurauksena kyseinen valtionosuuksien muutos kohdennetaan vuosille 2025–2027. Valtionosuuksien muutos vaikuttaisi merkittävästi koko kuntatalouteen ja useimpien kuntien taloudelliseen asemaan.

Edellä mainitut valtionosuuksien kohdennukset eivät ole yllätys. Talousarviossamme kuluvaa vuotta 2023 koskien kyseinen soterahoituslakiin koskeva tarkennus on arvioitu merkittävimmäksi taloudelliseksi riskiksi tulevaisuudessamme.

Pohjois-Savon näkymät

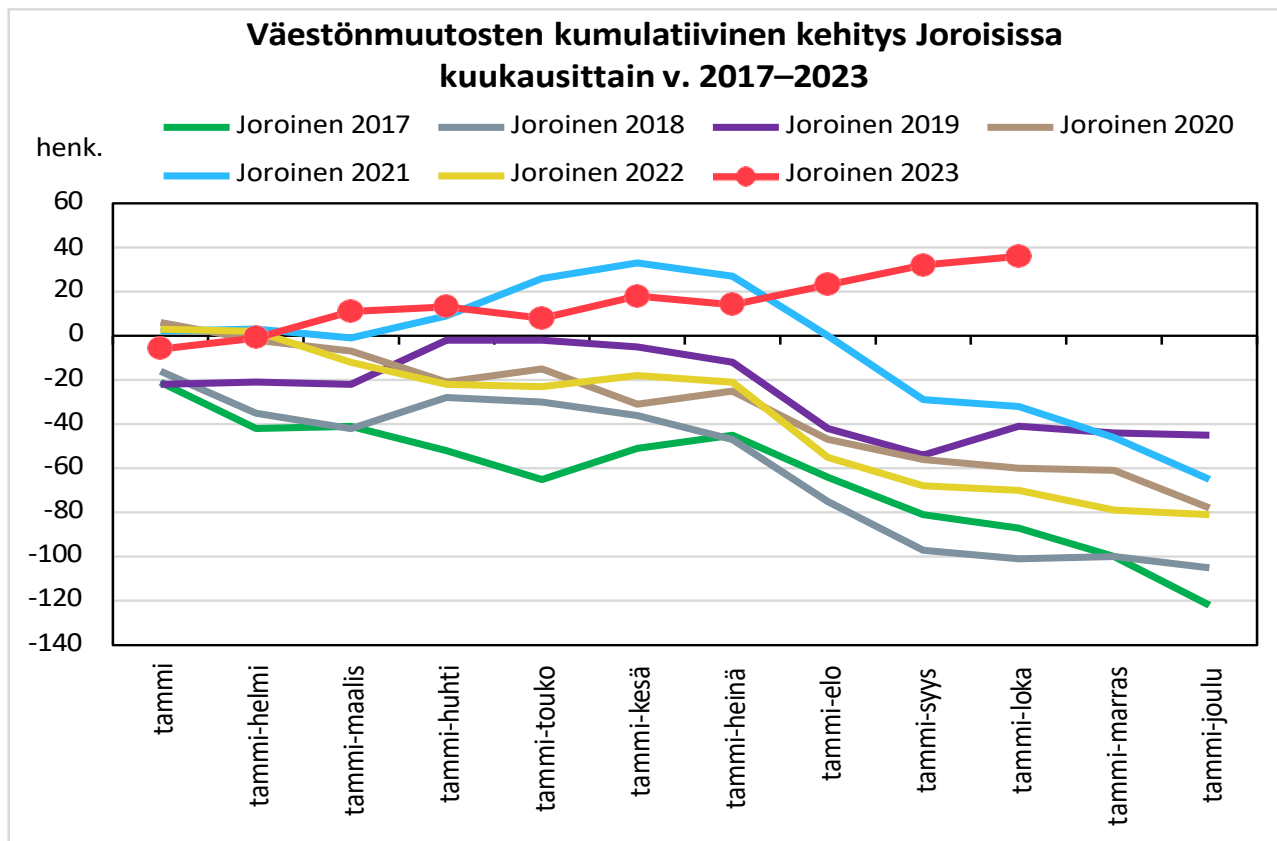
Pohjois-Savon liiton tiedotteen 26.10.2023 perusteella vuoden 2023 alkuvuoden tiedot osoittavat globaalien kriisien aiheuttaneen selkeitä taantumisen merkkejä Pohjois-Savossa. Tietyillä toimialoilla on onnistuttu löytämään korvaavia markkinoita, mutta haasteet energian hinnassa, kuluttajahinnoissa, materiaalien saatavuudessa, yritysten investointihalukkuudessa ja työvoiman saatavuudessa läpileikkaavat kaikkia aloja. Kaikkien toimialojen liikevaihto laski Pohjois-Savossa tammi-kesäkuussa 0,5 %. Liikevaihto kasvoi metalliteollisuudessa, kaupassa sekä majoitus- ja yrityspalveluissa. Metsä- ja puutuoteteollisuuden heikko

kehitys (-26,3 %) painoi koko teollisuuden liikevaihdon laskuun Pohjois-Savossa (-8,9 %). Positiivista on se, että Keski-Savon alueella sekä vienti, että yritysten liikevaihdot ovat kehittyneet tilanteeseen nähden suotuisasti.

Joroisten ja Varkauden seutukunnan näkymät

Väestökehitys

Pohjois-Savon väkiluku kasvoi Pohjois-Savon liiton ennakkotietojen mukaan 485 hengellä tammi-lokakuussa 2023 nettomaahanmuuton (1610 henkeä) hyvän kasvun seurauksena. Väestökehitystä Pohjois-Savossa heikentää syntyvyyden lasku. Elävänä syntyneitä oli tammi-lokakuun jaksolla 1416, mikä on 142 lasta vähemmän kuin vuotta aiemmin. Syntyneiden määrä oli tammi-lokakuun jaksolla vuonna 1990 alkaneen seurantahistorian pienin. Varkauden seutukunnan väkiluku laski 139 hengellä. Joroisten väkiluku kasvoi 36 hengellä. Joroisten väkiluku oli 31.10.2023 4 576 kuntalaista.

Lähde: Tilastokeskus, Väestötilastopalvelu

Työllisyystilanne

Pohjois-Savon maakuntaliiton tiedotteen 26.10.2023 perusteella Pohjois-Savon työllisyysaste on vuosittain noussut tasaisesti vuodesta 2016 alkaen, lukuun ottamatta vuotta 2020, jolloin työllisyysaste pysyi edellisen vuoden tasolla. Työllisyysaste vuonna 2022 oli 72,2 %, koko maan keskiarvon ollessa 73,8 % (vuosikeskiarvo). Vuoden 2023 ensimmäisen toisen vuosineljänneksen työllisyysaste (74,3 %) oli suurempi kuin edellisen vuoden vastaavan ajanjakson aikana. Pohjois-Savossa oli syyskuun lopussa työttömänä 10 783 henkilöä, mistä lomautettujen osuus oli 1 092. Työttömien osuus työvoimasta on 9,6 %, 0,9 prosenttiyksikköä viime vuotta enemmän. Kaikista lomautetuista 45 % on rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöitä. Vuoden takaiseen vastaavaan ajankohtaan verrattuna kasvua kyseisen ammattiryhmän lomautetuissa on 162 %.

TEM:n syyskuun 2023 työllisyyskatsauksen perusteella työttömyysaste Joroisissa oli 7,2 % (6,0 % elokuussa 2022).

Asuntojen rakentamistarve

Julkisesti myynnissä olevia asuntoja Joroisissa on vähän, noin 45 (vuonna 2022 n. 30). Joroisten kunnan omistaman Honkauran vuokra-asunnoissa on yli 90 %:n vuokrausaste niiden asuntojen osalta, jotka ovat parhaillaan vuokrattavassa kunnossa. Honkauran asuntojen erinomainen vuokraustilanne voi kuitenkin muuttua maailman tilanteen myötä, koska asuntoihin on majoittunut merkittävä määrä Ukrainasta sotaa pakoon tulleita henkilöitä.

Alueelliset kehittämishankkeet

Pohjois-Savon maakuntaohjelman älykkään erikoistumisen valinnat ovat kone- ja energiateknologia, metsäteollisuus, elintarvikkeet, hyvinvointiteknologia, matkailu, älykäs vesijärjestelmä ja biojalostus.

Hankkeet, joissa Joroisten kunta on mukana, on esitetty yleishallinnon elinkeinotoimen tulosalueen osiossa.

Elinkeinotoiminnan kehitys

Pohjois-Savon liiton Varkauden seutukunnassa Joroisten kunnassa ei ole tiedossa suuria muutoksia elinkeinotoiminnan kehityksessä. Suurimmat Pk-yritykset jatkavat toimintaansa ja Joroisten yhteisöveron kehitys on ollut positiivinen. Kunta hoitaa elinkeinopalveluitaan yhteistyössä Navitas Kehitys Oy:n kanssa.

Paikkakunta	Määrä 2023 (2022)
Varkaus	1710 (1648)
Leppävirta	940 (927)
Joroinen	560 (537)

Yritykset kunnittain

Lähde: Navitas Kehitys Oy:n internetsivut 10.11.2023. Vuonna 2023 seutukunnalla on perustettu 93 yritystä (vuonna 2022 111 yritystä) Yritysten määrä on kasvanut pienten (liikevaihto 0–199 000 euroa) ryhmässä. Kyseiseen liikevaihtoluokkaan kuuluu 1 706 alueen yrityksistä. Yritysten perustamisten määrä on vuoden 2021 huipun jälkeen laskeva.

Kehittämistarpeet kuntien yhteistoiminnassa

Keski-Savon alueen kunnat päättivät yhteisen työllisyysalueen perustamisesta TE-2024 uudistuksessa. Esitys on lähetetty TEM:lle hyväksyttäväksi. Yhteistoiminta alkaisi työllistämistehtävien osalta vuodesta 2025 alkaen. Työllisyysalueen isäntäkuntana toimii Varkaus. Aloituskvaiheessa työllisyysalueelle ei ole siirretty sen jäsenkunnista Varkaus, Pieksämäki, Leppävirta ja Joroinen muita kuin lakisääteisiä työllistämispalveluita. Kehittämisen- ja yhteistyömahdollisuuksia on siten TE-palveluiden ja niiden lähipalveluiden, kuten maahanmuutto ja kotouttamispalveluiden alueella.

Parhaillaan on käynnissä Keski-Savon alueen yhteisen rakennusvalvonnan järjestäminen. Esityksen asiasta on tarkoitus valmistua kuluvan vuoden 2023 loppuun mennessä. Tavoitteena on yhteistyön aloittaminen 1.1.2025.

Pohjois-Savon liiton ja kuntien osarahoittamina sekä Navitas Kehitys Oy:n hallinnoimina on kolme (3) kehittämishanketta. Mittavin, rahoitukseltaan hieman alle 1 miljoonan euron hanke on Pohjois-Savon Energia Master Plan – hanke, jossa selvitetään uusiutuvan energian jalostamismahdollisuuksia Pohjois-Savon alueella. Hanke jakautuu seutukunnittain, ja yksi sen osahankkeista toimii Navitas Kehitys Oy:n hallinnoimana. Sujuvasti Savoon -hankkeessa pyritään houkuttelemaan maakuntaan osaavaa työvoimaa ja LakeSaimaa 2.0 -hankkeella edistetään Saimaan alueen matkailua. Kunnanhallitus päätti hankkeisiin osallistumisesta kokouksessaan 6.11.2023 § 179.

Ympäristöasiat

Keski-Savon ympäristölautakunnan taloussuunnittelukaudelle asettamat ympäristötavoitteet ilmenevät Leppävirran kunnan talousarviosta kohdasta 19860 Keski-Savon ympäristölautakunta. Tavoitteita on asetettu houkuttelevan asuinpaikan, vahvan elinkeinoelämän, hyvien palveluiden ja toimivan kuntaorganisaation painopistealueilla.

Henkilöstöpolitiikka

Uudistetun kuntastrategian yhtenä viidestä strategisesta kärkitoimenpiteestä on edistää henkilöstön hyvinvointia. Henkilöstöön liittyvät asiat käsitellään hallintosäännössä määrättyllä tavalla. Jokainen rekrytointitilanne käsitellään erillisenä asiana perustuen resurssitarveharkintaan.

Kunnanhallitus päätti kunnan henkilöstöpolitiikasta 14.8.2023 § 140. Sen mukaan talousarvion yhteydessä päivitetään henkilöstösuunnitelma.

Henkilöstösuunnitelma

Talousarviovuoden 2024 henkilöstösuunnitelma on, että henkilöstön määrä ei olennaisesti muutu millään toimialalla. Käynnissä ei ole henkilöstöön kohdistuvia talouden tasapainotustoimenpiteitä. Sivistystoimen virat- ja tehtävät määrittyvät parhaillaan päivityksessä olevan varahaiskasvatuksen järjestämissuunnitelman perusteella. Peruskoulutuksen virat- ja tehtävät määräytyvät voimassa olevan perusopetuksen järjestämissuunnitelman perusteella. Lukion henkilöstöresurssiin ei ole tarkoitus tehdä muutoksia.

Henkilöstön koulutus järjestetään koulutussuunnitelman pohjalta. Koulutustarpeet kartoitetaan esihenkilön ja työntekijän välisissä kehityskeskusteluissa. Määrärahat koulutuksiin on varattu tulosalueiden budjetteihin. Esihenkilöille järjestetään keskitetysti johtamiskoulutusta esihenkilöpalavereiden yhteydessä.

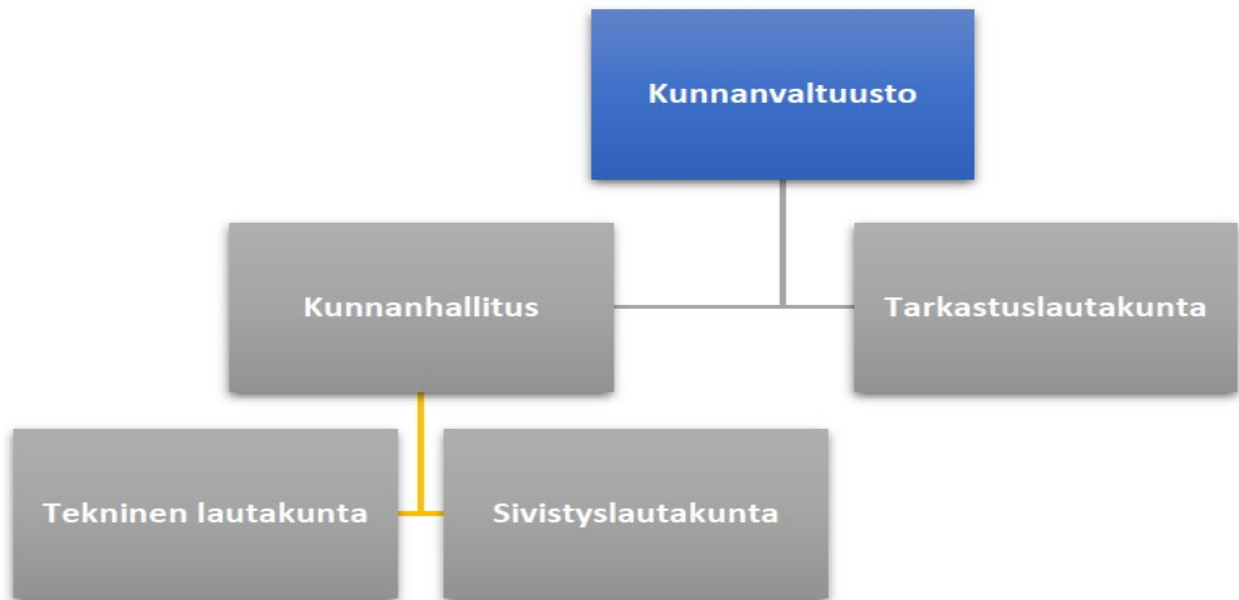
Suunnitelmavuosiin 2025 ja 2026 henkilöstösuunnitteluun vaikuttavat TE2024 -uudistus, jonka suorat vaikutukset henkilöstöön arvioidaan kuitenkin olevan vähäiset. Kunnan palveluksessa on maahanmuutto- ja työllisyyskoordinaattori, jonka tehtävistä 50 % olisi ensivaiheessa siirtymässä työllisyysalueen hoidettavaksi. Uudistuksen välilliset vaikutukset voivat olla suurempia, koska työlliseksi katsottavien kriteerit muuttuvat. Kunnan palvelukseen voi siten tulla rekrytoituksi aikaisempaa vähemmän määräaikaista ja/tai osa-aikaista henkilökuntaa. Soteuudistuksen työllisyysvaikutukset voivat vaikuttaa suunnitteluun muun ohella työpajatoiminnan kautta.

Kuntakonsernin organisaatiomuutokset

Kunnan toimialat ovat yleishallinto, sivistystoimi ja tekninen toimi. Toimialat jakaantuvat tuloalueisiin, jotka ovat sitovia tasoja suhteessa kunnanvaltuustoon. Eräät tulosalueet jakautuvat vielä yksioihin. Kirjanpidollisesti ja valtiovarainministeriön edellyttämän raportoinnin vuoksi ovat lisäksi olemassa tarkempi kustannuspaikka ja palveluluokka jaottelut. Kunnan organisaatiota muutettiin Soteuudistuksen yhteydessä ja uudestaan kuluvan vuoden aikana tehdystä hallintosääntömuutoksessa.

Elinkeinotoimi hankkii muun ohella yritysasiantuntijan palvelut Navitas Kehitys Oy:ltä. Matkailuun liittyvien palveluiden osalta yhteistyötä tehdään Visit Joroinen ry:n kanssa. Sijoittamisen asiantuntijapalveluita hankitaan SijoittajaPro Finland Oy:ltä. Sijoitusvarallisuuden varainhoitajat ovat Handelsbanken, Osuuspankki, Ålandsbanken ja United Bankers Oyj. Tietohallinnonpalvelut hankitaan Varkauden kaupungilta. Maaseutuhallintoa hallinnoi yhteistyösopimuksen perusteella Rantasalmen kunta. Osa-aikaisen kirjaston

johtajan työpanos hankintaan Rantasalmen kirjastosta, samoin kirjastoauto Jasso Toenperää hallinnoi Rantasalmen kunta. Vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen palveluita hankitaan Soisalo-opistolta. Rakennusvalvonnan palvelut hankitaan toistaiseksi Varkauden kaupungilta. Jätehuollon osalta kunta on osakkaana Keski-Savon jätehuolto Oy:ssä. Leppävirran kunnan ympäristöpalveluiden tulosalue vastaa ympäristönsuojelun, terveystarkastuksen ja eläinlääkintähuollon viranomais- ja muiden tehtävien hoitamisesta Leppävirran ja Joroisten kunnissa sekä Pieksämäen ja Varkauden kaupungeissa Keski-Savon ympäristölautakunnan ohjauksessa.

Organisaatiokaaviot: luottamusjohdon organisaatio ja kunnan toimialat ja tulosalueet. Tulosalueiden käyttötalouden toimintakate on valtuustoon nähden sitova taso.

2.3 Talousarvion perustelut

Toiminta

Sote

Vuoden 2023 alusta tapahtui historiallisen suuri muutos, kun sotepalvelut ja pelastuspalvelut siirtyvät Pohjois-Savon hyvinvointialueen järjestettäväksi. Kunnan palveluntuotannon kannalta muutos kohdistui lähinnä työpajatoimintaan ja eräisiin sivistystoimen -ja sosiaalipalvelujen rajapintatehtäviin. Yleishallinto sai vastuulleen aikaisemmin sosiaalipalveluihin kuuluneen omaisetta kuolleiden hautaamisesta huolehtimisen. Kuntalaisille muutos näkyi eniten terveyskeskuksen vuodeosaston sulkeutumisena henkilökuntapuutteen vuoksi sekä ajoittaisena palvelutason heikentymisenä lääkäri- ja hammaslääkäripalveluiden osalta Joroisissa.

Yleishallinto

Hallinnon tulosalueella erillinen palvelupiste kirjastolla lakkautetaan. Aikaisemmat palvelut Kelan palveluja lukuun ottamatta on saatavissa kunnanvirastolta. Palvelupisteeseen jää käytettäväksi tietokone ja internetyhteydet omatoimiseen asiointiin. Kirjaston henkilökunta antaa tarvittaessa yleistä tiedonhakuun liittyvää neuvontaa. Laskennallinen säästö on n. 30 000 euroa. Sopimuksen Kelan kanssa päätyttyä saamatta

jäävät myös Kelan maksamat kulukorvaukset. Hallinnon järjestettävänä ovat vuonna 2024 myös presidentinvaali ja europarlamenttivaali.

Maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut

Ukrainasta paenneille sekä muille maahanmuuttajille järjestetään edelleen asumiseen, neuvontaan, varhaiskasvatukseen ja peruskouluun liittyviä palveluita.

Lakisääteiset työllisyyspalvelut järjestetään yhteistyössä Varkauden, Pieksämäen ja Leppävirran kanssa. Vuonna 2024 tapahtuu valmistelua toiminnan käynnistämiseksi vuonna 2025. Kunnan viranhaltijat tekevät valmistelun oman toimen ohessa.

Elinkeinotoimi

Vuoden 2023 aikana valmistuu elinkeino-ohjelma (nimi muutettu elinvoimaohjelmaksi), jota aloitetaan täytäntöön panemaan vuoden 2024 aikana. Joroinen osallistuu päivitetyn kuntastrategian mukaisesti Pohjois-Savon maakunnan kattavaan uudistuvan, vihreän energian kehittämistä koskevaan hankkeeseen. Navitas Kehitys toimii hankkeen hallinnoijana. Toiminnan keskiössä jatkuu aurinkovoimalahankkeiden edistäminen. Markkinointibudjettiin lisättiin 20 000 euroa, joka käytetään tarkoituksenmukaisesti.

Sivistystoimi

Sivistystoimen toiminta järjestetään keskeisten suunnitelmien mukaisesti. Vuoden 2023 aikana valmistui varhaiskasvatussuunnitelma, jota aloitetaan toimeenpanemaan. Vuoden 2023 aikana valmistuu myös liikuntapaikkasuunnitelma.

Tekninen toimi

Teknisessä toimessa huolehditaan perustoiminnan lisäksi investointiohjelman mukaisista hankkeista ja tehtävistä.

Muilta osin palvelutuotanto jatkuu samankaltaisena aikaisempiin vuosiin nähden kuntastrategiassa 2022–2030 (ks. edellä kohta 2.1) asetettujen tavoitteiden suuntaisesti.

Talousarvion laadintaohje, sen toteuma ja arvioitu tulos

Kunnanhallitus antoi talousarvion laadintaohjeen 14.8.2023 § 139. Ohjetta on pyritty talousarvion valmistelussa noudattamaan. Talousarvion tuloksen arvioidaan muodostuvan lähelle nollatulosta, vaikka ohjeen antamisen aikaan tuloksen arvioitiin voivan muodostua alijäämäiseksi. Ohjeen antamisen jälkeen verotuottojen arviointimallia muutettiin. Aikaisempina vuosina verotulot on arvioitu suoraan Kuntaliiton veroennustekehikon perusteella. Talousarviovuodelle 2024 on nyt lisätty aikaisempien vuosien toteuman perusteella arvionvaraisesti 300 000 euroa tuloveroihin. Tämän arviotapamuutoksen jälkeen kunnan tulot, verot ja valtionosuudet kattavat arvioidut menot ja poistot, vaikka kaikilla toimialoilla menoarviot nousivat hieman talousarvion laadintaohjeessa ohjattua suuremmiksi. Arviointitapamuutosta käsiteltiin kunnanhallituksen talousarvion valmistelukokouksessa 30.10.2023 § 174.

Toimintatuotot

Toimintatuottojen kehitys arvioidaan tässä talousarviossa kehittyvän pääosin ohjeen mukaisesti. Toimintatuottojen arvioidaan kasvavan kunnan osalta trendinomaisesti 1 %. Arvio perustuu siihen, että merkittävimmät ulkoiset tuloerät ovat Vesilaitoksen vesimaksut ja eräiden yritys- ja teollisuustilojen vuokrat, jotka ovat aikaisempina vuosina kertyneet suunnitellusti. Lisäksi suuri osa tuotoista on kunnan sisäisiä, jotka toteutuvat talousarvion mukaisina. Toimintatuottojen tuloarvio on ollut viime vuosina tarkka.

Kustannusten kehitys

Ohjeessa vertailuperusteena käytettiin tilikauden 2022 kustannuksia. Lisäksi tulosalueiden tuli tehdä talouden tasapainotusohjelma II:ssä määritellyt toimenpiteet. Tasapainotettava määrä on 365 000 euroa talousarviovuonna 2024. Vuodelle 2025 ja siitä eteenpäin ei ole päätetty talouden tasapainotustoimia.

Pääosa tasapainotustavoitteen määrästä arvioidaan kertyvän sotekiinteistöjen pääomavuokrasta, joka korottaa vuokratuottoja 3+1 vuoden määräajan noin 280 000 euroa vuodesta 2023 alkaen.

Palkkakustannukset

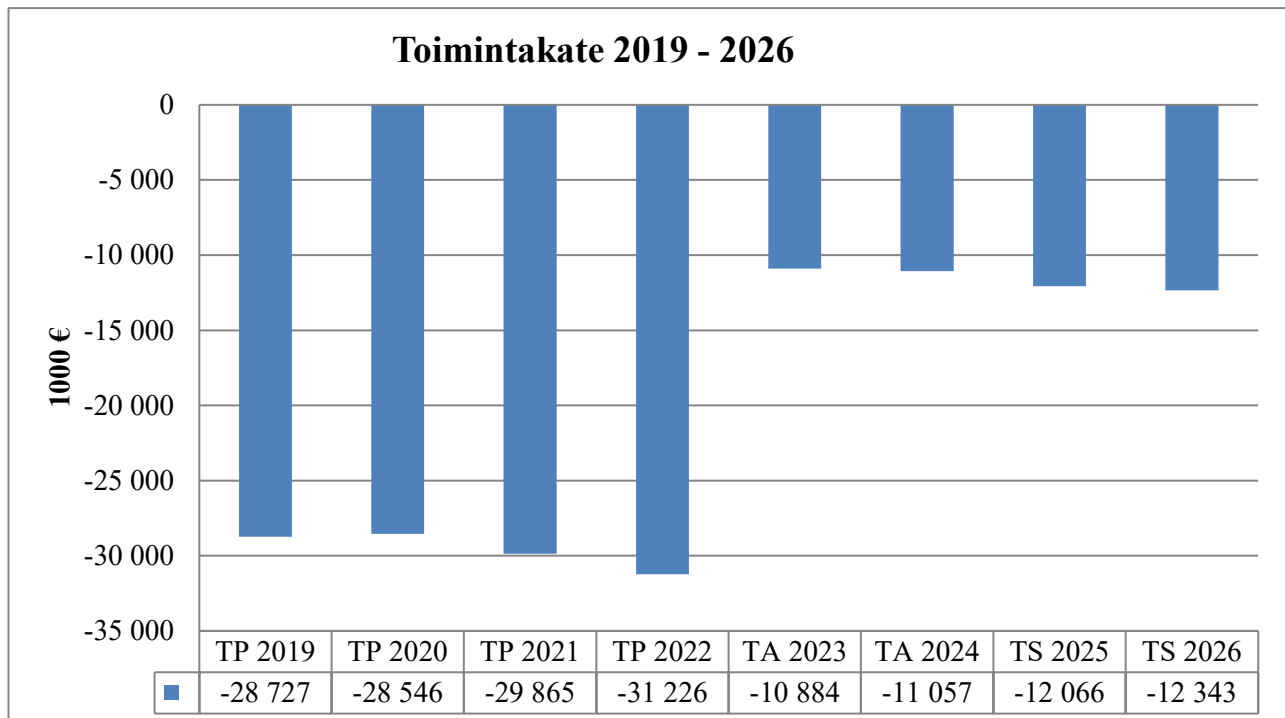
Palkkakustannusten merkittävästä kasvusta sovittiin useimpien kunta-alan työehtosopimuksissa jo keväällä 2022. Sovitut työehtosopimukset sisältävät palkkaohjelman. Vuosina 2022–2024 palkankorotustaso noudattaa yleistä linjaa, joka perustuu ventialojen palkankorotusten keskiarvoon tai on vähintään 1,9 prosenttia. Työehtosopimus on kolmivuotinen. Tämän lisäksi kuntatyöntekijöille on tulossa viisivuotinen palkkaohjelma, joka alkaa vuonna 2023 ja nostaisi palkkoja yhteensä 5,1 prosenttia yli yleisen linjan. Talousarviossa palkkojen kehitykseen on varattu 2024–2026 2 % korotus vuosittain vuoteen 2023 verrattuna.

Merkittävistä palkankorotuksista huolimatta henkilöstökulujen arvioidaan kasvavan maltillisesti talousarviovuonna 2024 n. 100 000 euroa kuluvan vuoden 2023 palkkakustannuksiin verrattuna.

Muut kustannukset

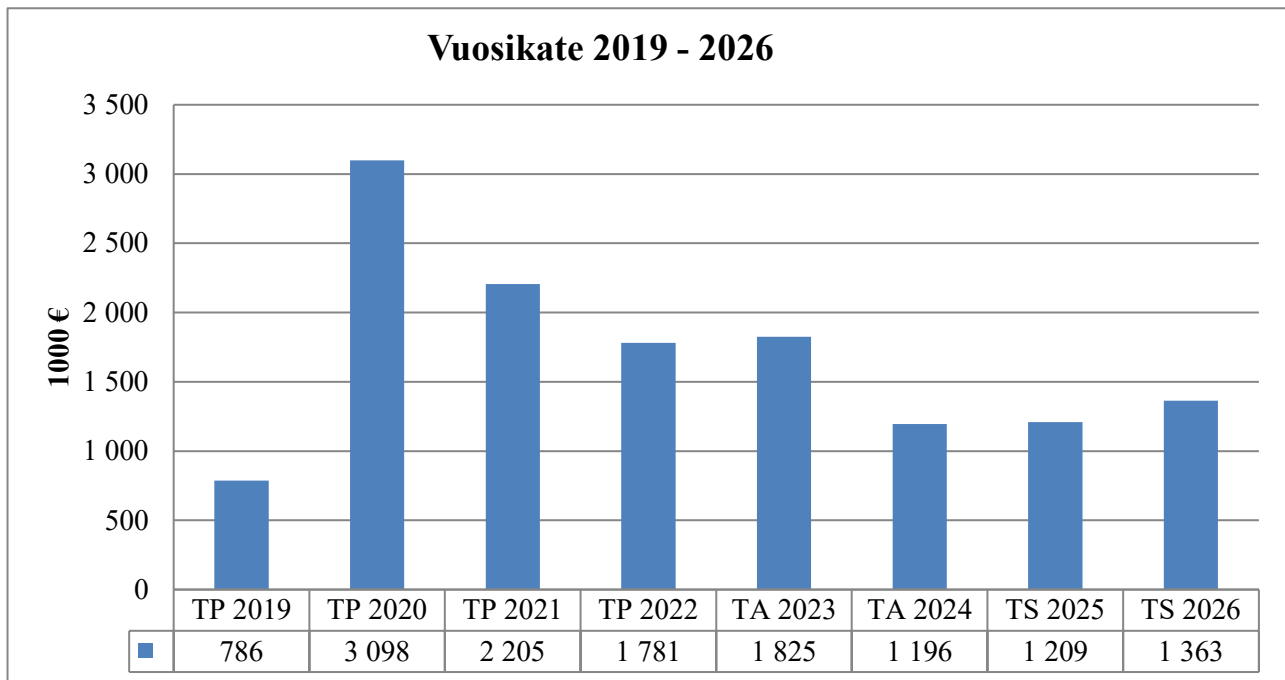
Ohjeessa inflaation arvioidaan olevan 3 % talousarviovuonna 2024 ja 2 % suunnitelmavuosina 2025 ja 2026. Talousarviossa tekninen toimi ja sivistystoimi arvioivat kustannustensa kasvavan ohjearvoja enemmän.

Suunnitelmavuosien 2025 ja 2026 kustannuskehitystä on vaikea arvioida. Euroopan Keskuspankin tavoitteena on noin 2 % inflaatio, joka on otettu lähtökohdaksi yleisen kustannuskehityksen arvioinnissa. Tavoitteeseen ei kuitenkaan päästäne vielä vuoden 2024 aikana. Tällä hetkellä inflaatio on n. 4,9 % (lokakuu 2023 8 %) tasossa.

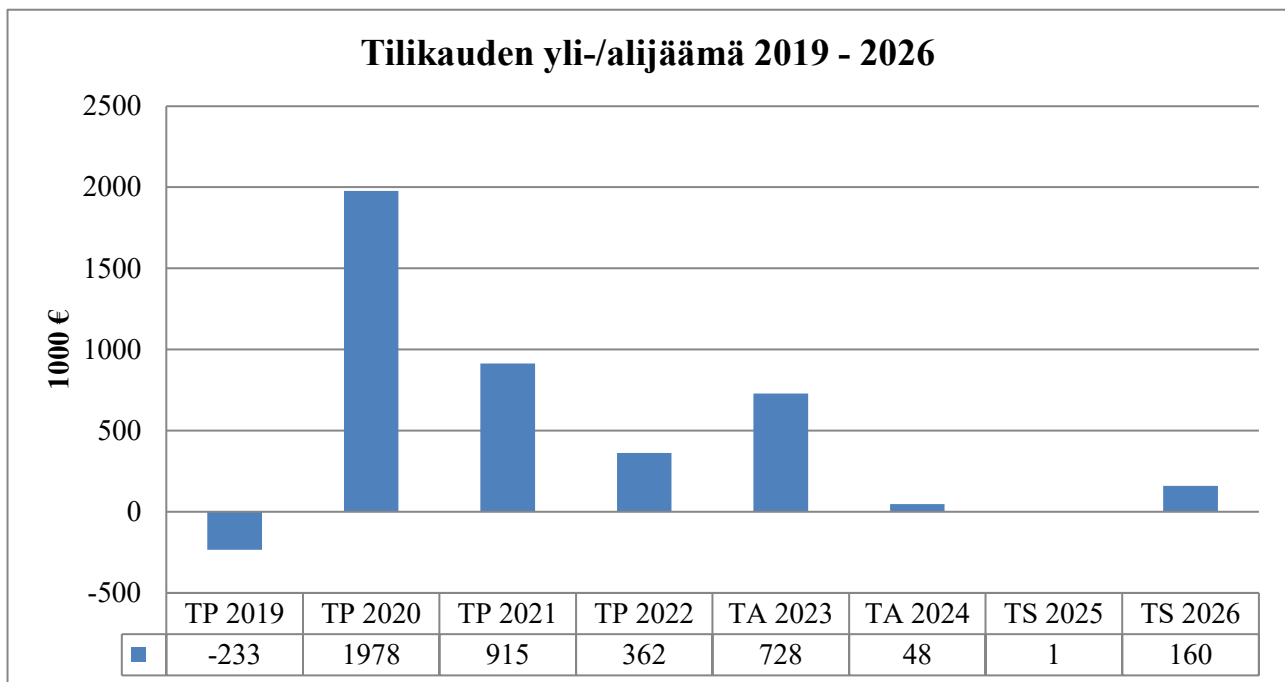

Toimintakate kuvaa toimintakulujen ja -tuottojen välistä erotusta, joka kunnallistaloudessa on yleensä negatiivinen, koska verotulot ja valtionosuudet esitetään tuloslaskelmassa vasta toimintakatteen jälkeen. Toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verorahoituksella (verotulot ja valtionosuudet).

Tulojen ja menojen välinen tasapaino on suunnitelmakaudella heikkenemässä kuluvaan vuoteen 2023 verrattuna, joka on ensimmäinen vuosi soteuudistuksen jälkeen. Tämä johtuu siitä, että tuottojen arvioidaan nousevan 1 % vuodessa ja suurimman menoerän, palkkakustannusten 2 % vuodessa. Muiden menojen arvioidaan kasvavan 3 % vuonna 2024 ja 2 % vuosina 2025 ja 2026.

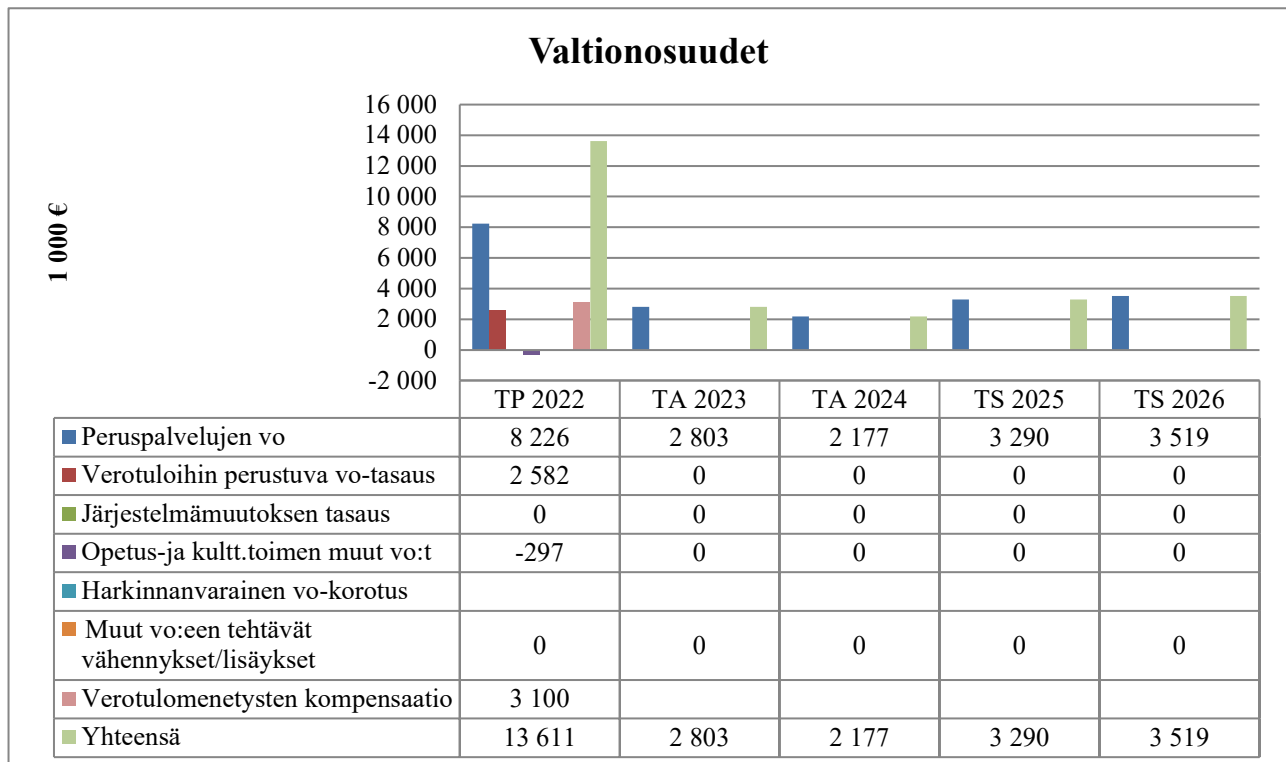
Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Vuosikatteen riittäessä kattamaan poistot, on talous tasapainossa. Talousarviovuonna vuosikate riittää niukasti kattamaan suunnitelman mukaiset poistot, joiden määrä on n. 1.15 milj. €. Investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin jäisi siten n. 50 000 € (1.20–1.15) milj. €. Tätä suuremmat investoinnit rahoitetaan aikaisempien vuosien ylijäämästä tai velaksi.

Tuloksen arvioidaan muodostuvan lähelle nollatulosta koko suunnitelmakaudella. Kunnan valtionosuuksien tarkastus soterahoitukseen ja/tai sotekiinteistöjen vuokrauksen olennainen vähentyminen vaikuttaisivat negatiivisesti tuloksen muodostumiseen. Positiivisesti siihen voivat vaikuttaa arvioitua parempi verotulojen

kertymä ja maanvuokratuottojen kasvu esimerkiksi yksityisten aurinkoenergiavoimalaitosten investointien mahdollistamina.

Valtionosuudet

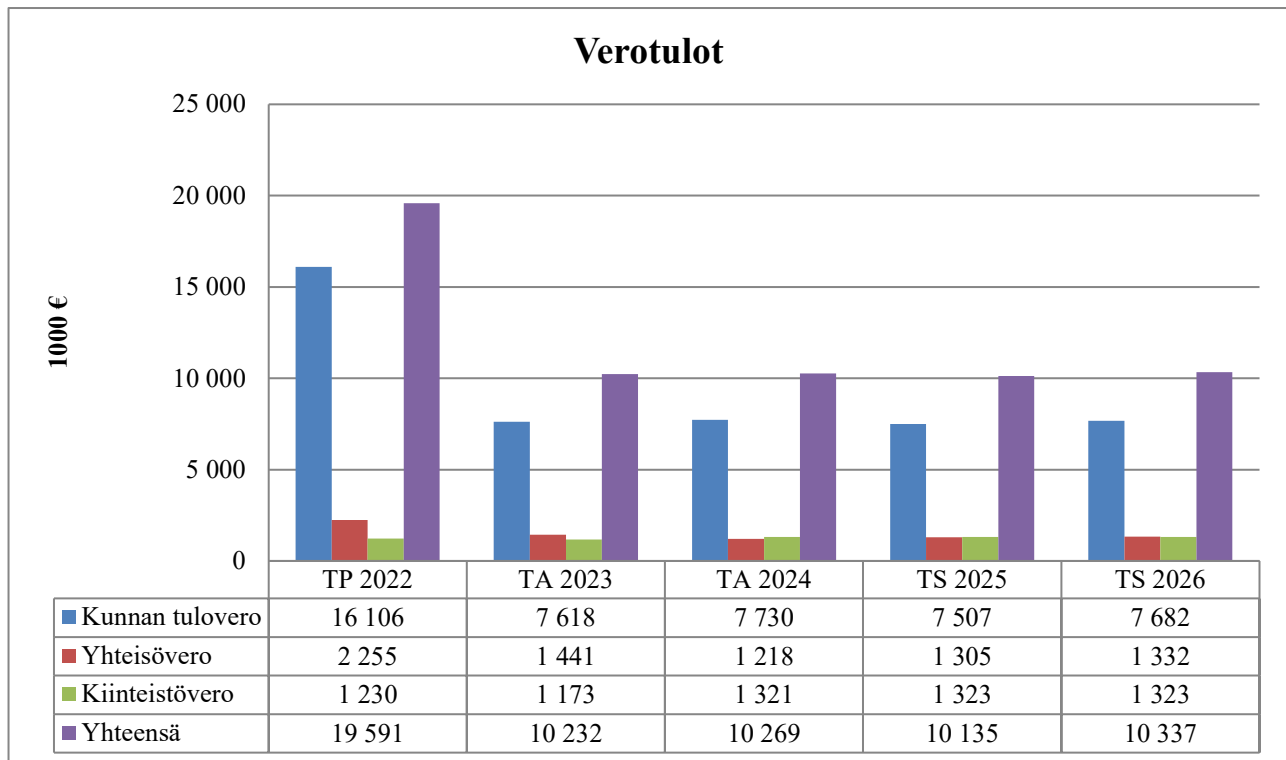
Valtionosuudet on arvioitu Kuntaliiton kuntien ennakkollisen valtionosuuslaskelman 5.9.2023 tiedoilla, jonka pohjana on käytetty VM:n valtionosuuslaskelmaa 31.8.2023. Taloussuunnitelmavuosien 2025–2026 arvioimiseen on käytetty Kuntaliiton kuntien ennakkollisen valtionosuuslaskelman 9.11.2023 tietoja.

Talousarviovuoden valtionosuudet ovat Joroisissa olleet melko tarkkoja. Poikkeuksen tällä kertaa voisi tehdä ns. soterahoituksen jälkipiiska (vrt. VM:n tiedote 17.11.2023), mikäli sen vaikutukset kohdistuisivat jo vuodelle 2024 VM:n ja Kuntaliiton ennakkolaskemista olennaisesti poiketen.

Tietoihin talousarviovuosien valtionosuudesta on suhtauduttava varauksellisesti. Valtionosuudet voivat merkittävästi muuttua suunnittelukaudella soterahoituksen tarkennuttua (vrt. ns. jälkipiiska) ja TE2024 uudistuksen vaikutusten tultua tarkemmin arvioiduiksi. Arviossa lähdetään siitä, että valtio rahoittaa TE2024-uudistuksen suorat kustannukset valtionosuuksilla, jonka vuoksi valtionosuudet kasvaisivat vuodesta 2025 alkaen yli miljoonalla eurolla. Työllistämisen onnistuminen, johon TE-toiminnan järjestämisen lisäksi vaikuttaa mm. maailmanatalouden ja kansantalouden tilanne, vaikuttaa siihen, onko kunnan maksettava ns. sakkomaksuja vertailuvuotta enemmän. Ne eivät sisälly TE-rahoitukseen. Onnistumisen, työllistämiskulujen vähentymisen, kunta saisi tulouttaa käyttötalouteensa. Epäonnistuminen, työllistämiskulujen kasvu, sen sijaan lisää kunnan käyttötalousmenoja.

Verotulot

Uusimman Kuntaliiton veroennustekehikon (10/2023) perusteella Joroisten osuus verotuloista olisi n. n. 9,97 milj. € vuonna 2024. Arvion mukaan verotulot laskisivat noin 560 000 kuluvaan vuoteen 2023 arvioon verrattuna. Talousarviossa ei ole aivan kokonaan hyväksytty arvioitua verotulojen heikkenemistä, vaan niiden arvioidaan edelleen kertyvän Kuntaliiton arviota paremmin. Nyt varovaisesti arvioituna 300 000 euroa paremmin. Arviointitapamuutosta käsiteltiin kunnanhallituksen talousarvion valmistelukokouksessa 30.10.2023 § 174.

Kunnanvaltuusto päätti 13.11.2023 § 47 tuloveroprosentista vuodelle 2024:

- Tuloveroprosentti 8,6

Koska tuloverot määrätään jatkossa kymmenysojan tarkkuudella, tehtiin pyöristys lähinnä alimpaan kymmenykseen, eikä tuloveroa korotettu.

Kunnanvaltuusto vahvisti kiinteistöveroprosentit 13.11.2023 § 48 vuodelle 2024 seuraaviksi:

- yleinen kiinteistöveroprosentti 1,05

- maapohjan yleinen kiinteistöveroprosentti 1,30

- vakituinen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti 0,50

- muiden kuin pääasiassa vakituksena asuntona käytettävien rakennusten kiinteistöveroprosentti 1,10

- voimalaitosten kiinteistöveroprosentti 3,10

- yleishyödyllisten yhteisöjen rakennuksen ja sen maapohjan kiinteistöveroprosentti 0,00

Maapohjan yleinen kiinteistövero on uusi, ja se vahvistettiin lakisääteiseen vähimmäismääräänsä.

Investoinnit

Talousarvion laadintaohjeen mukaan Talousarviovuoden 2023 kunnan peruspalveluihin ja sitä tukevaan infrastruktuuriin kohdentuvien investointien yläraja on 0,7 milj. €. Voimakkaasti vähenevän tulo-rahoituksen vuoksi poistojen määrä olisi saatava laskevaksi. Tämä tavoite ei kuitenkaan talousarviossa toteudu, vaan noin 2,8 miljoonan euron investoinneilla myös poistot kääntyvät lievästi kasvuun.

Investoinneista 808 000 euroa on infrastruktuuriin kohdentuvia investointeja. Pääomavuokramallilla vuokrattavia uusia kohteita rakennettaisiin 1 560 000 eurolla. Niistä odotetaan pääomavuokratuottoa, joka kattaisi myös poistot. Energiatohokkuuden parantamista tehtäisiin 245 000 eurolla. Ko. investoinneilla pitäisi olla lyhyehkö takaisinmaksuaika käyttötalousmenosäästöinä.

Kiinteistö Oy Honkauralle tulee sen uudistetun yhtiöjärjestyksen mukaisesti valmistella investointi- ja korjaussuunnitelma vuosille 2023–2025. Investointiosassa on huomioitu myös kuntakonsernin vastuita ja velvoitteita. V. 2024 näitä investointeja ovat Ki Oy Honkauran Kuvansintien rivitalojen lämmitysmuodon muuttaminen öljylämmityksestä lämpöpumpputekniikkaan.

2.4 Riskienhallinta ja keskeisimmät riskit

Menettely

Kunnan kaikki tulosalueet tarkastelevat riskejä tämän talousarviokirjan käyttötalousosiossa. Riskejä seurataan ja hallitaan tulosalueittain ja raportointi tapahtuu osana neljännesvuosi (1–3 kk), puolivuosi (1–6 kk) ja kolmeneljäsosa (1–9 kk) vuosiraportointia. Raportointivuosi päättyy tilinpäätökseen. Merkitykseltään tai muutoin poikkeavat riskit käsitellään tarvittaessa erikseen kunnanhallituksessa. Kunnan ja kuntakonsernin tasolla keskeisimmät riskit talousarviovuonna on esitetty seuraavaksi.

Keskeisimmät riskit

VM:n mukaan julkisen talouden ennusteen merkittävimmät riskit liittyvät yleisen talouskehityksen epävarmuuteen. Venäjän hyökkäys Ukrainaan sekä siitä seuranneiden markkinahäiriöiden vaikutukset voivat heijastua julkiseen talouteen ennustettua enemmän. Kunta-alan palkkaratkaisut ja niiden kerrannaisvaikutukset luovat kustannuspainetta, koska kunnan palvelutuotannosta merkittävä osa on palkkakustannuksia. Sotessa lienee miljarditason rahoitusvajaus. Samanaikaisesti valtiontalous on yli 10 miljardia euroa alijäämäinen ja hallituksen hallitusohjelman perusteella valtiontalous tulisi saattaa tasapainoon. Näiden tosiseikkojen voi arvioida aiheuttavan merkittäviä haasteita myös kuntataloudelle.

Kaikkiin talouden ennusteisiin sisältyy edelleen poikkeuksellisen paljon epävarmuutta edellä mainittujen maailmantalouden häiriöiden vuoksi. Lisäksi kuntatalouden osalta merkittävää epävarmuutta liittyy myös soten ja pelastustoimen kustannuskehitykseen sekä hyvinvointialueille siirtyviin kustannuksiin ja tuloihin. VM lähetti 17.11.2023 tiedotteen. Sen perusteella lopullisten verotulotietojen perusteella laskettu valtionosuuden vähennystarve poikkeaa aiemmin arvioidusta tasosta. Verotuksen valmistuminen muuttaa edelleen vuoden 2024 valtionosuuksia siten, että pysyvä vähennys kuntien valtionosuuksiin kasvaa yhteensä 501 milj. euroon. Ko. valtionosuuden vähennyksen määrä on tällä hetkellä vielä VM:n tiedotteen varassa, eikä sen vuoksi ole vielä päätetty. Käsillä olevien tietojen perusteella valtionosuuksien vähennys olisi n. 240 000 € ja se kohdistuisi vuosille 2025-2027. Vähennys kohdentuisi muutoinkin väheneviin valtionosuuksiin. Samanaikaisesti Pohjois-Savon hyvinvointialue joutunee sopeuttamaan palveluntarjontaansa saamaansa rahoitukseen, jolloin esimerkiksi tilavuokrat ovat todennäköinen säästötoimenpiteiden kohde.

2.5 Kuntakonsernin toiminta ja talous

Kunnan ja kuntakonsernin osakkuusyhtiöt esitetään seuraavassa taulukossa:

Tytär-yhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt			
Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus-osuus %	Konsernin omistus-osuus %
Tytär-yhteisöt			
As Oy Maavesi	Joroinen	76,19	76,19
JoWa Aviation Oy	Joroinen	60	60
Kiinteistö Oy Honkaura	Joroinen	100	100
Kiinteistö Oy Joroisten Kunnantalo	Joroinen	100	100
Kuntayhtymät			
Keski-Savon Jätehuolto liikelaitysky	Varkaus	11,4	11,4
Pohjois-Savon Liitto-Maakuntayhtymä	Kuopio	1,8	1,8

Osakkuusyhteisöt			
As Oy Joronrinne	Joroinen		28,9
As Oy Paavalinkivi	Joroinen		35,75
Muut omistusyhteisyydet			
Bomila Resort Oy	Joroinen	19	19

Tavoitteet omistajanohjauksessa

Kaikkien konserniyhteisöjen tavoitteena on omalla toiminnallaan tukea kunnan strategian toteutumista.

Koy Honkauran tavoitteeksi vuodelle 2023 asetetaan positiivinen toimintakate. Yhtiön tulos painunee edelleen negatiiviseksi poistojen vuoksi. Velvoitteeksi asetetaan, että yhtiö ei saa investointi- ja korjausohjelmansa vuoksi tai muutoin velkaantua siten, että se olisi vaarassa menettää oman pääomansa ja siten aiheuttaa omistajalleen kunnalle uutta pääomitarvetta. Kuntastrategian ja talousarvion lisäksi Koy Honkauran on toimittava voimassa olevan kiinteistö ja vuokra-asuntostrategian mukaisesti.

As Oy Maavedestä omistetut Joroisten kunnan asunnot ovat myytävänä. Tavoitteena on, että kyseiset asunto-osakkeet saadaan myydyksi vähintään tasearvolla.

Koy Kunnantalossa sijaitsee kunnan keskusarkisto. Tavoitteena on talousarviovuonna aloittaa keskusarkiston digitalisointi ja suunnitella välttämättömän paperisena säilytettävän arkiston siirtäminen. Sekä kiinteistöosakeyhtiön että kunnantalosrakennuksen purkamista valmistelua jatketaan.

Joroisten kunta oli perustajaosakkaana perustamassa Bomila Resort Oy:tä vuoden 2022 aikana. Kyseessä on majoituspalveluita tarjoava yritys, joka rakennuttaisi hotellitasoisia mökkejä Kotkatharjun alueelle Kartanogolfin alueen yhteyteen. Kunta on yhtiössä vähemmistöosakkaana (19 %, joten ei ole osakkuusyhtiö), eikä voi sen vuoksi asettaa yhtiölle sitovia tavoitteita eikä yhtiön tilinpäätöstä yhdistellä kunnan tilinpäätökseen. Kunnan tavoite osakkuudessa on yleistavoitteen mukainen, eli kunnan strategian mukaisten tavoitteiden toteuttaminen.

JoWa Aviation Oy:n tavoitteena on yhteistyössä muiden omistajien kanssa hallinnoida lentopaikkaa siten, että sen nykyinen siviili-ilmailu on mahdollista ja lentopaikan kehittäminen tulevaisuudessa säilyy mahdollisena.

Joroinen käsittelee ja hyväksyy erikseen Pohjois-Savon Liitto-Maakuntayhtymän talousarvion ja suunnitelmat.

Keski-Savon jätehuollon liikelaitos ky:n osalta Joroisilla ei ole erillisiä vähemmistöomistajan tavoitteita.

Vesilaitos ja kunnan taseella olevat, vuokratut yritys- ja teollisuuskiinteistöt sekä hallit käsitellään osana teknisen toimen käyttötaloutta.

Merkittävimpinä riskeinä konserniyhteisöissä nähdään energiakustannusten ja korkomenojen merkittävä kasvaminen.

2.6 Talouden tasapainottaminen

Joroisten kunnalla ei ole kattamatonta alijäämää.

Alijäämän kattamislaskelma	Tase 2022	Tasearvio 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Edellisten tilikausien yli-/alijäämät	7 527 922	7 890 325	8 618 247	8 666 216	8 666 845
Tilikauden yli-/alijäämä	362 403	727 922	47 969	629	159 585

Talouden tasapainotusohjelma II:ssa tavoiteltu kustannusrakenteen kehitys talousarviokaudella verrataan vuoden 2019 tilinpäätöksen lukuihin.

Taloutta on tasapainotettava ohjelman mukaisilla toimenpiteillä vähintään 450 000 euroa talousarviovuonna 2024. Ohjelma päättyy vuoteen 2024. Koska perusturvan toimiala siirtyy Pohjois-Savon hyvinvointialueen vastattavaksi, on määräistä vähennettävä toimialalle suunnatut tavoitteet, jolloin valtuustoon nähden sitova määrä on 365 000 euroa (450 000–85 000) talousarviovuonna 2024. Tasapainotustavoite ohjelman mukaan on yhteensä 705 500 € vuoden 2024 päätteeksi.

Yleishallinnossa ja kunnan yhteisissä toiminnoissa toimeenpannaan seuraavat toimenpiteet TA 2023 ja TS 2024:

1. Valtuustoa koskevien kulujen vähentäminen (valtuuston koko pienenee 27:stä 21 valtuutettuun) 5000 €
2. Luottamusjohdon kulut (kokouspalkkio ja matkakulukorvaukset) 3 000 €
3. Kunnansihteerin virka jätetään täyttämättä 25 000 €
4. Sihteerityön uudelleenjärjestely, tavoitteena on - 1 htv 30 000 €
5. Kaikkien kunnan maksamien tukien ja avustusten vähentäminen 10 % kautta linjan 50 000 €
6. Elinkeinoasiamiehen liiketoimintasiirto. Sopimuskauden päättyessä vuonna 2023 tarkastellaan ostoja Navitakselta 10 000 €.
7. Elinkeinotoimen hankesalkun kriittinen tarkastelu 5000 €
8. Työllisyydenhoidon tehostaminen / sakkomaksujen vähentäminen 15 000 €
9. Palvelumaksuja otetaan käyttöön 2000 €
10. Kopiokoneiden leasing-kustannukset 2500 €
11. Vuokra-asuntojen liiketoimintamalli 30 000 € vuonna 2023 ja 40 000 € vuonna 2024 (Koy Honkauran omistajanohjaus)

Ohjelman mukaisista toimenpiteistä päätetään luopua seuraavista:

- Lainasalkun hoidossa lyhytaikaisten lainojen tilapäinen käyttäminen (negatiivisen koron hyödyntäminen) 25 000 €. Korkomarkkinoiden kehityksen vuoksi tavoitteen saavuttaminen ei ole todennäköistä.
- Sihteerityön uudelleenjärjestelyn tavoite ei toteudu kokonaisuudessaan. Sote-palvelujen ja varhaiskasvatuksen yhteinen sihteeri eläköityy vuoden 2022 aikana. Varhaiskasvatuksen sihteeripalvelut siirrettiin yhtenäiskoulun toimistosihteerille. Häneltä siirrettiin kunnan palvelupisteen hoitaminen kirjaston henkilökunnalle, jota varten kirjastolle resursoitiin 0,5 htv lisää. Siirrolla mahdollistettiin samalla kokoaikaisen kirjastotyöntekijän palkkaaminen.
- Tavoitteesta vähennetään 40 000 euroa molempina vuosina.

Yleishallinnon tavoitteet ovat yhteensä **172 500** euroa TA 2024.

Sivistystoimi toimeenpanee seuraavat toimenpiteet:

1. Kotihoidon tuen vähentyminen (jos lapsimäärä vähenee) 20 000 €
2. Opetusresurssin (htv) vähentäminen perusopetuksessa 50 000 €
3. Lukion nettomenojen pienentäminen 20 000 €

Sivistystoimen osalta luovutaan lukion nettomenojen pienentämistä koskevasta tavoitteesta. Säästöt ovat mahdoton tehdä Finest Future –hankkeeseen tehdyn osallistumispäätöksen jälkeen. Ulkomaalaisia opiskelijoita on ohjelman kautta tullut lukioon jo 15. Lukio investoi heille asuntolan. Valtionosuuksien kasvu kattaa hyvin säästötavoitteesta luopumisen.

Sivistystoimen tavoitteet ovat yhteensä **70 000** euroa TA 2024.

Tekninen toimi toimeenpanee seuraavat toimenpiteet:

1. Puistojen määrän vähentäminen (hoitotarve, kausityöntekijöiden määrän vähentäminen) 5000 €
2. Vakuutusten kohteiden ja tason arviointi, vakuutukset kilpailutetaan säännöllisesti 10000 €
3. Kiinteistöveroselvityksen loppuunsaattaminen (taloudellisena tavoitteena kiinteistöverotulojen kasvu 100 000 € TA 2024)

4. Henkilöstön työpanoksen myyminen Varkauden konserniyhtiöille 5000 €
5. Vesimaksujen korotetaan 2,5 prosenttia 28 000 €
6. Sote-kiinteistöjen pääomavuokra 280 000 €

Ohjelman mukaisista toimenpiteistä päätetään luopua seuraavista:

- Henkilöstön työpanoksen myyminen Varkauden konserniyhtiöille 5000 €
- Teknisen toimen tavoitteet ovat **443 000** euroa TA 2024.

2.7 Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta, tilivelvolliset sekä toimivaltuudet

Talousarvion rakenne

Talousarvio jakautuu kunnanjohtajan katsaukseen (1), jossa kunnanjohtaja esittää näkemyksensä talousarvion tärkeimmistä asioista. Sen jälkeen on käsillä oleva yleinen osa (2), jossa esitetään keskeisimmät talousarviota ja taloussuunnitelmaa taustoittavat ja määrittävät tiedot sekä talousarvion yleisperustelut. Käyttötalouso- osassa (3) esitetään tulosalueen strategiasta johdetut tavoitteet, arvioidut tulot ja menot sekä arvioidaan riskit, joita tavoitteiden saavuttamiselle tai resurssien riittämiselle voi olla olemassa. Tuloslaskelmaosassa (4) arvioidaan kunnan ja kuntakonsernin tulonmuodostus. Rahoituslaskelmassa (5) osoitetaan, kuinka kunnan toiminta on tarkoitettu rahoitettavaksi. Liitteissä (6) on tarvittaessa varsinaista talousarviokirjaa täsmentäviä ja/tai laajentavia asiakirjoja.

Talousarvion rakenteen osalta noudatetaan soveltuvin osin Kuntaliiton kunnan ja kuntayhtymän talousarvio ja -suunnitelma (Sari Korento & Marja-Liisa Ylitalo, ISBN 978-952-293-840-4 5. uudistettu painos, Suomen Kuntaliitto, Helsinki 2022) suositusta.

Sitovuus ja tilivelvolliset

Talousarvion sitovia eräjä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

Käyttötalous

Talousarvion käyttötalouso- osassa valtuusto asettaa tavoitteet sekä tuloarviot ja määrärahat. Hallintosäännön 3 luvussa tarkoitetuista toimielimistä kunnanhallitus, tekninen lautakunta, sivistyslautakunta, ja Keski-Savon ympäristölautakunta (yhteinen) hyväksyvät talousarvioon perustuvat käyttösuunnitelmat. Mikäli määrärahat ovat pienentyneet ehdotetusta, kunnanhallituksen, lautakunnan ja muun käyttösuunnitelmista päättävän viranhaltijan tulee tarkistaa esittämänsä taloudellisuustavoitteet ja muuttaa ne vastaamaan määrärahoja ja suoritettavuuksia. Kunnanhallituksella ja lautakunnilla sekä viranhaltijoilla on oikeus tehdä määrärahamuutoksia silloin, kun ne eivät muuta toimintakattetta. Toimintakatteeseen vaikuttavat ja tulosalueiden väliset muutokset on valtuuston hyväksyttävä.

Kuten edellä on kunnan organisaatiosta esitetty, hallintosäännön 1 luvun 3 §:n perusteella kunnan henkilöstöorganisaatio jakautuu kunnanhallituksen alaisiin toimialoihin: yleishallinto, tekninen toimi ja sivistystoimi. Toimialat jakautuvat tulosalueisiin (valtuustoon nähden sitova talousarvion taso) ja eräät tulosalueet vielä niiden alaisiin yksiköihin. Tulosalue esittää vastuuhenkilön tai useampia, joiden vastuut ovat tarvittaessa eriteltyt. Vastuuhenkilöt ovat tilivelvollisia.

Tavoitteiden osalta valtuustoon nähden sitovia ovat mitattavissa olevat tavoitteet, määrälliset tavoitteet ja tehokkuustavoitteet, jotka on esitetty käyttötalouso- osassa toimialoittain esitetyissä taulukoissa (kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet). Tavoitteita tulee olla 1–3 per tulosalue.

Euromääräisesti ilmoitetuista tavoitteista (määrärahataulukko) talousarvion sitova taso on tulosalueen tilikauden toimintakate (tulot – menot). Lisäksi toimialan kokoava määrärahataulukko esitetään informatiivisena yhteenvedon omaisesti. Kaikki määrärahat ovat bruttomäärärahoja. Käyttötalouden määrärahat ja tuloarviot sisältävät sekä ulkoiset että sisäiset erät.

Lisäksi informatiivisina esitetään tulosalueen

1. palvelusuunnitelma

2. vastuuhenkilö

3. keskeiset riskit tavoitteiden toteutumislle

4. perustelut

(5.) tunnusluvut, jos sellaisia poikkeuksellisesti esitetään

(6.) tuotteistetuissa toiminnoissa tuotantomäärä ja – hintaluettelo sekä lyhyet tuotekuvaukset

Tuloslaskelma

Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulo-rahoituksen riittävyys käyttömenoihin ja poistoihin. Tuloslaskelmaosan yhteydessä esitetään tulo-rahoituksen riittävyttä mittaavat tunnusluvut.

Kokonaistalouselaskelma, joissa on huomioitu kunta ja vesihuoltolaitos, laaditaan suosituksen (JHS 199 suositusta ”Kuntien ja kuntayhtymien talousarvio ja –suunnitelma”, 12.4.2019) mukaisesti. Sisäisten erien tulee täsmätä ja ne eliminoidaan em. laskelmia laadittaessa.

Tuloslaskelmassa valtuuston nähden sitova taso on toimintakate (toimintatuotot – toimintakulut).

Joroisten kunnassa tulot (verot, valtionosuudet, toimintatuotot) eivät ole valtuustoon nähden sitovia talousarvion tasoja. Käyttötaloudessa sitovana tasona oleva toimintakate johtaa tuloslaskelmassa siihen, että mikäli tulot eivät kerry arvioidusti, on tulosalueiden sopeutettava tarvittaessa menoja tai esitettävä talousarviomuutosta.

Tilivelvollisia ovat kunnanhallituksen jäsenet.

Investoinnit

Investointiosaan esitetään sellaiset investoinnit, joiden arvonlisäveroton hankintahinta ylittää 10 000 euroa. Tätä pienemmät hankinnat ovat osa tulosalueen käyttötaloutta ja ne arvioidaan tulosalueen käyttötalouso-siossa.

Investointiosan sisältämän investointiohjelman määrärahat esitetään hankeryhmittäin. Hankekohtaiset menot ja tuloarviot esitetään investointiohjelman työohjelmassa, joka päivittyy vuoden mittaan investointien valmistelun ja kilpailutuksen myötä. Investointiosassa esitetään myös taloussuunnitelmavuosien 2024–2025 hankkeet.

Investointiosa jakaantuu seuraaviin hankeryhmiin:

1. elinvoimaa, kasvua ja työllisyyttä edistävät hankkeet
2. palvelutuotanto (sis. tilat, laitteet, kalusto, ohjelmisto jne.)
3. kuntatekniikka (sis. liikenneväylät, puistot ja muut yleiset alueet sekä liikuntapaikat)
4. konsernipalvelut (yhtiöt)
5. vesihuoltolaitos

Investoinnit ovat hankeryhmittäin valtuustoon nähden sitovia nettoperusteisesti. Tilivelvollinen määrittellään hankeryhmittäin.

Rahoituslaskelma

Rahoitusosassa esitetään yhteenvedona rahan lähteet ja käyttö ja se laaditaan vähennyslaskukaavan muodossa. Välisummana esitetään toiminnan ja investointien rahavirta.

Rahoitusosan sitovia eriä ovat antolainauksen muutokset, lainakannan muutokset ja oman pääoman muutokset.

Tilivelvollisia ovat kunnanvaltuuston jäsenet.

Liitteet

Liitteet ovat informatiivisia, eivätkä ne ole talousarvion sitova osa.

Seuranta

Konsernipalveluiden tulosalue tuottaa kunnan taloustilanteesta raportin kuukausittain. Raportti valmistuu yleensä noin 2 kuukauden viiveellä ja se toimitetaan valmistuttuaan kunnanhallitukselle tiedoksi. Talousarvion asiat raportoidaan kunnanvaltuustolle neljä (4) kertaa vuodessa:

1. ¼ -vuosiraportti (1–3 kk), joka on tavoitteena antaa kesäkuussa,
2. ½ -vuosiraportti (1–6 kk), joka on tavoitteena antaa elo – syyskuussa,
3. ¾ -vuosiraportti (1–9 kk), joka on tavoitteena antaa marraskuussa, ja
4. tilinpäätös, jonka on valmistuttava seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä.

Lisäksi talousarvio ja edellä mainitut raportit sekä niiden ennakointitiedot on toimitettava Valtiokonttorille kuntatalouden tietojen raportointiaikataulun mukaisesti.

Kunnanhallitus seuraa myös sijoitusstrategian toteutumista kvartaaleittain, eli neljä kertaa vuodessa.

Raportoinnin lisäksi kunnanhallitus ja lautakunnat seuraavat kunnan toimintaa ja taloutta osana normaalia toimintaansa.

Talousarviossa annettavat toimintavaltuudet □

Investoinnit

Talousarviossa on varattava toteutettavia investointeja varten määräraha. Investointihankkeisiin saatava valtion osuus tai muu ulkopuolinen rahoitusosuus tulee huomioida hankkeen tuloarviona. Mikäli talousarviossa ei ole määrä rahavarausta tulee tehdä talousarviomuutos ennen investoinnin toteuttamista tai rakentamispäätöstä. Omaisuuden myynneistä budjetoidaan tuloksi kohteen tasearvo.

Investointiohjelmassa hankeryhmittäin yksilöidyllä tilivelvollisella on oikeus päättää talousarviossa hankeryhmää varten varatun määrärahan käyttämisestä.

Pitkäaikaisten lainojen ottaminen

Talousarviolainaa voidaan ottaa enintään talousarvion rahoitusosan sitovien erien osoittamissa rajoissa. Lainojen laina-aika voi olla enintään 20 vuotta. Talousarviolainan nostaa kunnanjohtaja.

Tilapäisluoton ottaminen

Kunnanvaltuusto oikeuttaa talous- ja hallintojohtajan nostamaan tilapäisluottoa enintään 5 milj. euroa maksuvalmiuden turvaamiseksi. Tilapäisluotto voidaan ottaa Kuntarahoituksen kuntatalousohjelmasta, markkinaehtoiselta luotonantajalta tai konserniyhtiöltä.

3. KÄYTTÖTALOUS

3.1 YLEISHALLINTO

Yleishallinnon tulosalueet ovat hallinto, maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut, tietohallinto, elinkeinotoimi, konsernipalvelut ja maaseutuhallinto.

Yleishallinto tuottaa tai järjestää kunnanvaltuuston ja -hallituksen palvelut sekä vaalit ja tarkastustoiminnan.

Yleishallinnon toimialaa johtaa talous- ja hallintojohtaja.

00015000 Yleishallinto	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	1 034 318	895 009	756 124	717 941	689 870
Toimintakulut	-2 795 769	-2 817 494	-2 674 150	-3 403 765	-3 406 864
Toimintakate	-1 761 451	-1 922 485	-1 918 026	-2 685 824	-2 716 994
poistot ja arvonalentumiset	-20 789	-6 145	-4 077	-4 076	-3 921
TK:n yli/alijäämä	-1 782 240	-1 928 630	-1 922 103	-2 689 900	-2 720 915

Perustelut:

Talousarvion laadintaohjeen perusteella talouden kehitystä verrataan viimeisimmän tilinpäätöksen lukuihin. Arvioinnissa tulee kuitenkin huomioida käynnissä olevan talousarviovuoden tiedot. Kunnan taloudellisen tilanteen takia kustannusten kasvua on pyritty voimakkaasti hillitsemään. Arvioitu kustannusten kasvu ylittää yleishallinnon tulosalueella noin 89 000 euroa asetetun enintään 3 % tavoitteen. Kunnanhallituksen lähetekeskustelun (KH 30.10.2023 § 174) perusteella lisättiin maahanmuuttopalveluihin palkkakuluihin n. -30.000 €, työllisyyspalveluihin (TE2024 -uudistuksen kulut) -20 000 €, ja elinkeinotoimen markkinointimenoihin -20 000 €. Maahanmuuttopalveluista arvioidaan saatavan myös tuloja, kun alkukartoitusten korvaus olisi 8 400 €.

Suhteellisesti suurinta menojen kasvu on talousarviovuonna tietohallinnon tulosalueella. TA24 menot on siellä arvioitu olevan noin 243 000 euroa, kun ne vertailuvuoden tilinpäätöksessä 2022 olivat noin 187 000 euroa. Toimintaympäristön muutoksista ja palveluntarjoajien merkittävästä hinnankorotuksista johtuen on siitä huolimatta kohonnut riski siitä, että varattu n. 56 000 euron määrärahakorotus (n. 49 teur TA2023 verrattuna) ei riitä kattamaan kohonneita kustannuksia.

Toteutuneeseen maksatukseen vuonna 2023 verrattuna n. 50 000 euron säästö on tulossa hankerahoituksen kuntaosuuksissa, kun vihreän teknologian ja kestävä matkailun hanke päättyy.

Toimintakulut vähenevät talousarviovuonna 2024 n. -122 000 euroa tilinpäätökseen 2022 verrattuna huolimatta edellä mainituista uusista menoista. Vähennyksestä suurimman osan selittää se, että vuosina 2022 ja 2023 toteutumatta jääneelle KaikaLa infraosuuskunnan valokuituhankkeelle ei enää varata määrärahoja. Taloussuunnitelmavuosien 2025–2026 kasvua kustannuksissa on noin 600 000 euroa tilinpäätökseen 2022 verrattuna ja noin 800 000 verrattuna talousarviovuoteen 2024. Kasvun selittää täysimääräisesti TE-2024 uudistus, jossa työllistämispalveluiden järjestämistä vastuu siirtyy kunnille vuoden 2025 alusta lukien. Palvelun järjestämiskustannukset kompensoidaan valtionosuuksien yleiskorotuksena, jonka vuoksi tulo ei näy yleishallinnon käyttötalouden määrärahoissa.

Arvioitujen toimintatuottojen noin -278 000 euron pienentymisen talousarviovuonna 2024 tilinpäätökseen 2022 verrattuna ja noin -139 000 euron pienentymisen talousarviovuoteen 2023 selittää pääosin ukrainalaisten avustamiseen Migriltä saatujen korvausten väheneminen sekä EAKR-hankkeesta saadun tulorahoituksen puuttuminen. Useat kunnassamme asuvat ukrainalaiset ovat hakeneet kotipaikkakunnakseen Joroisen. Siten pääosa ukrainalaisten tuomista tuloista näkyvät jatkossa verotuloina ja valtionosuuksina. Taloudellisesti vähäisempi merkitys on Kelan palvelupisteestä maksamien korvausten päättyminen vuoden 2023 lopussa. Koska yleishallinnon käyttötalouden tulot vähenevät enemmän kuin menot, talousarviovuoden 2024 alijäämä kasvaa verrattuna tilinpäätökseen 2022 noin -140 000 euroa. Koska aikaisemmat toimintatuotot saadaan

jatkossa osana verotuloja ja yleiskatteellisia valtionosuuksia, pitäisi yleishallinnon alijäämän kasvulle olla täysi kate.

3.1.1 Hallinto

Palvelusuunnitelma:

Hallinnon tulosalue hoitaa valtuuston, kunnanhallituksen, tarkastuslautakunnan, keskusvaalilautakunnan, johtoryhmän, yhteistyötoimikunnan ja kunnanjohtajan sihteeritoiminnat, vaalien, tarkastustoiminnan, kunnan henkilöstöhallinnon, työhyvinvointitoiminnan, Ay- ja työsuojelutoiminnan, joukko- ja palveluliikenteen, jakamattomien eläkekulujen sekä asianhallinnan ja arkiston hallinnoimisen.

Keskeistä toiminnassa on hyvän hallintotavan mukainen valmistelu, täytäntöönpano ja laillisuuden valvonta.

Vastuhenkilö: Talous- ja hallintojohtaja

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

00015100 Hallinto	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	211 207	106 700	21 100	14 102	7 104
Toimintakulut	-1 383 452	-1 165 773	-1 085 181	-1 065 834	-1 064 823
Toimintakate	-1 172 245	-1 059 073	-1 064 081	-1 051 732	-1 057 719

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
TE2024 -uudistukseen valmistautuminen	Valmistelu yhteistyössä Keski-Savon kuntien kanssa	Toiminta voidaan aloittaa 2025 alussa
Paperiarkiston digitointi	Suunnitelma ja sen toteutus	Digitoiminen on aloitettu
Kunnan ohjeiden päivittäminen	Kunnan ohjeiston läpikäynti	Päivitettyjen ohjeiden lukumäärä, vähintään konserniohje ja sisäistä valvontaa koskeva ohje tulevat päivitettyksi

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Riskinä on, että TE-palveluiden yhteistoimintaa Keski-Savon kuntien kanssa ei saada järjestetyksi optimaalisella tavalla lyhyessä vuoden valmisteluajassa. Riskinä on myös, että arkiston digitointia varten ei löydetä palveluntarjoajia, jotka avustaisivat arkistointipalveluiden kilpailutuksessa ja myöhemmin toteutuksessa. Ohjeiden päivittämisen osalta riskinä on, että työaika ei riitä kaikkien ohjeiden läpikäyntiin ja päivittämiseen.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

TE2024 -uudistus on soteuudistuksen jälkeen mahdollisesti mittavin 2020 luvun kuntien palveluntuotantoa koskeva muutos. Kun soteuudistuksessa kuntien tehtävät ja talous supistuivat merkittävästi, TE-palveluiden siirtäminen valtiolta kuntiin lisää sekä tehtäviä että sillä on merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Uudistetut TE-palvelut päätettiin järjestää yhteistyössä Keski-Savon kuntien kanssa. Kunnan sisäisesti TE2024 -valmistelut toteutetaan hallinnon- ja maahanmuutto- ja työllisyyspalveluiden tulosalueiden yhteistyössä sekä kunnanhallituksen ohjauksessa.

Määrärahat ovat niukat, ja esimerkiksi asiantuntijapalveluiden vähäistä suurempi käyttäminen edellyttäisi talousarvio muutosta.

Talousarviovuonna järjestetään presidentinvaalit ja EU-vaalit. Niiden järjestäminen on merkittävä ponnistus hallinnon tulosalueen pienelle henkilöresurssille. Vaaleja varten rekrytoidaan määräaikaista ja osa-aikaista työvoimaa.

Kunnalla on mittava paperiarkisto, ja vaikka sen muodostuminen on olennaisesti vähentynyt, paperiarkistoa syntyy edelleen. Kunnantalon purkaminen edellyttää keskusarkiston siirtoa, jonka vuoksi sitä olisi digitalisoimalla pienennettävä. Arkiston digitointihanke edellyttää kunnollista suunnitelmaa, jota ei täysin

saatu valmisteltua XAMK:n oppilastyönä vuonna 2023. Digitoimista varten on myös resursoitava työaika sekä kunnan henkilökunnasta että työllistettävä määräaikaisesti henkilö tai henkilöitä. Digitointiin ei ole varattu määrärahaa hallinnon käyttötalousmenoihin eikä investointiohjelmaan. Mikäli määrärahoja tarvitaan vuonna 2024, tulee ne osoittaa talousarviomuutoksella, kun on olemassa riittävän laadukas suunnitelma rahoitustarpeen arvioimiselle.

Vuonna 2023 päivitettiin hallintosääntö ja päätettiin kunnan henkilöstöpolitiikasta. Niiden jatkoksi henkilöstö ja työsuojelu tarvitsevat yhtenäiset ohjeet. Monet kunnan ohjeista ovat ainakin osaksi vanhentuneita, joten ne on läpikäytävä ja päivitettävä. Tarkastuslautakunta esitti, että konserniohje ja sisäisen valvonnan ohje olisi päivitettävä. Hallitus päätti, että ko. ohjeet päivitetään talousaviovuonna (KV 13.11.2023 § 45).

Vaikka työhyvinvoinnin kehittäminen ei ole enää talousarviovuoden erillisenä tavoitteena, jatkaa sen saavutetun hyvän tason ylläpito yhtenä kuntastrategian kärkitoimenpiteistä. Vuoden 2023 aikana järjestetään työhyvinvointikysely ja panostetaan esihenkilöiden johtamiskoulutukseen.

Kirjastolla sijaitsevan palvelupisteen toiminta nykyisessä muodossa lopetetaan. Palvelupisteellä on sen toimintavuosina ollut vähän asiakkaita. Asiakkaiden vähäisen määrän vuoksi Kela olisi pienentänyt kunnalle maksettavaa palvelumaksua merkittävästi. Sen vuoksi palvelusopimus Kelan kanssa irtisanottiin päättymään vuoden 2023 loppuun mennessä. Palvelu korvataan tietokoneiden ja verkkoyhteyden käyttömahdollisuuksilla palvelupisteen nykyisissä tiloissa. Kirjaston henkilökunta avustaa esimerkiksi tiedonhaussa oman toimensa ohella. Kunnan henkilökunnan kanssa asiointi tapahtuu väliaikaisella kunnanvirastolla lentoasemalla. Kela on luvannut järjestää pop-up toimintaa ja muitakin lähipalveluita tarvittaessa.

Kunnanvaltuusto ja hallitus

Kunnan johtamistoiminnan tarkoituksena on saada kunnan organisaatio ja muu yhteisö toimimaan siten, että kunnan strategia, valitut päämäärät sekä valtuustotason tavoitteet kullekin vuodelle toteutuvat.

Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa sekä muuta toimintaa.

Vaalit

Sisältää keskusvaalilautakunnan, äänestysalueen vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan menot. Vuonna 2024 järjestetään sekä presidentinvaalit että EU-vaalit. Vuonna 2025 järjestetään samanaikaisesti kuntavaalit ja aluevaalit.

Tarkastustoiminta

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella kunnanvaltuuston päätettävät kunnan hallinnon ja talouden tarkastamista koskevat asiat sekä arvioida toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista.

Tilintarkastuspalvelut kunta ostaa valtuuston päätökseen perustuen tilintarkastusyhteisö BDO Auditor Oy:ltä. Vastuunalaisena tilintarkastajana toimii JHTT Taina Törrönen. Tarkastuslautakunnan sihteeripalvelut hankitaan myös BDO Auditor Oy:ltä.

Tilintarkastuspalvelut on joko kilpailutettu ja hankintapäätös on tehty vuoden 2023 loppuun mennessä tai hankintapäätös tehdään viimeistään alkuvuoden 2024 aikana.

Tyhy-toiminta

Tavoitteena on, että toimintaohjeet työhyvinvoinnin lisäämiseksi ovat käytössä ja ovat tutut koko organisaatiolle.

Tyhy-toimintaan on varattu yhteensä n. 35 000 €, josta n. 18 000 € käytetään henkilökunnan liikunta- ja kulttuurietuun (100 €/hlö/vuosi).

Henkilökunta on viimevuosina maksanut kahvit ja teet itse. Nyt kahvit ja teet on tarkoitus siirtää työnantajan maksettavaksi. Kustannuksiin varataan 7 500 euroa.

Loput n. 10 000 € pyritään käyttämään yhteisten tilaisuuksien järjestämiseen.

Jakamattomat eläkekulut

Koostuvat kunnan olemassa olevista eläkevastuista, joiden määrään ei voi vaikuttaa.

Ay- ja työsuojelutoiminta

Ay- ja työsuojelutoimen asiat käsitellään kunnan yhteistyötoimikunnassa, joka kokoontuu vuodessa kulloinkin tarpeellisen määrän asioiden käsittelemiseksi.

Joukko- ja palveluliikenne

Joukkoliikenteen tavoitteena on kuntalaisten liikkumismahdollisuuksien parantaminen. Joukkoliikenteen kustannuksiin sisältyvät menot osuiksista ELYn maksamiin linja-autovuoroihin. Palveluliikenteen kustannuksiin sisältyy palveluauto Palin kustannus. Palveluauto toimii sekä kutsuliikenteenä että vakiintuneilla viikoittaisilla reiteillä. Toiminta on kunnan kustannettavaa. Liikennöitsijä vähentää lipputulot kunnan maksuosuudesta.

Vastuuhenkilö: Rakennuttamis- ja hankintapäällikkö

3.1.2 Maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut

Palvelusuunnitelma:

Maahanmuuttopalvelut

Oikea-aikaiset maahanmuuttajien tarpeisiin perustuvat alkuvaiheen palvelut ja työllistymisen tuki nopeuttavat kotoutumista ja vähentävät pitkäkestoisten palvelujen tarvetta. Tavoitteiden toteutumiseen tarvitaan kunnan ja muiden paikallisten viranomaisten ja toimijoiden yhteistyötä. Kunnan tehtävänä on varmistaa, että maahanmuuttajalla on mahdollisuus saada tarvitsemansa palvelut elämäntilanteensa mukaisesti. Palvelujen tulee soveltua kaikille kuntalaisille ja palveluja tulee olla palveluntarvetta vastaavia. Neuvonnan ja ohjauksen merkitys on suuri uuteen yhteiskuntaan kiinnittymiseksi erityisesti maahanmuuton alkuvaiheessa.

Kotoutumislain uudistaminen on ollut vireillä aktiivisesti vuodesta 2021 alkaen ja uuden lain on tarkoitus astua voimaan samanaikaisesti TE-palveluja koskevan uudistuksen kanssa vuonna 2025. Uuden lain tavoitteena on mm:

- Vahvistaa työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien kotoutumista. Erityisesti maahanmuuttajanaisten kiinnittyminen yhteiskuntaan tukisi lasten ja koko perheen hyvinvointia ja kotoutumista.
- Edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken.
- Selkeyttää eri toimijoiden vastuita, vahvistaa monialaista yhteistyötä sekä järjestöjen ja työnantajien kanssa tehtävää yhteistyötä sekä päivittää kotoutumislakia vastaamaan viranomaistehtävien siirtojen aiheuttamiin muutostarpeisiin

Kunnan kotouttamisohjelma edistää kotouttamista ja monialaista yhteistyötä. Maahanmuuttajia tuetaan kiinnittämään uuteen yhteiskuntaan maahanmuuton alkuvaiheessa.

Työllisyyspalvelut

Tavoitteena on edistää kuntalaisten työllistymistä sekä löytää yksilökohtaisia ratkaisuja työllistymisen edistämiseksi. Tavoitteena on tukea työllistymistä, erityisesti nuorten aikuisten sekä pitkäaikaistyöttömien mahdollisuuksia löytää heille sopivin palvelu. Tavoitteena on auttaa myös työnantajia löytämään sopivia henkilöitä erilaisiin työntekijätarpeisiin.

Vastuuhenkilö: Maahanmuutto- ja työllisyyskoordinaattori

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

00015200 Maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	172 414	81 700	146 086	103 545	70 908
Toimintakulut	-428 687	-378 375	-532 865	-1 264 301	-1 291 770
Toimintakate	-256 273	-296 675	-386 779	-1 160 756	-1 220 862
poistot ja arvonalentumiset	-2 068	-2 068			

TK:n yli/alijäämä	-258 341	-298 743	-386 779	-1 160 756	-1 220 862
-------------------	----------	----------	----------	------------	------------

Maahanmuuttopalvelut	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot			72 336	32 020	104
Toimintakulut			-81 978	-37 971	-38 709
Toimintakate			-9 642	-5 951	-38 605

Maahanmuuttopalvelut olivat aiemmin hallinnon sitovalla tasolla ja siksi taulukoista puuttuvat siltä osin vertailutiedot:

TP2022 toimintatuotot 93 029 €, toimintakulut -78 752 €, toimintakate 14 277 €.

TA2023 toimintatuotot 92 700 €, toimintakulut -100 671 €, toimintakate -7 971 €.

Työllisyyspalvelut	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	172 414	81 700	73 750	71 525	70 804
Toimintakulut	-428 687	-378 375	-450 887	-1 226 330	-1 253 061
Toimintakate	-256 273	-296 675	-377 137	-1 154 805	-1 182 257
poistot ja arvonalentumiset	-2 068	-2 068			
TK:n yli/alijäämä	-258 341	-298 743	-377 137	-1 154 805	-1 182 257

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit
Vahvistaa maahanmuuttajien alkuvaiheen oikea aikaisia palveluita. Vahvistaa työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien kotoutumista.	Lisätä ja vahvistaa kunnan ja muiden paikallisten viranomaisten ja toimijoiden yhteistyötä. Oikea aikainen alkukartoitus monialaisessa yhteistyössä palvelutarpeen mukaan.	Kehitetään tai hankitaan järjestelmä, jota käytetään alkukartoituksen/ kotoutumissuunnitelman kirjaamiseen kunnassa. Järjestelmästä saatavien seurantatietojen käyttö.
Vähentää Kelan työmarkkinatuen kuntaosuusmaksujen kasvua	Kelan työmarkkinatukilistalta poistuneista toimenpiteiden avulla saadut säästöt	Maksettujen summien seuranta vuosittain
Edistää alueen työnantajien työvoimatarpeiden ja työttömien työnhakijoiden kohtaamista	Löydetyt työkokeilu- ja työpaikat. Vahvistetaan alueen työnantajien tietoutta hankinnoilla työllistämiseen.	Lukumääräinen seuranta. Kunnan hankinnoissa vähintään yhdessä ehtona työllistäminen v. 2025 mennessä.

Keskeisimmät riskit tavoitteiden toteutumiselle:

- Henkilöstöressurssien riittävyys
- Maailmantilanteen ja -talouden vaikutus työllisyyteen

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Maahanmuuttotyössä korostuu kotoutumislain uudistus (KOTO24) ja siihen liittyvät valmistelutarpeet TE2024-uudistuksen rinnalla. Määrärahat kunnan omaan työllistämistoimintaan on koottu maahanmuutto- ja työllisyyspalveluiden alle. Työllisyysyksikössä on varattu määrärahoja yritysten kesätyöllistämistukeen, kunnan kesätyöllistämiseen sekä palkkatukeen. Palkkatukea koskevaan lakiin tuli muutos 1.7.2023 lain uudistumisen myötä palkkatuen maksimäärä on palkkakuluista 70 prosenttia. Aiemmin palkkatukea saatiin hakea kaikista palkkauskuluista (ml. lomarahat ja sivukulut). Nyt palkkatukea haetaan vain bruttopalkasta, jolloin valtion palkkatuen osuus todennäköisesti laskee. TE-palvelut siirtyvät kuntien vastuulle vuonna 2025 ja samalla kuntien rahoitusvastuu työttömyysturvan ja työllisyyden hoitoon liittyvistä kustannuksista

aikaistuu ja laajenee. Muutos lisää huomattavasti menoja. TE-uudistukseen liittyvät laskelmat ovat vielä alustavia ja ne tulevat tarkentumaan valmistelun edetessä. Maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut ovat osaltaan mukana uudistuksien valmistelussa.

Henkilöstöresurssi on niukka, joten riittävän ja ammattitaitoisen henkilöstön varmistaminen on toiminnan jatkon kannalta tarpeellista. Maailmantilanteen ja -talouden vaikutukset voi heijastua alueen yritysten rekrytointien vähenemisellä tai lomautuksien lisääntymisellä. Hidastuvan talouskasvun vaikutuksena työllisyyden vahvistuminen voi heikentyä.

3.1.3 Tietohallinto

Palvelusuunnitelma:

Tietohallinnon asiantuntijapalvelut ostetaan Varkauden kaupungilta. Asiantuntijapalvelut kunnan ja kuntakonsernin yhtiöiden käyttämien ohjelmistojen ja laitteiden toiminnasta ja ICT-tukihenkilöpalveluista ja asiantuntijapalveluista. Palvelu sisältää myös tietohallintojohtajan palveluita ja tietosuojavastaavan tehtävät.

Vastuuhenkilö: Talous- ja hallintojohtaja

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

00015300 Tietohallinto	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	184 600	193 700	242 531	247 382	252 328
Toimintakulut	-186 872	-193 700	-242 531	-247 382	-252 328
Toimintakate	-2 272	0	0	0	0

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Servereiltä pilvipalveluksi	Suunnitelman tekeminen	Suunnitelma valmistuu
Tietohallinnon varautuminen	Varautumissuunnitelman testaus	Testaus suoritetaan

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Suurimmat riskit liittyvät mahdollisiin ennalta arvaamattomiin tietojärjestelmähäiriöihin tai laiterikkoihin. Riskien toteutuessa vikojen korjauksista voi aiheutua kustannuksia laitehankintojen ja asentamiskustannusten muodossa. Ukrainan sodan vuoksi riski myös kyberturvallisuusriskien todennäköisyys on kasvanut.

Tietoturvapoliittikka on päivitetty käytäntöineen vuoden 2023 aikana. Jatkuvien tiedonkalastelu uhkien varalta kaksivaiheisen tunnistautumisen käyttöönotto on aloitettu. Tavoitteena on saada kaksivaiheinen tunnistautuminen käyttöön jokaiselle kunnan työntekijälle alkuvuoden 2024 aikana.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Joroinen, Juva ja Rantasalmi ovat hankkineet yhteishankintana konesalipalveluita MPY:n hallinnoimasta konesalista. Juva sekä Rantasalmi ovat pitkällä yhteisen konesalipalvelun irtautumisessa. Joroinen on aloittanut oman irtautumisprosessin ja mm. järjestelmien siirtoa SaaS ratkaisuksi selvitetään. Vuoden 2023 aikana myös päätettiin kolme yhteispalvelinta kaikkien kolmen kunnan osalta. Yhteisen konesaliympäristön irtaantumisen tavoitteellaan toteutuvan alkuvuoden 2024 aikana. Muutoksesta aiheutuu kertaluonteisia kustannuksia, jatkuvien palvelukohtaisten kustannusten toivotaan pysyvän lähellä aiempaa tasoa.

Yleinen inflaatiotasoa on pysytellyt korkeana vuoden 2023 aikana, mikä on heijastunut ICT palveluiden kustannusten nousuun. ICT kustannusten odotetaan edelleen kasvavan vuoden 2024 aikana. Pahimmillaan kustannusten nousu voi olla kymmeniä prosentteja yksittäisen palvelutuottajan osalta.

3.1.4 Elinkeinotoimi

Palvelusuunnitelma:

Kunta hankkii ostopalvelusopimukseen perustuen kunnassa oleville yrityksille niiden tarpeiden mukaista neuvontaa sekä hanke- ja kehittämispalveluja Navitas Kehitys Oy:ltä. Kunnalla on käytössä koko kehitysyhtiön palveluverkon palvelut.

Kunnanvirastolla Navitas Kehitys Oy:n sivutoimipisteessä työskentelevän yritysasiiantuntijan ja kehitysyhtiön palvelut ovat saatavissa lähipalveluina.

Elinkeinotoimi tuottaa yritysneuvonnan lisäksi kuntamarkkinointiin liittyviä palveluja yhdessä kunnan osoittaman 0,25 htv:n resurssin (palvelusihteeri) kanssa.

Yritysten perustamisneuvonta ostetaan toistaiseksi voimassa olevalla yhteistyösopimuksella Wäläky Keski-Savon Uusyrityskeskus ry:ltä.

Vastuuhenkilö: Kunnanjohtaja ja Navitas Kehitys Oy

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

00015400 Elinkeinotoimi	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	157	150 000	850	860	870
Toimintakulut	-263 564	-619 627	-351 671	-355 871	-318 983
Toimintakate	-263 407	-469 627	-350 821	-355 011	-318 113
poistot ja arvonalentumiset	-2 937	-2 938	-2 938	-2 938	-2 938
TK:n yli/alijäämä	-266 344	-472 565	-353 759	-357 949	-321 051

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Elinvoimaohjelman toimenpideohjelman tarkentaminen	Elinvoimaohjelman toimenpideohjelman käytännön tavoitteet 2024-2030	Toimenpideohjelma tarkennettu
Kotkatharjun alueen matkailun kehittyminen	Bomila Resort Oy:n majoitustoiminnan käynnistäminen ja omistajaohjaus	Majoitusyksiköt käytössä vuoden 2024 aikana

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Henkilöstö- ja aikaresurssin riittävyys. Perustyön lisäksi aikaresurssia vie Navitas Kehityksen kautta tulevat mahdolliset hanketyöt ja muu osallisuus. Markkinointi- ja kehitystyön lisäksi aikaa toivoisi jäävän enemmän yritysten ja yrittäjien tapaamiseen ja heidän toimintojen kehittämiseen.

Elinkeinotoimen osalta merkittäviä taloudellisia riskejä kunnan kannalta ei ole.

Yritysten kannalta elinvoiman lisääntymisen keskeisenä riskinä ovat mm. edelleen nouseva inflaatio, korkea korkotaso sekä työvoimapula erityisosaajien osalta.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Yritysten talouteen ja investointikykyyn vaikuttaa erityisesti korkea korkotaso. Elinkeinotoimen henkilöstö- ja aikaresurssin niukkuus tarkoittaa käytännössä priorisointia. Erityisesti uusiutuvan energian hankkeet tulevat työllistämään merkittävästi myös elinkeinotoimen rajallista resurssia.

Matkailu

Matkailun kehittämisestä ja edistämisestä vastaa Visit Joroinen ry.

Kunta osallistuu Visit Joroinen ry:n perusrahoituksen turvaamiseen. Rahoituksesta on tehty päätös vuosille 2023, 2024 ja 2025. Matkailuun liittyvien erillisten hankkeiden kuntarahoitusosuuksista päättää

kunnanhallitus. Kunta toimii matkailutoimintaa edistävänä mahdollistajana tonttien, kaavoituksen ja infran osalta.

Kunnan matkailuneuvonnan ja -infon palvelut ovat digitaalisesti saatavilla Liikenneasema Jari-Pekassa sijaitsevassa infopisteessä. Vilkkaimpien matkailukausien ajaksi voidaan palkata opiskelijoita infopisteen oppaiksi.

Kunta on osakkaana 19 % omistusosuudella Bomila Resort Oy:ssä, joka on saanut ELY-keskukselta hankerahoitusta majoitusinvestointeihin Kotkatharjun alueelle. Majoitusyksiköiden on määrä valmistua kesän 2024 aikana.

Kuntamarkkinointi

Kunta viestii, markkinoi ja tiedottaa sähköisissä kanavissa digitalisaation tuomia mahdollisuuksia hyödyntäen. Markkinoinnin tavoitteena on lisätä ja vahvistaa niin kuntalaisten, kuin ulkopaikkakuntalaistenkin myönteistä tietoisuutta ja käsitystä Joroisten kunnasta.

Elinkeinoelämän kehittäminen

Elinkeinotoimi toimii aktiivisena tiedonhankkijana ja sen edelleen välittäjänä elinkeinoelämän suuntaan. Yritysasiantuntija tekee yritys kohtaista kehittämistyötä työpanoksellaan ja hanketoiminnan avulla. Elinkeinotoimi kanavoi Navitas Yrityspalveluilla olevaa erityisosaamista joroislaisten yritysten käyttöön.

Kunta edistää koulun, yritysten ja oppilaiden välistä yhteistyötä TET harjoittelun ja Kesäyrittäjyys/Nuori Yrittäjyys -kampanjan avulla.

Elinkeinotoimen hankkeet

Hankkeisiin osallistumisesta päättää kunnanhallitus tai kunnanjohtaja toimivaltansa puitteissa.

Elinkeinotoimen avustukset

Kunnan myöntämät avustukset edellyttävät voimassa olevaa yhteistyösopimusta ja niistä päättää kunnanhallitus, kunnanjohtaja tai yritysasiantuntija toimivaltansa puitteissa.

Saavutettavuus

Kunta osallistuu aktiivisesti viitosväylän kehittämiseen.

3.1.5 Konsernipalvelut

Palvelusuunnitelma:

Konsernipalvelut tuottavat kunnan koko organisaatiolle kirjanpito-, palkanlaskenta- ja muut laskentatoimen palvelut, oikeudelliset palvelut sekä hallinnollisia isännöintipalveluja. Lisäksi tulosalue hallinnoi kunnan omistamia kiinteistö- ja asuntoyhtiöitä sekä asuntoja yhteistyössä teknisen toimen ja isännöintipalvelut Iston (ostopalvelu) kanssa.

Vastuuhenkilö: Talous- ja hallintojohtaja

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

00015500 Konsernipalvelut	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	465 940	362 909	345 557	352 052	358 660
Toimintakulut	-533 194	-419 934	-420 772	-429 186	-437 765
Toimintakate	-67 254	-57 025	-75 215	-77 134	-79 105
poistot ja arvonalentumiset	-15 784	-1 139	-1 139	-1 138	-983
TK:n yli/alijäämä	-83 038	-58 164	-76 354	-78 272	-80 088

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
TE2024-uudistuksen muutostyöt valmistuvat	Valmistellaan kirjanpito ja raportointi toimintavalmiiksi	Kirjanpito ja raportit ovat valmiita 1.1.2025 alkavalle uudistukselle
Ohjelmistopäivitykset ja digitaalinen arkistointi ovat käytössä	Ohjelmistojen käyttöönottoprojekteihin osallistuminen	Uudistetut, pilvipalveluina toimivat ohjelmistot ja Dynasty Arkisto ovat käytössä
Palveluiden tuotantojärjestelmän muutos	Kirjanpidolle ja raportoinnille, palkanlaskennalle, reskontrille ja konsernipalveluille luodaan toiminnot	Toiminnot ovat toiminnassa vuoden loppuun mennessä

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Henkilöstö- ja aikaresurssin riittävyys perustyöhön ja muutosten läpivientiin sekä poikkeustilanteissa.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Tulosalueen työ on pääosaltaan määräaikapaineista. Yksikön henkilöstöresurssi on niukka. Toimintojen kehittämiselle ja henkilökunnan kouluttautumiselle on haastava löytää aikaa, kun osan ajasta perustehtäviäkin voidaan joutua ajoittain tekemään ylityönä.

TE2024-uudistus on huomioitava kunnan kirjanpidossa ja raportoinnissa. Alustava suunnitelma on, että Keski-Savon kuntien yhteisen TE-alueen taloushallinto hoidetaan samalla mallilla, kuin Varkauden kaupunki ja Joroisten kunta järjestivät aikaisemmin sotepalvelut Varkauden kaupungin ollessa isäntäkunta, niin kuin TE-yhteistyöalueen osalta on nyt valmisteltu.

Tulosalueen henkilökunnan on tarkoitus olla täysilukuinen (0,5 htv johtaminen ja 4,6 htv palvelutuotantoa) syyskuusta 2024 alkaen, kun taloussihteeri palaa opintovapaalta. Sen jälkeen olisi mahdollista järjestää

- 1) kirjanpidon ja raportoinnin,
- 2) palkanlaskennan,
- 3) osto- ja myyntireskontran sekä laskutuksen, ja
- 4) konsernipalveluiden (konserni- ja osakkuusyhtiöiden kirjanpito- ja raportointi sekä maksuliikenne) toiminnot, joille voidaan osoittaa vastuuhenkilö ja hänelle sijainen.

Taloushallinnon ohjelmistoja siirretään JJR-aikaisesta MPY:n konesalista pilvipalvelupohjaisiksi. Kuntaan on hankittu vuoden 2023 lopulla digitaalisen arkistoinnin mahdollistava Dynasty Arkisto ohjelma, johon myös konsernipalveluiden asiakirjat tulee jatkossa arkistoida.

Konsernipalveluiden kustannukset vähenevät TP2022 verrattuna noin 112 000 euroa. TA2023 verrattuna kustannukset ovat samalla n. 420 000 euroa tasolla. Vähenevät toimintatuotot ovat pääasiassa kuntakonsernin sisäisiä.

3.1.6 Maaseutuhallinto

Palvelusuunnitelma:

Maaseutuhallinto hoitaa maaseutuhallinnon tehtävät Joroisten, Juvan, Rantasalmen ja Sulkavan kuntien alueella. Asiakaspalvelupisteet toimivat kaikissa yhteistoiminta-alueen kunnissa.

Vastuuhenkilö: Maaseutupäällikkö

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

00015600 Maaseutuhallinto	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintakulut	-46 074	-40 085	-41 130	-41 191	-41 195
Toimintakate	-46 074	-40 085	-41 130	-41 191	-41 195

TP2022 tiedot sisältävät maaseutu- ja lomatoimen toimialan luvut. Luvut sisältävät karjataloustukia 7 456 €, TA2023 alkaen tuki on siirretty elinkeinoyksikköön.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Vakiinnutetaan uuden ohjelmakauden täysin sähköinen asiointitapa osaksi viljelijöiden asiointikäytäntöjä.	Vuonna 2023 aloitettua perehdytystä ja ohjausta jatketaan. Sähköisen asioinnin neuvontaan on nimetty maaseutupäällikkö.	Koulutuksia alueellisen suunnitelman mukaisesti tammikuussa (syysilmoitus, eläintuet) sekä keväällä (peltotuet). Tiedotusta sähköpostitse ja sosiaalisessa mediassa.
Viljelijöitä kannustetaan hyödyntämään uudenlaista vuoropuhelun mahdollisuutta hallinnon ja viljelijöiden kesken.	Vipu-mobiilin käytön neuvontaa jatketaan (maaseutupäällikkö). Uuden ohjelmakauden aiempaa joustavammasta muutosmahdollisuudesta tiedotetaan kasvukaudella 2024.	Vipu-mobiilin käytön tarvetta ennakoidaan tiedotuksella (kasvuston kuvaus mahdollista myöhempää tarvetta varten). Ruokaviraston tiedotteet + oma täydentävä sähköposti-/Facebook tiedotus kpl.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Viljelijätukihallinnossa ja viljelijätukien ehdoissa tapahtui vuonna 2023 merkittäviä muutoksia. Näistä muutoksista tiedottamista ja neuvontaa on tärkeää jatkaa tehostetusti myös vuonna 2024. Yleinen kustannustason nousu näkyy maataloushallinnon kustannuksissa. Nousua on pyritty kompensoimaan henkilöstöä vähentämällä eli Mikkelistä ostettavaa henkilötyötä vähennetään vuonna 2024 0,4 henkilötyövuodesta 0,3 henkilötyövuoteen.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Vuoden 2023 alusta noudatettavat uudet tukiehdot vaativat henkilöstöltä paljon kouluttautumista sekä suurta panostusta myös viljelijöiden kouluttamiseen. Vuonna 2024 asioiden oletetaan olevan jo ainakin osittain tuttuja, jolloin tavoitteena on vakiinnuttaa ja vahvistaa vuonna 2023 käyttöön otettuja uusia toimintatapoja. Maaseutuhallinnon päätavoitteena on tukea maatilojen elinvoimaa tarjoamalla ennakoitavan tulonmuodostuskanavan tukien kautta.

3.2 SIVISTYSTOIMI

Sivistystoimen tulosalueet ovat sivistystoimen hallinto, varhaiskasvatus, perusopetus, lukiokoulutus, hyvinvointi, kirjasto ja vapaa sivistystyö.

00030010 SIVISTYSTOIMI	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	971 225	466 360	464 149	468 972	473 846
Toimintakulut	-9 357 586	-9 651 643	-9 963 402	-10 162 681	-10 365 880
Toimintakate	-8 386 361	-9 185 283	-9 499 253	-9 693 709	-9 892 034
poistot ja arvonalentumiset	-22 562	-1 459	-11 647	-4 754	-366
TK:n yli/alijäämä	-8 408 923	-9 186 742	-9 510 900	-9 698 463	-9 892 400

Perustelut:

Sivistystoimen organisaatio on rakennettu vastaamaan hyvinvointi- ja sivistyskunnan vaateisiin. Varhaiskasvatusta, perusopetusta ja lukiokoulutusta järjestetään ja kehitetään oppimisen, kasvamisen ja hyvinvoinnin näkökulmasta. Vapaata sivistystyötä, kirjastotoimea ja hyvinvointitoimea järjestetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmasta.

Talous

Sivistystoimen toimialan toimintakate heikkenee noin 864000 € vertailuvuoteen 2022 verrattuna. Toimintakulut kasvavat noin 356000 € ja samanaikaisesti tuotot vähenevät noin 507000 €.

Toimintakulut

Henkilöstökulut kasvavat vuoden 2022 tilinpäätökseen verrattuna 4.75 % eli noin 269000 €. Kasvua selittää palkkojen nousu vuonna 2023 ja sen päälle varattu kasvuprosentti talousarviossa 2024.

Henkilöstökulujen kasvua vähentää perusopetukseen suunniteltu noin puolen henkilötyövuoden vähennys perusopetuksen järjestämissuunnitelman mukaisesti.

Kirjaston johtaminen Rantasalmen kunnan tuottamana vähentää kirjaston todellisia palkkakustannuksia.

Sivistystoimen kunnansisäiset vuokrat korottuvat 18,23 % eli lähes 232 000 €.

Toiminnantuotot

Toiminnantuotot ovat laskeneet pysyvästi. Niitä alentaa edelleen varhaiskasvatuksen myynnin ja maksutuottojen väheneminen.

3.2.1 Sivistystoimen hallinto

Palvelusuunnitelma:

Sivistystoimen hallinnon tehtävänä on toimialaan kuuluvien palveluiden järjestäminen ja kehittäminen sekä hyvien edellytysten luominen tehtävien hoitamiseen.

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

003001 Sivistystoimen hallinto	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot		150	350	357	364
Toimintakulut		-183 253	-187 228	-190 973	-194 788
Toimintakate	0	-183 103	-186 878	-190 616	-194 424

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Edistetään henkilöstön työhyvinvointia yksikkökohtaisilla työhyvinvointisuunnitelmissa sekä huomioidaan henkilöstön osaamisen kehittyminen vastuualueiden koulutussuunnitelmissa.	Yksiköiden työhyvinvointisuunnitelmat käydään läpi ja yksiköissä toteutetaan työhyvinvointikyselyt syksyn 2024 aikana, minkä lisäksi vastuualueiden koulutussuunnitelmat päivitetään.	Sairauspoissaolojen määrä. Työhyvinvointikyselyn tulokset.
Varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle laadukas lapsen ja nuoren kasvu- ja koulupolku.	Tarkastellaan mm. kasvu- ja koulupolun nivelvaiheita, joiden toimintamallit käydään läpi ja päivitetään tarvittaessa.	Seurataan nivelvaiheiden onnistumista ja tarpeen mukaan nivelvaihemallia muokataan.
Kuntalaisten palvelut tuotetaan eri-ikäisille lähellä ja laadukkaasti	Vastuualueilla tunnetaan kuntalaisten näkökulmasta tehdyt laadukkaan palvelun määritelmät. Palveluja pyritään toteuttamaan määritelmän mukaisesti.	Vastuualueittain sopivissa kohdin tehdyt kyselyt.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Talousarviovuotta 2024 saattaa haastaa monihäiriötilanne. Siihen voi sisältyä kansainvälisen tilanteen muutoksista aiheutuvia elementtejä, jotka voivat edellyttää esimerkiksi valmistavan opetuksen järjestäminen uudelleen sekä varhaiskasvatuspaikkojen riittävyys. Taloudellisesta näkökulmasta riskejä voivat olla

valmistavan opetuksen tarve, varhaiskasvatuspaikkojen ja tilojen tarpeen kasvu, henkilöstön kuormittuminen monihäiriötilanteen ja yleisen työnkuormittavuuden vuoksi sekä useiden palveluiden järjestäminen yksittäisten työntekijöiden voimin.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Työhyvinvointisuunnitelmat ja koulutussuunnitelmat käydään läpi ja päivitetään perustuen yksiköistä nousseisiin tarpeisiin.

Sivistystoimen tehtäviin ovat vaikuttaneet usean vuoden ajan erilaiset häiriötilanteet. Sivistystoimen palvelut tuotetaan kevyellä hallinnolla. Osa yksiköistä toimii yhden tai kahden työntekijän voimin. Tämä on selkeä riski palveluiden tuottamisessa.

3.2.2 Varhaiskasvatus

Palvelusuunnitelma:

Varhaiskasvatuksen tehtävänä Joroisissa on tuottaa hyvälaatuista, paikkakunnan ominaispiirteisiin parhaiten soveltuvaa varhaiskasvatusta, asiantuntevaa esiopetusta sekä joustavia, perheiden tarpeisiin vastaavia avoimen varhaiskasvatuksen palveluja. Yhteistyössä huoltajien kanssa luodaan lapsen kokonaisvaltaiselle kehitykselle suotuisa kasvuympäristö.

Varhaiskasvatusta toteutetaan päiväkodeissa, ryhmäperhepäiväkodissa, perhepäiväkodeissa ja avoimen varhaiskasvatuksen palveluina, joita ovat säännöllinen ryhmätoiminta lapsiperheille sekä perheohjaus. Lisäksi varhaiskasvatukseen kuuluu lasten kotihoidon tuki. Varhaiskasvatuksen järjestämissuunnitelma vuosille 2024-2028 menee syksyn 2023 aikana lautakuntakäsittelyyn ja kunnanhallitukseen hyväksyttäväksi.

Esiopetusta järjestetään kirkonkylällä ja Kuvansissa varhaiskasvatuksen toimintana.

Vastuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö

Määräraha-aulukko sitovalla tasolla:

00030501 Varhaiskasvatus	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	316 306	178 030	100 450	101 516	102 593
Toimintakulut	-2 669 797	-2 710 616	-2 722 138	-2 776 589	-2 832 101
Toimintakate	-2 353 491	-2 532 586	-2 621 688	-2 675 073	-2 729 508
poistot ja arvonalentumiset	-2 481				
TK:n yli/alijäämä	-2 355 972	-2 532 586	-2 621 688	-2 675 073	-2 729 508

Erittelyt:

003010 Kirkonkylän päiväkot	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	117 961	90 000	67 850	68 556	69 270
Toimintakulut	-1 213 389	-1 207 698	-1 359 891	-1 387 091	-1 414 827
Toimintakate	-1 095 428	-1 117 698	-1 292 041	-1 318 535	-1 345 557
poistot ja arvonalentumiset	-2 481				
TK:n yli/alijäämä	-1 097 910	-1 117 698	-1 292 041	-1 318 535	-1 345 557
003011 Kuvansin päiväkot	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	100 540	48 700	25 850	26 135	26 422
Toimintakulut	-886 346	-948 699	-898 421	-916 392	-934 711
Toimintakate	-785 806	-899 999	-872 571	-890 257	-908 289
00030520 Perhepäivähoito	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	13 494	15 500	6 500	6 570	6 641
Toimintakulut	-270 770	-308 578	-261 878	-267 118	-272 458

Toimintakate	-257 276	-293 078	-255 378	-260 548	-265 817
00030530 Avoin varhaiskasvatustoiminta	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot		150	250	255	260
Toimintakulut	-61 714	-74 110	-95 823	-97 740	-99 692
Toimintakate	-61 714	-73 960	-95 573	-97 485	-99 432
003040 Lasten kotihoidontuki	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintakulut	-117 742	-120 136	-90 125	-91 928	-93 767
Toimintakate	-117 742	-120 136	-90 125	-91 928	-93 767
003041 Muu lasten päivähoido	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintakulut	-24 014	-21 795	-16 000	-16 320	-16 646
Toimintakate	-24 014	-21 795	-16 000	-16 320	-16 646
00030550 Varhaiskasvatuksen hankkeet	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	79 937	23 680			
Toimintakulut	-91 421	-29 600			
Toimintakate	-11 484	-5 920	0	0	0
003970 Varhaiskasvatuksen toimistohenkilöstö	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	4 374				
Toimintakulut	-4 400				
Toimintakate	-26		0	0	0

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
<p>Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) on kehittänyt varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä Valssin.</p> <p>Joroisten varhaiskasvatuksessa suoritetaan Valssin avulla kaksi ydinprosessin arviointi kokonaisuutta vuoden 2024 aikana toinen keväällä ja toinen syksyllä. Arvioitavat teemat valitaan yhdessä henkilöstön kanssa.</p>	Arviointi suoritetaan Valssi laadunarviointijärjestelmällä	Kaksi ydinprosessin arviointikokonaisuutta on suoritettu vuoden 2024 aikana.
Varhaiskasvatuksessa lähihoitajilla on lääkehoitokoulutus, joka on päivitettävä 3-5-vuoden välein (yhteinen linjaus PSHVA)	Mini-LAS-kurssi	Lähihoitajan koulutuksella olevien varhaiskasvatuksen lastenhoitajien lääkehoitoluvat on päivitetty.

Joroisten varhaiskasvatuksessa lääkehoitoluvat ja lääkehoitosuunnitelma päivitetään PSHVA:een linjauksen mukaisesti.		
--	--	--

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Keskeisimmät riskit tavoitteiden toteutumiseksi ovat henkilöstön vaihtuvuus, lasten ja perheiden lisääntyneen tuen tarve, pätevien sijaisten heikko saatavuus, turvallisten- ja terveellisten varhaiskasvatustilojen puute sekä valitsevan maailmantilanteen tuomat yllättävät muutokset esim. lasten määrässä.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Laadullisiin tavoitteisiin pääseminen edellyttää joka yksikössä pysyvää, varhaiskasvatussuunnitelman sisäistänyt henkilöstöä, jolla on aikaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida toimintaa yhteistyössä lasten ja huoltajien kanssa. Yhdessä varhaiskasvatusryhmässä saa olla korkeintaan kolmea kasvattajaa vastaava määrä lapsia. Jos päiväkodissa on yksi tai useampia erityisen tai tehostetun tuen tarpeessa olevia lapsia, on tämä otettava huomioon joko lasten tai henkilökunnan lukumäärässä. Suhdeluvusta ei saa poiketa edes henkilöstön äkillisissä ja yllättävissä poissaolotilanteissa (1.8.2021). Kunnassa on varmistettava siitä, että varhaiskasvatuksessa on käytössä riittävät ja toimivat sijais- tai muut varajärjestelyt.

Varhaiskasvatuspaikkoja perhepäivähoidossa (ml. ryhmäperhepäiväkoti) on 20. Vuorohoitoa järjestetään omana toimintana tarpeen mukaan joko Kuvansin päiväkodissa tai kirkonkylällä Päiväkoti Pyrrissä. Mikäli vuorohoidon tarvetta on sekä kirkonkylällä että Kuvansissa niin, että yksi työntekijä riittää, vuorohoito toteutetaan Kuvansissa. Yöhoitoa ostetaan mahdollisuuksien mukaan Varkauden kaupungilta.

Heinävesi, Joroinen, Leppävirta, Pieksämäki ja Varkaus muodostavat yhteisen varhaiskasvatuksen palvelualueen siten, että edellä mainittujen kuntien asiakasperheet voivat hakea varhaiskasvatuspalveluja joustavasti kuntarajoista riippumatta. Varhaiskasvatuspaikkoja ostetaan/myydään tarvittaessa myös muilta /muille lähikunnille.

3.2.3 Perusopetus

Palvelusuunnitelma:

Perusopetuksen tehtävänä on antaa laadukasta ja monipuolista yleissivistävää opetusta sekä kasvattaa vastuulliseen yhteistyöhön ja hyviin vuorovaikutustaitoihin. Perusopetuksen tulosalueeseen sisältyvät erityisopetus ja ostettu erityisopetus, APIP-toiminta, valmistava opetus ja perusopetuksen hankkeet.

ERITYISOPETUS JA OSTETTU ERITYISOPETUS

Erityisopetusta järjestetään jokaisen oppilaan henkilökohtaiset tarpeet huomioiden. Joroisten kunnassa toimii viisi erityisopettajaa. Kolme heistä toimii lukuvuonna 2024–2025 erityisluokanopettajina ja kaksi laaja-alaisena erityisopettajana. Neljä erityisopettajaa toimii yhtenäiskoulussa ja yksi Kuvansissa. Lisäksi osa koulunkäynninohjaajien työpanoksesta on erityisopetuksen kustannuspaikalla. Erityisopetusta ostetaan myös tarpeen mukaan muilta kunnilta, kuntayhtymiltä, valtiolta ja joissakin tapauksissa hyvinvointialueelta.

APIP – TOIMINTA

Toiminnan tarkoituksena on tarjota lapselle koulupäivän jälkeen turvallinen ja lapsen kasvua tukeva ympäristö, jossa hän voi ammattitaitoisen ohjaajan valvonnassa viettää vapaa-aikaansa.

PERUSOPETUKSEN HANKKEET

Perusopetuksen hankkeiden avulla kunta pyrkii vastaamaan opetushallituksen ja opetusministeriön asettamien painopistealueiden kehittämiseen. Joroinen on saanut valtion erityisavustusta seuraaviin hankkeisiin: Koronavaikutusten tasoittaminen, Kerhotoiminta, Lukeva tulevaisuus -hanke lukutaidon- ja lukemisen kulttuurin kehittämiseen ja näiden lisäksi perusopetuksen hankkeena jatkaa kestävän kehityksen hanke “Ympäristöagentit 2030”.

Vastuuhenkilöt: Yhtenäiskoulun ja lukion rehtori, vastuuopettaja ja Kuvansin koulunjohtaja

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

00031050 Perusopetus	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	212 635	199 286	202 473	204 595	206 741
Toimintakulut	-4 744 263	-5 008 699	-4 879 221	-4 976 808	-5 076 336
Toimintakate	-4 531 628	-4 809 413	-4 676 748	-4 772 213	-4 869 595
poistot ja arvonalentumiset	-18 622		-10 189	-4 388	
TK:n yli/alijäämä	-4 550 249	-4 809 413	-4 686 937	-4 776 601	-4 869 595

Erittelyt:

003100 Joroinen/ostettu erityisopetus	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	1 882				
Toimintakulut	-11 590				
Toimintakate	-9 708		0	0	0
003111 Joroisten erityisopetus	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	50				
Toimintakulut	-351 338	-405 790	-415 575	-423 888	-432 368
Toimintakate	-351 288	-405 790	-415 575	-423 888	-432 368
003451 Sairaalaopetus	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintakulut	-14 988	-20 058	-20 000	-20 400	-20 808
Toimintakate	-14 988	-20 058	-20 000	-20 400	-20 808
003210 Kotikuntakorvaukset	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	34 284	66 950	38 981	39 371	39 765
Toimintakulut	-158 229	-89 283	-31 511	-32 140	-32 782
Toimintakate	-123 945	-22 333	7 470	7 231	6 983
003215 Kuvansin alakoulu	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	2 596	2 610	2 599	2 651	2 704
Toimintakulut	-992 416	-1 062 118	-997 211	-1 017 154	-1 037 494
Toimintakate	-989 820	-1 059 508	-994 612	-1 014 503	-1 034 790
poistot ja arvonalentumiset	-12 821				
TK:n yli/alijäämä	-1 002 641	-1 059 508	-994 612	-1 014 503	-1 034 790
003219 LSL:n per. sijoitett.opp.perusopetus	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	23 019	7 000	5 000	5 050	5 101
Toimintakulut	-2 590	-12 000	-7 000	-7 140	-7 283
Toimintakate	20 429	-5 000	-2 000	-2 090	-2 182
003220 Yhtenäiskoulu	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	11 430	7 100	7 100	7 242	7 387
Toimintakulut	-2 989 755	-3 222 900	-3 188 030	-3 251 792	-3 316 824
Toimintakate	-2 978 325	-3 215 800	-3 180 930	-3 244 550	-3 309 437
poistot ja arvonalentumiset	-5 801		-10 189	-4 388	
TK:n yli/alijäämä	-2 984 126	-3 215 800	-3 191 119	-3 248 938	-3 309 437

003311 Jo kirkonkylän ip-toiminta	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	12 250	13 000	13 000	13 130	13 261
Toimintakulut	-38 355	-52 142	-51 275	-52 301	-53 346
Toimintakate	-26 105	-39 142	-38 275	-39 171	-40 085
003312 Kuvansin ip-toiminta	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	9 400	7 000	10 000	10 100	10 201
Toimintakulut	-26 471	-28 068	-30 049	-30 650	-31 263
Toimintakate	-17 071	-21 068	-20 049	-20 550	-21 062
00031500 Perusopetuksen projektit	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	117 725	95 626	125 793	127 051	128 322
Toimintakulut	-158 530	-116 340	-138 570	-141 343	-144 168
Toimintakate	-40 805	-20 714	-12 777	-14 292	-15 846

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Lukemisen ja lukukulttuurin arviointi ja kehittäminen	Hankkeen toimintasuunnitelman toteuttaminen yhdessä yhteistyötahojen kanssa.	Hankkeessa toteutetut toimet. Lukuvuosiarviointi sekä lukuvuoden aikana tehtävät kyselyt.
Koulupolun nivelvaiheiden arviointi ja kehittäminen	Yhteistyö esikoulun- ja alkuopetuksen välillä, sekä toisen asteen oppilaitosten kanssa. Suunnittelu ja tiedonvaihto.	Opetussuunnitelmaan kirjatut uudet toimintatavat.
Kouluyhteisön kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen.	Erilaisten tapahtumien, retkien, ja yhteisten tilaisuuksien järjestäminen. Oppilaiden osallistaminen tapahtumien järjestelyissä. Kartoitetaan oppilaiden toiveita kyselyn avulla. Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuutta pitää työhyvinvointia lisääviä tapahtumia.	Toteutuneet tapahtumat, retket ja tilaisuudet. Lukuvuosiarviointi sekä oppilaskyselyjen analysointi ja tarvittavat toimenpiteet. Toteutuneet tyhyiltapäivät ja -illat. Työhyvinvointikyselyn läpikäyminen ja sen tuloksista keskusteleminen tiimeissä ja koko työyhteisön palavereissa.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Venäjän hyökkäyssodan aiheuttama epävakaa maailmatilanne sekä siitä aiheutuvat valtakunnalliset ja globaalit vaikutukset. Henkilöstön jaksaminen.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Perusopetuksen talousarviossa on huomioitu Joroisten kunnan perus- ja lukio-opetuksen järjestämissuunnitelma vuosille 2020–2025. Talousarviovuonna opetusryhmiä yhdistetään Kuvansin koulussa. Yhdistäminen vaikuttaa vajaan yhden henkilötöyvuoden vähenemiseen vuoden 2024 aikana. Suunniteltu ryhmien yhdistäminen kattaa osan talousarvion valmisteluohjeessa määritellyistä säästöistä.

3.2.4 Lukio

Palvelusuunnitelma:

Lukio antaa opetussuunnitelman mukaisesti opiskelijoille laajan yleissivistyksen ja jatko-opintokelpoisuuden sekä elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Lukio antaa opiskelijoille edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen sekä auttaa opiskelijoita tasapainoiseksi ja toiset huomioonottavaksi ihmiseksi. Joroisten

lukio on aktiivinen yhteistyössä ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Lukio järjestää yrittäjäkasvatusta ja tarjoaa urheilulinjoja.

Vastuuhenkilö: Yhtenäiskoulun ja lukion rehtori ja vastuopettaja

Määräraha-aulukko sitovalla tasolla:

00032000 Lukio	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	51 699	5 700	71 850	72 572	73 301
Toimintakulut	-794 860	-771 864	-953 831	-972 908	-992 359
Toimintakate	-743 161	-766 164	-881 981	-900 336	-919 058

Erittelyt:

003511 Joroisten lukio	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	4 951	5 700	5 700	5 760	5 821
Toimintakulut	-758 407	-771 864	-863 445	-880 714	-898 324
Toimintakate	-753 456	-766 164	-857 745	-874 954	-892 503
003515 Lukion oppilasasunnot	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot			23 400	23 634	23 870
Toimintakulut			-31 550	-32 181	-32 822
Toimintakate	0		-8 150	-8 547	-8 952
00032200 Lukion hankkeet	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	46 748		42 750	43 178	43 610
Toimintakulut	-36 452		-58 836	-60 013	-61 213
Toimintakate	10 295		-16 086	-16 835	-17 603

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Lukion näkyvyyden kasvattaminen	Tuotetaan materiaalia paikallislehtiin, sosiaalisiin medioihin ja kanaviin. Pyritään tekemään paremmin lukion toimintaa näkyväksi myös yhtenäiskoulun puolella ja erilaisissa tapahtumissa	Esimerkiksi toteutetut tapahtumat, erilaiset artikkelit yms. paikallisissa julkaisuissa. Sosiaalisen median mittaaminen/tavoitettavuus.
Yhteisöllisyyden lisääminen	Toteutetaan yhdessä oppilaskunnan ja opettajien kanssa erilaisia tapahtumia ja tarvittaessa koulutusta, joiden avulla parannetaan yhteisöllisyyttä	Opiskelijakunnan hallitus ottaa aktiivisempaa roolia suhteessa opiskelijakuntaan ja heiltä tulleita ehdotuksia esitellään säännöllisesti opettajille kokouksissa. Toteutuneet tapahtumat.
Henkilöstön jaksamisen kehittäminen.	Tarjotaan opettajille ja muulle henkilökunnalle tukea ja tyhyilyä. Mahdollisuuksien mukaan pyritään jakamaan iso ensimmäinen vuosikurssi.	Työhyvinvointikyselyn läpikäyminen ja sen tuloksista keskusteleminen tiimeissä ja koko työyhteisön palavereissa.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Venäjän hyökkäyssodan aiheuttama epävakaa maailmatilanne sekä siitä aiheutuvat valtakunnalliset ja globaalit vaikutukset. Henkilöstön jaksaminen.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Yrittäjyyskasvatuksen osalta jatketaan yhteistyötä XAMK:n kanssa samalla toteutetaan korkeakoulu yhteistyön vaatimuksia, Oman Osuuskunnan sekä paikallisen yrittäjäjärjestön sekä yrittäjien kanssa. Uuden lukion opintosuunnitelman myötä toimintaa kehitetään yrittäjyyskasvatussuunnitelman mukaisesti. Yrittäjyys on jatkossa toinen lukion painopistealueista

Kansainvälisyyden painottaminen yhdessä yrittäjyyden kanssa tuo opiskelijoille hyviä valmiuksia tulevaisuuden haasteisiin.

Lukiossa aloitti yhteensä 36 uutta ykköstä, joista kahdeksan on Finest Futuren kautta saapuneita, ja kuusi muuten Joroisiin muuttanutta kv-opiskelijaa. Ryhmän suuri koko ja useat kv-opiskelijat tarjoavat mahdollisuuksia. Yhteisöllisyyden kannalta on iso haaste saada ryhmän yhteishenki toimivaksi. Tulevaisuutta ajatellen pitäisi tietää kuinka paljon kv-opiskelijoita olemme valmiita ottamaan vastaan. Lukioon haki tänä vuonna enemmän kansainvälisiä opiskelijoita, kuin pystyimme ottamaan vastaan. Jo nykyisellä 10 opiskelijan vuositahtilla heitä on parin vuoden päästä kunnassa n. 40, ja heille pitää järjestää S2 opetusta sekä asunnot. Talousarvion valmisteluohjeessa lukiolle määritelty 20 000 euron nettomenojen pienentyminen ei ole mahdollinen opiskelijamäärän nopean kasvamisen takia.

3.2.5 Kirjasto

Kirjastotoimi pyrkii osaltaan takaamaan hyvin toimivat lähipalvelut kunnissa sekä osallistumaan savolaisen verkostomaisen kirjastoyhteistyön luomiseen, keskiössä savolainen kirjastoasiakkuus. Toimintaa ohjaavat laki yleisistä kirjastoista ja kunnan strategia ja niiden mukaiset tavoitteet.

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

00034000 Kirjasto	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	318 771	3 877	3 772	3 814	3 856
Toimintakulut	-623 850	-333 197	-328 836	-335 413	-342 119
Toimintakate	-305 079	-329 320	-325 064	-331 599	-338 263

Erittelyt:

003611 Joroisten kirjasto	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	5 104	3 877	3 772	3 814	3 856
Toimintakulut	-259 424	-287 930	-281 299	-286 925	-292 661
Toimintakate	-254 320	-284 053	-277 527	-283 111	-288 805
003613 Rantasalmen kirjasto	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	219 531				
Toimintakulut	-219 531				
Toimintakate	0		0	0	0
003614 Kirjastoauto	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	92 209				
Toimintakulut	-136 720	-45 267	-47 537	-48 488	-49 458
Toimintakate	-44 511	-45 267	-47 537	-48 488	-49 458
00034200 Kirjastotoimen projektit	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026

Toimintatuotot	1 926				
Toimintakulut	-8 175				
Toimintakate	-6 249		0	0	0

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Kulttuuritapahtumat ja muut tapahtumat lisäävät kuntalaisten hyvinvointia.	Järjestetään tapahtumia yhteistyössä kunnan muiden toimijoiden ja kolmannen sektorin kanssa sekä kehitetään edelleen omatoimisen toiminnan malleja.	Kirjastossa järjestettävien tapahtumien määrä. Osallistujien määrä.
Asukkaiden monipuolisen lukutaidon tukeminen. Monipuolinen lukutaito on keskeinen edellytys aktiivisen kansalaisuuden toteutumiseksi.	Kirjasto opastaa tieto- ja viestintäteknologian käytössä. Henkilöstö osaamisen ylläpitäminen.	Digituen asiakaskäyntien määrä.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Kirjaston asiakaspalveluaika on haavoittuvainen nykyisellä henkilöstömäärällä.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Yhden henkilön yllättävä työloma saattaa lyhentää asiakaspalveluaikaa huomattavasti. Henkilöstön työaika ei saata riittää osaamisen ylläpitoon tarvittaviin koulutuksiin.

3.2.6 Vapaa sivistystyö

Palvelusuunnitelma:

Soisalo-opisto toimii Heinäveden, Joroisten, Leppävirran, Pieksämäen ja Varkauden alueella. Sen toimialat ovat vapaan sivistystyön koulutus (kansalaisopisto), taiteen perusopetuksen laaja oppimäärä (musiikkiopisto ja tanssikoulu sekä niiden varhaisiän opinnot) ja taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä (tanssikoulu, kuvataidekoulu, käsityökoulu ja taideleikkikoulu).

Soisalo-opisto tarjoaa kaikenikäisille monipuolisia harrastus- ja opiskelumahdollisuuksia ja tätä kautta edistää yksilön hyvinvointia. Toiminta-alue on koko Soisalo-opiston alue ja toimintaa Joroisissa on kirkonkylän ja Kuvansin lisäksi haja-asutusalueen kylillä.

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

00035000 Vapaa sivistystyö	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintakulut	-102 785	-107 253	-105 949	-108 068	-110 229
Toimintakate	-102 785	-107 253	-105 949	-108 068	-110 229

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Asiakastyytyväisyys säilyy edellisen vuoden tasolla	Kohdennetut asiakastyytyväisyyskyselyt, analysointi ja toimenpiteet	Asiakastyytyväisyyskyselyjen tulokset
Osallistujien määrä nousee 5 %	Veto- ja pitovoiman kasvattaminen osallisuutta lisäämällä	Joroislaisten osallistujien lukumäärä

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Valtioneuvoston aikomat 15 %:n leikkaukset vuodelle 2024 vapaan sivistystyön valtionosuuksiin.

Osaavan henkilöstön rekrytointi.

Yleisen kustannustason nousu voi rajoittaa osallistumisen määrää.

Lasten ja nuorten taiteen perusopetuksessa osallistujien määrä voi alentua yleisen kustannustason noususta sekä kunnan ikärakenteen muutoksesta.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Hyvä asiakastyytyväisyys kertoo siitä, että kuntalaiset käyttävät Soisalo-opiston tarjoamia palveluja ja ovat niihin tyytyväisiä. Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit aiheuttavat painetta siihen, että asiakastyytyväisyys pysyy vähintään nykyisellä tasolla. Muutoin on vaarana, että asiakkaat eivät käytä palveluitamme. Opisto haluaa kohdentaa kyselyitä nykyistä paremmin, analysoida tulokset ja valita kehittämiskohteet, tehdä kohteille toteuttamissuunnitelma ja seurata niiden vaikutuksia. Tuloksista ja kehittämiskohteista kerrotaan myös asiakkaille, jolloin he kokevat, että kyselyyn vastaamisella on merkitystä. Tämä lisää heidän osallisuuttaan.

Opetustunnin kustannus nousee jatkuvasti. Tästä syystä osallistujien määrän nousu on tärkeää. Silloin opetustunnin järjestämisen kustannuksia katetaan nykyistä enemmän maksutuotoilla. Tämä puolestaan vähentää paineita korottaa kurssimaksuja tai kunnan tuntihintaa.

3.2.7 Hyvinvointi

Palvelusuunnitelma:

Hyvinvointipalvelut sisältävät liikuntatoimen, nuorisotoimen, etsivän nuorisotyön, nuorten työpajan, kulttuuritoimen ja museon. Liikuntapalvelut luovat edellytyksiä ja mahdollisuuksia kuntalaisten aktiiviseen ja liikkuvaan elämään. Nuorisopalveluilla tuetaan nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistetään aktiivista kansalaisuutta ja sosiaalista vahvistumista sekä parannetaan kasvu- ja elinoloja. Nuorten työpaja siirtyi 1.1.2023 työllisyysyksiköstä nuorisotoimeen ja ehkäisevä päihdetyö sosiaalitoimesta sivistystoimeen. Kulttuuripalveluiden tavoitteena on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa sekä ylläpitää museotoimintaa. Tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat kunnassa toimivat järjestöt ja kylät.

Joroisten kunta pyrkii edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestämään asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Hyvinvointipalveluiden tehtävänä on tarjota kuntalaisille hyvinvointia tukevia ja lisääviä vapaa-ajan palveluja.

Joroisten hyvinvointikertomus ja –suunnitelma linjaavat kunnan hyvinvoinnin ja terveyden (HYTE) edistämisestä vuosille 2021–2025 kokoamalla yhteen kunnan terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät tiedot, vertaa niitä verrokkikuntiin ja linjaa hyvinvointivajeista HYTE-työn tärkeimmät painopisteet vuosille 2021–2025:

- Päihteiden käytön ehkäisy
- Turvallisuuden vahvistaminen
- Terveellisten elämäntapojen edistäminen
- Osallisuuden vahvistaminen

Kunnille otettiin vuoden 2023 alusta käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa, HYTE-kerroin.

Talousarviovalmistelun yhteydessä teknisestä toimesta on tulevalle vuodelle siirretty sivistystoimeen liikuntapaikkojen hoitamiseen ja liikuntavälineistön hankintaan kuuluvia varoja yhteensä 245 839 euroa lautakunnan talousarviokäsittelyn jälkeen.

Vastuhenkilö: Hyvinvointipäällikkö

Määräraha-aulukko sitovalla tasolla:

00035500 Hyvinvointi	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	71 815	79 317	85 254	86 118	86 991
Toimintakulut	-422 032	-536 761	-786 199	-801 922	-817 948
Toimintakate	-350 217	-457 444	-700 945	-715 804	-730 957
poistot ja arvonalentumiset	-1 459	-1 459	-1 458	-366	-366

TK:n yli/alijäämä	-351 676	-458 903	-702 403	-716 170	-731 323
-------------------	----------	----------	----------	----------	----------

Erittelyt:

003711 Joroisten liikuntapalvelut	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	16 488	11 583	18 150	18 333	18 518
Toimintakulut	-200 090	-193 366	-458 033	-467 195	-476 536
Toimintakate	-183 602	-181 783	-439 883	-448 862	-458 018
003811 Joroisten nuorisopalvelut	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	2 151	376	1 855	1 882	1 909
Toimintakulut	-81 659	-145 711	-142 653	-145 506	-148 416
Toimintakate	-79 508	-145 335	-140 798	-143 624	-146 507
003814 Nuorten työpaja	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot		37 000	35 000	35 350	35 704
Toimintakulut		-77 926	-64 458	-65 747	-67 058
Toimintakate	0	-40 926	-29 458	-30 397	-31 354
003848 Etsivä nuorisotyö	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	28 027	30 057	30 029	30 330	30 634
Toimintakulut	-39 354	-43 626	-44 682	-45 575	-46 485
Toimintakate	-11 326	-13 569	-14 653	-15 245	-15 851
003911 Joroisten yleinen kulttuuritoimi	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	48	201	120	122	124
Toimintakulut	-29 652	-38 319	-37 736	-38 490	-39 258
Toimintakate	-29 604	-38 118	-37 616	-38 368	-39 134
003912 Joroisten museo	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	100	100	100	101	102
Toimintakulut	-13 168	-19 177	-19 163	-19 545	-19 934
Toimintakate	-13 068	-19 077	-19 063	-19 444	-19 832
poistot ja arvonalentumiset	-1 459	-1 459	-1 458	-366	-366
TK:n yli/alijäämä	-14 527	-20 536	-20 521	-19 810	-20 198
00036400 Kylien elinvoima	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintakulut	-18 294	-18 636	-19 474	-19 864	-20 261
Toimintakate	-18 294	-18 636	-19 474	-19 864	-20 261
003942 Lasten ja nuorten kuraattori 21–22	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	25 000				
Toimintakulut	-39 815				
Toimintakate	-14 815		0	0	0

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Liikuntapalvelut tukevat ja lisäävät kuntalaisten hyvinvointia ja toimintakykyä.	Järjestetään liikunta-aiheisia tapahtumia sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohde- ja ikäryhmät huomioon ottaen. Annetaan liikuntaneuvontaa ja tuetaan kolmannen sektorin tuottamia harrastusmahdollisuuksia.	Ohjattujen ryhmien ja osallistujien määrä. Tapahtumiin osallistuvien määrä. Myönnettyjen avustusten määrä.
Nuorisopalvelut tukevat ja lisäävät nuorten hyvinvointia ja vaikuttamismahdollisuuksia.	Nuorille tuotetaan matalan kynnyksen palveluita ja tilatoimintaa lähipalveluna. Toimintaa järjestetään myös alakouluikäisille. Etsivä nuorisotyöntekijä tavoittaa jokaisen nuoren, joka hänelle on ilmoitettu. Nuorten työpaja auttaa pajalla olevia nuoria löytämään kunkin elämäntilanteeseen sopivan ratkaisun yksilöllisen ohjauksen avulla. Ehkäisevää päihdetyötä (EPT) tehdään yhteistyössä eri tahojen kanssa ja ollaan mukana myös alueellisessa PAKKA-toimintamallissa.	Nuorisotila- ja nuorisovaltuustotoiminta. PARent-tilastointijärjestelmä. PARty-tilastointijärjestelmä.
Kulttuuripalvelut tukevat ja lisäävät kuntalaisten hyvinvointia.	Järjestetään kulttuuritoimintaa (Veteraanipäivän tapahtumat, Hilpeä Hämärä, Itsenäisyysjuhla ja muut tapahtumat). Ylläpidetään kulttuuriperintöä (varhaiskasvatuksen museopäivät, tonttupolku ja muut museon tapahtumat) ja kehitetään kyliä (kyltien avustukset).	Kulttuuritoiminta. Museon toiminta. Kyltien toiminta.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Nuorten työpajatoiminta ja ehkäisevä päihdetyö siirtyivät sivistystoimen alle, jolloin riskinä voi olla se, että kunnalla ei ole riittävästi resursseja toteuttaa toimintaa. Joroisten työpajalle on myönnetty valtionapukelpoisuus 1.11.2021 lukien, mutta uuden toiminnan myötä valtionapukelpoisuus on arvioitu uudelleen. Haasteena saattaa olla myös käyttöön sopimaton toimitila (nuorten työpaja).

3.3 TEKNINEN TOIMI

Teknisen toimen tulosalueet ovat teknisen toimen hallinto ja yhdyskuntasuunnittelu, kuntatekniikka, kiinteistö- ja ruokapalvelut, maa- ja metsätilat, rakennusvalvonta, teknisen toimen projektit ja vesihuoltolaitos.

00042010 TEKNINEN TOIMI	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	4 472 651	4 482 652	4 857 094	4 907 653	4 958 765
Toimintakulut	-4 902 150	-4 412 001	-4 669 023	-4 762 407	-4 857 613
Toimintakate	-429 499	70 651	188 071	145 246	101 152
poistot ja arvonalentumiset	-1 306 292	-974 523	-995 687	-1 057 910	-1 065 610
Tilikauden tulos	-1 735 791	-903 872	-807 616	-912 664	-964 458
varausten ja rahastojen muutos	21 048				
TK:n yli/alijäämä	-1 714 744	-903 872	-807 616	-912 664	-964 458

Yleistä

Teknisen toimen talousarvioon kuuluvat liikuntapaikkojen kustannukset laskutetaan v. 2024 alusta sisäisesti sivistystoimelta. Näin sivistystoimi liikuntapalveluiden tuottajana vastaa jatkossa myös liikuntapaikkojen yllä- ja kunnossapidon tilaamisesta. Muita olennaisia muutoksia ei talousarvioon sisälly.

Vuoden 2023 talousarvion laadinnassa käsiteltiin useita pääasiassa hyvinvointialueiden perustamisesta johtuvia muutoksia. Näitä olivat pelastustoimen siirtyminen pois kunnalta, ympäristöterveydenhuollon (terveysvalvonta ja eläinlääkintähuolto) siirtyminen teknisen toimen talousarvioon, terveysaseman puhtauspalveluiden siirtyminen pois tekniseltä toimelta sekä hyvinvointialueelle vuokrattavien kiinteistöjen vuokrahintojen muutokset. Talousarvion vertailu v. 2022 tilinpäätökseen on näiden edellä mainittujen muutosten vuoksi vaikeaa. Energian sekä muiden kustannusten yleinen nousu vaikuttaa edelleen erityisesti kiinteistökustannuksia nostavasti.

Talous

Käyttötalouden vertailu tilinpäätökseen 2022 osoittaa tuloihin n. 8,6 % nousua ja menoihin n. 4,8 % laskua. Alijäämä pienenee n. 607 000 €, kun uudesta virastotalosta v. 2022 tehtyä kertaluonteista 300 000 €:n alaskirjausta ei huomioida.

Toimintakulut

Teknisen toimen käyttötalouden kustannusten nousu on laskettu pääosin talousarvion laadintaohjeen mukaisesti. Ohjeesta poiketen kustannuksia nostaa kertaluonteisesti seuraavat seikat:

- kaavoituksen ostopalveluihin lisätään 25 000 € lentoaseman ja VT-5-alueen kaavoittamista varten
- eläinlääkintähuollon kustannukset noussevat kuluva vuodesta n. 30 000 €
- yksityistieavustuksiin lisätään 42 000 € useiden merkittävien yksityisteiden siltahankkeiden vuoksi
- kunnossapitopalveluihin lisätään yhden henkilötyövuoden palkkakustannukset eläköityvän henkilöstön rinnalle
- kiinteistöjen arvioitu lämmityskustannusten nousu v. 2022 tilinpäätökseen verrattuna ylittää merkittävästi 3 % kustannusten nousuvarauksen
- metsäsuunnitelman uusimiselle varataan 25 000 €

Toimintatuotot

Tekninen toimi laskuttaa kohonneet energiakulut sisäisissä vuokrissa kunnan muilta toimialoilta. Kustannusten nousu ylittää 3 % enimmäisnousutavoitteen. Hyvinvointialueille vuokrattavien kiinteistöjen ja tilojen nykyisen tasoinen pääomavuokratuotto muodostaa merkittävän osan teknisen toimen vuokratuotoista vielä vuosina 2024 ja 2025.

Liikuntapaikkojen yllä- ja kunnossapidosta aiheutuvat kustannukset, n. 240 000 €, laskutetaan sisäisesti kokonaisuudessaan sivistystoimelta.

Vesihuoltolaitoksen osalta vesi- ja viemärlaitoksen käyttömaksuja korotetaan teknisen lautakunnan päätöksen 13.9.2023 §64 mukaisesti 2,5 % ja vesi- ja viemärlaitoksen perusmaksuja 15 % v. 2024 alusta. Kunnalle maksettavien korkokulujen ja kertaluonteisten palkkakustannusten vuoksi vesihuoltolaitoksen tulos muodostuu negatiiviseksi.

3.3.1 Teknisen toimen hallinto ja yhdyskuntasuunnittelu

Palvelusuunnitelma:

Teknisen toimen hallinnon ja yhdyskuntasuunnittelun alle sijoittuu useita eri palveluyksiköitä. Näitä ovat tekninen hallinto, yhdyskuntasuunnittelu, haja-asutusalueen vesihuolto, ympäristönsuojelu ja ympäristöterveydenhuolto.

TEKNINEN HALLINTO

Tekniseen hallintoon sisältyvät teknisen lautakunnan toiminta sekä toimialajohto. Tekninen lautakunta käyttää hallintosäännön mukaista ratkaisuvalltaa palvelusuunnitelman toteuttamiseksi. Toimialahallinto johtaa, koordinoi ja kehittää teknistä toimialaa sekä tuottaa tietoa ja ratkaisumalleja päätöksentekoon.

YHDYSKUNTASUUNNITTELU

Yhdyskuntasuunnittelun tehtävänä on luoda maankäytölliset valmiudet asumisen ja elinkeinotoiminnan sijoittumiseksi ja kehittymiseksi kunnassa. Yhdyskuntasuunnittelun keskeiset menetelmät ovat yleiskaavoitus ja asemakaavoitus sekä muiden maankäyttöä palvelevien suunnitelmien laatiminen.

HAJA-ASUTUSALUEEN VESIHUOLTO

Joroisten kunnan vesihuoltolaitoksen pumpaamaa käyttövettä toimitetaan lähes koko kunnan alueelle. Vedenjakelusta taajamien ulkopuolella huolehtivat vesiosuuskunnat. Kunnan vesihuoltolaitoksella ei ole viemäriverkostoa haja-asutusalueella. Kunta voi tukea vesiosuuskuntia esim. vedensaannin turvaamiseen liittyvissä hankkeissa tai yksityishenkilöitä heidän liittyessään vesijohtoverkoston enintään talousarvioon varatulla summalla.

YMPÄRISTÖNSUOJELU

Keski-Savon ympäristötoimen yksikkö toimii Keski-Savon ympäristölautakunnan alaisuudessa ja yksikön isäntäkuntana toimii Leppävirta. Keski-Savon ympäristötoimi huomioi itse kuntien hankkeet ja tavoitteet.

YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO

Keski-Savon ympäristötoimen yksikkö toimii Keski-Savon ympäristölautakunnan alaisuudessa ja yksikön isäntäkuntana toimii Leppävirta. Keski-Savon ympäristötoimi huomioi itse kuntien terveysvalvonnan ja eläinlääkintähuollon hankkeet ja tavoitteet.

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Määräraha-aulukko valtuuston nähden sitovalla tasolla:

00042050 Hallinto ja yhdyskuntasuunnittelu	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	426	10 000			
Toimintakulut	-707 814	-448 456	-495 915	-505 835	-515 952
Toimintakate/Jäämä	-707 388	-438 456	-495 915	-505 835	-515 952

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Lentokenttään tukeutuvien toimintojen sijoittumista alueelle edistetään kaavoituksellisin keinoin (Kuntastrategia 4.2.6)	Laaditaan asemakaava lentoaseman ja VT-5 Joroisten risteysalueen eteläpuolisille alueille.	Asemakaavoitus valmistuu v. 2024 loppuun mennessä.
Keski-Savon ympäristötoimen ympäristönsuojelun hankkeiden toteuttaminen	Toimenpiteet määritelty Keski-Savon ympäristölautakunnan talousarviossa 2024.	Keski-Savon ympäristölautakunnan toteuman raportointi jäsenkunnille.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Merkittäviä toiminnallisia tai taloudellisia riskejä ei ole.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Lentokenttäalueen maankäytön suunnittelu ja kehittyminen mahdollistavat uutta tuottavaa yritystoimintaa, työpaikkoja ja verotuloja alueelle.

3.3.2 Kuntatekniikka

Palvelusuunnitelma:

Tulosalueeseen kuuluvat liikenneväylät, puistot ja yleiset alueet, liikuntapaikat, venepaikat, jätehuolto sekä uutena yksityistieavustukset. Osa palveluista tuotetaan itse ja osa hankitaan osto palveluina. Liikenneväylien kuntoa sekä hoidon tasoa tarkkaillaan jatkuvasti ja havaittuihin ongelmiin reagoidaan nopeasti.

LIIKENNEVÄYLÄT

Yksikön tehtävänä on hoitaa ja kehittää kunnan hoidossa olevaa tie- ja katuverkkoa. Kaavateiden kunnossapidosta huolehditaan urakoitsijoiden avulla. Katuverkkoa on yhteensä 45 km ja kevyen liikenteen väyliä 9 km.

PUISTOT JA YLEISET ALUEET

Yksikön tehtävänä on pitää kunnan keskeiset ja ympäristökuvan kannalta tärkeät puistot ja yleiset alueet määrärahojen puitteissa hyvässä kunnossa. Puisto töiden työnjohtajana toimii kunnossapitopäällikkö. Käytännön työtä tehdään kausipuistotyöntekijöiden sekä kesätyöntekijöiden voimin. Puistoja hoidetaan suunnitelmallisesti. Rakennettuja puistoja on n. 3 ha ja muiden hoidettavien alueiden pinta-ala on yhteensä n. 10 ha.

LIIKUNTAPAIKAT

Liikuntapaikkojen hoito tehdään omana työnä ja kunnossapito on pääosin ulkoistettu. Urheiluseurat ja liikuntajärjestöt ovat keskeisiä toimijoita käytännön työssä.

VENEPAIKAT

Venepaikkoja on Joroisselän satamassa, Kolpalla, Paron venerannassa, Kirvesniemessä sekä Paavalinkivessä. Venepaikkojen hoito on pääosin teknisen toimen tehtävänä.

JÄTEHUOLTO

Joroisissa jätehuollosta vastaa Keski-Savon jätehuolto Llky.

YKSITYISTIET

Yksityisteiden kunnossapitoa ja peruskorjauksia avustetaan vuosittaisen määrärahan puitteissa. Avustettavia tiekilometrejä on n. 250 km. Yksityistieavustuksia myönnetään myös teiden ja siltojen peruskorjauksiin.

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja yksityistieavustuksissa, muutoin kunnossapitopäällikkö

Määräraha-aulukko valtuustoon nähden sitovalla tasolla:

00042400 Kuntatekniikka	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	28 625	22 120	267 839	272 025	276 290
Toimintakulut	-625 514	-661 671	-741 670	-756 504	-771 627
Toimintakate	-596 889	-639 551	-473 831	-484 479	-495 337
poistot ja arvonalentumiset	-236 061	-233 172	-250 945	-280 945	-288 645
Tilikauden tulos	-832 950	-872 723	-724 776	-765 424	-783 982
varausten ja rahastojen muutos	-33 157				
TK:n yli/alijäämä	-866 107	-872 723	-724 776	-765 424	-783 982

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Selkeyttää liikkumista yleisillä alueilla ja liikenneväylillä Kirkonkylän ja Kuvansin taajamassa.	Tiemerkintöjen ja liikennemerkkien uusiminen ja päivitys yleisillä alueilla ja liikenneväylillä.	Vähällä piti -tilanteet vähenevät oikean alueiden ja teiden käytön myötä.
Ulkoilu- ja liikuntapaikat tuodaan tutuiksi kuntalaisille ja ulkopaikkakuntalaisille	Ulkoilualueiden merkintää ja opastusta parannetaan sekä käyttöä monipuolistetaan, samalla tunnettavuutta lisätään markkinoinnin avulla	Mitataan reittien ja liikuntapaikkojen kävijämäärä mm. kävijälaskurin avulla.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Toiminnalliset riskit liittyvät raaka-aineiden, koneiden ja laitteiden sekä niiden varaosien toimitusvaikeuksiin.

Merkittävin taloudellinen riski aiheutuu hintojen, lähinnä polttoaineiden, noususta.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Turvallisuus ja viihtyisyys ovat kuntastrategian mukaisia veto- ja pitovoimatekijöitä.

Toiminnalliset riskit eli erilaiset Venäjän hyökkäyssodasta johtuvat toimitusvaikeudet.

Taloudellinen riski voi toteutua inflaation jatkuessa.

3.3.3 Kiinteistö- ja ruokapalvelut

Palvelusuunnitelma:

Kiinteistö- ja ruokapalveluihin sisältyvät kaikki kunnan omistamiin kiinteistöihin liittyvät tukipalvelut kuten mm. siivous-, talonmies- ja korjaustyöpalvelut, kiinteistöjen muut kulut sekä ruokapalvelut.

SIIVOUSPALVELUT

Siivouspalvelut vastaavat Joroisten kunnan hallinnoimien eri kiinteistöjen, kuten esim. koulujen, liikunta- ja toimistotilojen siivouspalvelusta sekä käyttäjien erikseen tilaamista palveluista. Riittävän puhtaus tason ylläpitäminen auttaa säilyttämään pinta materiaalit hyvässä kunnossa ja sisäilman laadun parempana. Siivouspalveluissa pyritään siihen, että palvelu on tehokasta, joustavaa, luotettavaa, asiakastarpeista ohjautuvaa sekä vuorovaikutteista.

RUOKAPALVELUT

Kirkonkylän koulukeskuksen ja Kuvansin koulun ruokapalvelun tuottaminen eri asiakasryhmille (oppilaat, henkilökunta, päiväkodit, lasten ryhmikset). Ko. keittiöt ovat tuotantokeittiöitä. Tarvittaessa ruokaa valmistetaan myös kesäaikaan varhaiskasvatuksen tarpeisiin.

Ruokapalvelun tavoitteena on tuottaa laadukkaita, terveellisiä, ravitsemussuosittelun mukaisia sekä kustannustehokkaita ateriapalveluja eri asiakasryhmien tarpeisiin. Kaikki toiminta, aivan ruokalistojen suunnittelusta, raaka-aineiden valinnasta itse toteutukseen tähtää siihen, että ruoka on ravitsevaa ja monipuolista, ruokahalua herättävää ja hyvän makuista.

KUNNOSSAPITOPALVELUT

Kunnan eri toimialojen tarvitsemat kiinteistöjenhoitopalvelut tuotetaan pääosin omana työnä. Toimintaa kehitetään palvelualueilta saatavan palautteen perusteella.

Teknisen toimen henkilöstö tuottaa korjaus- ja rakentamispalveluita kunnan omistamille kiinteistöille. Korjaustyöt tehdään pääsääntöisesti kunnossapitosuunnitelmien perusteella.

KIINTEISTÖT

Kunnan omistama rakennuskanta pidetään hyvässä käyttökunnossa. Tekninen toimi hallinnoi kiinteistöjä yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa.

Vastuuhenkilöt: Puhtaus- ja ruokapalvelupäällikkö Siivous- ja ruokapalveluissa, muissa kunnossapitopäällikkö

Määräraha- ja tulotaulukko valtuustoon nähden sitovalla tasolla:

00042510 Kiinteistö- ja ruokapalvelut	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	4 128 889	4 249 932	4 431 163	4 475 955	4 521 204
Toimintakulut	-3 332 086	-3 129 647	-3 251 439	-3 316 470	-3 382 764
Toimintakate	796 803	1 120 285	1 179 724	1 159 485	1 138 440
poistot ja arvonalentumiset	-1 070 232	-741 351	-744 742	-776 965	-776 965
Tilikauden tulos	-273 429	378 934	434 982	382 520	361 475
varausten ja rahastojen muutos	54 205				
TK:n yli/alijäämä	-219 224	378 934	434 982	382 520	361 475

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Ruokapalvelun työntekijöiden ravitsemusosaamisen kehittäminen ja tietojen ajantasaistaminen	Ruokapalveluhenkilöstö suorittaa Ravitsemuspassin	Suoritetut ravitsemuspassit (7 kpl)
Asiakaspalautetta kerätään jatkuvasti ja asiakastyytyväisyyttä arvioidaan sekä toimintaa kehitetään sen perusteella.	Asiakastyytyväisyyskyselyt sähköisesti tai palautelaatikkoon saadut vastaukset	Kyselyjen tulokset; tavoitetaso väh.3,5 (asteikolla 1-5)
Energiankäytön vähentäminen kunnan omistamissa kiinteistöissä.	Yleiset ohjeet tilojen käyttäjille. Valojen automatiikan lisääminen.	Sähkön kulutus vähenee kiinteistöissä.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Toiminnallisena riskinä ruokapalveluiden osalta raaka-ainetoimitusten häiriintyminen ja kiinteistöjen osalta sähkön toimituksen epävarmuudet ja sähkökatkot.

Taloudellisesti riskiä aiheuttaa etenkin sähkön, lämmitysöljyn ja kaukolämmön hintojen nousu.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Henkilökunnan jatkuva kouluttautuminen ja asiakastyytyväisyyden havainnointi auttaa kehittämään hyvin toimivaa ruokahuoltoa edelleen.

Kiinteistöjen talousarvioissa on merkittävästi nostettu lämmityksen ja etenkin sähkönkulutuksen meno kohtia. Riskinä on, ettei nosto ole riittävä ja hintojen nousu on arviota suurempi. Energian kulutuksen seuranta ja mahdolliset energian säästö keinot säästävät kustannuksia.

3.3.4 Maa- ja metsätilat

Palvelusuunnitelma:

Kunnalla on metsätalousmaata n.1100 ha. Metsiä hoidetaan suunnitelmallisesti hyvien metsänhoitosuosituksen mukaisesti pitäen tavoitteena tuottavaa ja moniarvoista metsäomaisuutta. Vuotuiset puunmyyntisuunnitelmat tehdään metsäsuunnitelman perusteella. Metsien hyvää puuntuottoa edesautetaan tekemällä metsänhoitotyöt ja kasvatushakkuut oikea aikaisesti. Talousmetsien luonnonhoitoa toteutetaan PEFC-sertifikaatin mukaisesti.

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Määräraha- ja tulotaulukko valtuustoon nähden sitovalla tasolla:

00042600 Maa- ja metsätilat	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	281 391	136 000	123 092	124 323	125 567
Toimintakulut	-52 392	-42 492	-67 058	-68 399	-69 767
Toimintakate/Jäämä	229 000	93 508	56 034	55 924	55 800

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Metsäsuunnitelma päivitetään huomioiden metsien eri käyttömuodot ja tavoitteet (metsätalousmaat, ulkoilun edistämisaluet, taajamametsät ja suojelualuet) (Kuntastrategia 4.3.4).	Metsäsuunnitelman hankinta kilpailutetaan.	Metsäsuunnitelma on päivitetty v. 2024 loppuun mennessä.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Lama voisi aiheuttaa metsätaloustuotteiden kysynnän heikkenemistä, jolloin puukauppa tulojen määrä laskisi.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Käytössä oleva metsäsuunnitelma on laadittu v. 2014 kymmenvuotiskaudelle.

3.3.5 Rakennusvalvonta

Palvelusuunnitelma:

Rakennusvalvonnan tehtävänä on käsitellä rakennus- ja toimenpideluvat ja hyväksyä toimenpideilmoitukset sekä suorittaa lupiin liittyvät katselmukset. Rakennusvalvonta valmistelee rakentamiseen liittyvien poikkeamislupien lausunnot. Rakennusvalvonta edistää hyvää rakennustapaa, valvoo rakennetun ympäristön tilaa ja rakennusten kunnossapitoa sekä ohjaa rakennustoimintaa kestäväällä tavalla. Rakennustarkastajan sekä rakennusvalvonnan sihteerin tehtävät hankitaan Varkauden kaupungilta.

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Määräraha- ja tulotaulukko valtuustoon nähden sitovalla tasolla:

00042760 Rakennusvalvonta	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	33 319	39 600	35 000	35 350	35 704
Toimintakulut	-75 640	-80 335	-91 941	-93 779	-95 654
Toimintakate/Jäämä	-42 320	-40 735	-56 941	-58 429	-59 950

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Keski-Savon yhteinen rakennusvalvontayksikkö aloittaa toimintansa 1.1.2025 (Kuntastrategia 4.6)	Yhteistyö muiden Keski-Savon kuntien kanssa.	Päätös yksikön perustamisesta on tehty kunnanvaltuustossa.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Rakennuslupa tulot kattavat taantuman toteutuessa yhä pienemmän osan rakennusvalvonnan menoista. Yhteistyön toteutuminen vaatii osallistuvien kuntien hyväksynnän.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Pääosa rakennusvalvonnan tehtävistä on viranomaistoimintaa. Rakentamisen ohjaaminen ja neuvonta parantaa rakentamisen laatua tuottaen pitkäaikaisia hyötyjä mm. energian säästössä ja rakennusten käyttöiässä. Taloudellinen tilanne vaikuttaa hyvin paljon rakentamisen määrään ja lupatulokertymään.

3.3.6 Teknisen toimen projektit

Palvelusuunnitelma:

Teknisen toimen projekteihin sisältyvät erilaiset määräaikaisten hankkeiden ja kustannukset. Vuonna 2024 projekteihin sisältyvät vesiensuojeluavustukset, Joroisvirran reitin kalataloudellinen kunnostushanke sekä Kuvansin joen kunnostuksen suunnittelu ja mahdollisesti toteutus. Kalataloudelliset kunnostushankkeet toteutetaan yhteistyössä muiden osallistuvien tahojen kanssa.

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Määräraha- ja tulotaulukko valtuustoon nähden sitovalla tasolla:

00042800 Teknisen toimen projektit	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot		25 000			
Toimintakulut		-49 400	-21 000	-21 420	-21 849
Toimintakate/Jäämä	0	-24 400	-21 000	-21 420	-21 849

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Käynnistyneiden ja käynnistytävien hankkeiden toteutumisen ja saavutettujen tulosten pysyvyyden edistäminen (Kuntastrategia 5 a ja f).	Edistetään ja kehitetään yhteistyötä hankkeiden osapuolten ja osallisten kesken.	Hankkeet ovat siirtyneet toteutusvaiheeseen.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:
Hankerahoitusta ei saada eivätkä hankkeet toteudu.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Vesistöjen tilan parantaminen toteuttaa Vuoksen vesistöalueen vesienhoitosuunnitelmaa. Hanketta ei voida toteuttaa ilman valtiolta/EU:lta saatavaa avustusta.

3.3.7 Vesihuoltolaitos

Palvelusuunnitelma:

Vesi- ja viemäriulaitos vastaa laadukkaan käyttöveden tuottamisesta asiakkailleen sekä huolehtii vastaanotetun jäteveden puhdistamisesta ympäristölupaehtojen mukaisesti. Vesihuoltolaitoksen omaisuuden korjausvelkaa pienennetään suunnitelmallisesti suoritettavilla investoinneilla.

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Määräraha- ja tulotaulukko valtuustoon nähden sitovalla tasolla:

Joroisten vesihuoltolaitos	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Liikevaihto	684 956	666 642	728 843	736 132	743 494
Liiketoiminnan muut tuotot	3 587	2 150	2 000	2 020	2 040
Materiaalit ja palvelut	-344 071	-327 734	-356 582	-363 714	-370 981
Henkilöstökulut	-170 232	-179 562	-183 995	-187 675	-191 427
Poistot ja arvonalentumiset	-89 610	-114 599	-136 575	-141 920	-133 218
Liiketoiminnan muut kulut	-27 337	-8 800	-17 830	-18 187	-18 550
Liikelyli-/alijäämä	57 293	38 097	35 861	26 656	31 358
Muut rahoitustuotot	3 470				
Kunnalle maksetut korkokulut	-45 136		-45 136	-45 136	-45 136
Korvaus peruspääomasta	-40 054	-40 054	-40 054	-40 054	-40 054
Muut rahoituskulut	-185				
Rahoitustuotot ja kulut	-81 906	-40 054	-85 190	-85 190	-85 190
Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä	-24 613	-1 957	-49 329	-58 534	-53 832
Yli-/alijäämä ennen varauksia	-24 613	-1 957	-49 329	-58 534	-53 832
Tilikauden yli-/alijäämä	-24 613	-1 957	-49 329	-58 534	-53 832

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Vesihuoltolaitoksen ja vesiosuuskuntien yhteistyön syventäminen.	Järjestetään yhteisiä koulutuksia ja keskustelutilaisuuksia.	Vähintään yksi koulutus ja yksi keskustelutilaisuus on järjestetty.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Talous- tai jäteveden käsittelyssä tarvittavien kemikaalien toimitusvaikeuksia voi esiintyä. Sähkön säännöstely ja sähkökatkot voivat aiheuttaa toimintaepävarmuuksia mm. automaatiojärjestelmien toimintaan.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Epävakaa turvallisuuspoliittinen sekä taloudellinen tilanne voi aiheuttaa materiaalien ja kemikaalien toimitusvaikeuksia. Sähkötuotannon määrän riittämättömyys voi johtaa sähkön säännöstelyyn.

Vesiosuuskuntien toiminta-alueet kattavat merkittävän osan kunnan pinta-alasta, joten osuuskuntien ja kunnan yhteistyön toimivuus on vesihuollon toimintavarmuuden ja laadun kannalta erittäin tärkeää.

4. TULOSLASKELMA

Tuloslaskelma on kokonaistaloudellinen laskelma, joka osoittaa, kuinka tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korkoihin ja muihin rahoitusmenoihin sekä omaisuuden kulumisen edellyttämiin suunnitelman mukaisiin poistoihin. Laskelmassa toimintatulot ovat käyttötalouden (vrt. luku 3) tuloja ja toimintamenot ovat käyttötalouden bruttomenoja.

Tuloslaskelma, kunta ja vesilaitos, lyhyt:

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	3 365 047	2 750 020	3 158 283	3 148 254	3 147 136
Maksutuotot	171 311	181 000	114 000	115 140	116 292
Tuet ja avustukset	514 436	441 588	311 538	311 829	313 653
Muut toimintatuotot	3 115 943	3 140 205	3 224 389	3 257 495	3 290 934
TOIMINTATUOTOT	7 166 736	6 512 813	6 808 210	6 832 718	6 868 015
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-8 523 151	-8 308 825	-8 407 988	-8 489 313	-8 642 762
Palvelujen ostot	-26 072 804	-4 698 056	-5 146 675	-6 017 699	-6 122 281
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 587 647	-1 867 100	-1 882 067	-1 916 780	-1 954 246
Avustukset	-375 393	-649 716	-543 800	-555 405	-534 788
Muut toimintakulut	-1 833 507	-1 873 537	-1 884 452	-1 919 232	-1 957 238
TOIMINTAKULUT	-38 392 502	-17 397 234	-17 864 982	-18 898 429	-19 211 315
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-31 225 766	-10 884 421	-11 056 772	-12 065 711	-12 343 300
Verotulot	19 591 326	10 232 000	10 269 000	10 135 000	10 337 000
Valtionosuudet	13 611 358	2 803 414	2 176 727	3 290 000	3 519 000
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	114 949	60 000	150 000	150 000	150 000
Muut rahoitustuotot	290 114	60 000	300 000	300 000	300 000
Korkokulut	-189 707	-396 345	-543 000	-400 000	-400 000
Muut rahoituskulut	-411 666	-50 000	-100 000	-200 000	-200 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-196 310	-326 345	-193 000	-150 000	-150 000
VUOSIKATE	1 780 609	1 824 648	1 195 955	1 209 289	1 362 700
Poistot ja arvonalentumiset	-1 439 254	-1 096 726	-1 147 986	-1 208 660	-1 203 115
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	341 355	727 922	47 969	629	159 585
Varausten ja rahastojen muutokset					
Poistoeron muutos	21 048				
Varausten muutos					
Varausten ja rahastojen muutokset	21 048	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	362 403	727 922	47 969	629	159 585

Talousarviovuoden toimintatuotot ja toimintakulut perustuvat tulosalueiden tulo- ja menoarvioihin (ks. osio 3, käyttötalous). Henkilöstökulujen merkittävin osa, palkat, kasvavat 2 % talousarvioon 2023 verrattuna. Muiden kulujen osalta on pyritty +3 % tasoon, mutta tähän talousarvion laadintaohjeen tavoitteeseen ei toimialoilla mm. uusien palvelutarpeiden ja inflaation vuoksi aivan ylletty.

Verotulojen arviointitapaan on talousarviovuodelle 2024 tehty muutos. Aikaisemman, vuosien 2020–2023, tuloverojen Kuntaliiton veroennustekehikkoa paremman verokertymän vuoksi tuloveroihin, joka sisältyy verotulojen erään, on lisätty arvionvaraisesti ja kuitenkin varovaisuuden periaatetta noudattaen 300 000 euroa. Suunnitelmavuosien 2025–2026 verotulot on arvioitu Kuntaliiton veroennustekehikon mukaisina.

Ottolainauksen korkojen ollessa korkealla, myös kunnan lainojen korkokustannukset kasvavat vaihtuvakorkoisten lainojen osalta. Korkojen määräksi arvioidaan 543 000 euroa sisältäen vuoden 2024 talousarviolainalle 3,5 miljoonaa euroa arvioidun 4 % korkokustannuksen ja 2 % korkokustannuksen osakkuusyhtiö Keski-Savon jätehuollolta otettavaan 700 000 euron lainaan. Muihin rahoitustuloihin on

arvioitu 200 000 euron tuloutus kunnan sijoitusten tuotoista, josta toimeksianto annetaan Handelsbankenille. Tuloutuksella on tarkoitus kompensoida ottolainauksen suhteellisen korkeaa korkotasoa.

Soteuudistuksen jälkeen suurimman kunta-alan muutoksen, TE2024 -uudistuksen valmisteluun vuodelle 2024 ei saatu valtion rahoitusta, vaan kunnat maksavat valmistelun kustannukset. Vuodelle 2024 kuluihin on varattu 50 000 euroa. Valmisteluun osallistuvat viranhaltijat ja luottamusjohto tekevät valmistelua omatoimensa ohessa.

Suunnitelmavuosien 2025–2026 osalta on huomioitava, että niiden valtionosuudet sisältävät valtion TE2024 uudistuksen rahoituksen. Koska mitään tarkempia tietoja TE-toiminnan lakisääteisten palveluiden kustannuksista, jotka järjestetään Varkauden, Pieksämäen, Leppävirran ja Joroisten muodostamalla työllisyysalueella ei ole, tuloslaskelma-arviossa kulujen määrä on arvioitu valtionosuuden suuruiseksi (lisäämällä TE-uudistukseen kohdennettu valtionosuuden määrä toimintakulujen summaville), jolloin uudistuksen nettovaikutus kunnan talouteen on tässä vaiheessa arvioitu nollassa. Menojen täsmentyessä uudistuksen kustannus tuskin on nyt arvioidulla tavalla neutraali, vaan se joko aiheuttaa kunnalle lisäksi työttömien ns. sakkomaksut huomioiden joko lisäkuluja, tai säästää aikaisempiin vuosiin verrattuna. Uudistuksen todelliset toiminnalliset ja taloudelliset vaikutukset selvinnevät vasta toiminnan käynnistymisen jälkeen vuonna 2025.

Tämänhetkisten tietojen mukaan vuoden 2024 valtionosuuksiin ei ole tulossa muutoksia. Soterahoitusmallin mukaisten kustannusten (ns. jälkipiiska) vuoksi valtionosuuksiin tulee suunnitelmavuosille 2025–2026 ja vielä sen jälkeen vuodelle 2027 merkittävä, arvioilta 300 000–400 000 euron vähennys per vuosi.

Talousarviovuoden 2024 tulos olisi muodostumassa lähelle nollatulosta. Tuloverojen arviointitapamuutoksen vuoksi verotulojen toteumaan sisältyy aikaisempaa suurempi riski, vaikka niitä on edelleen arvioitu varovaisuuden periaatteella. Koska kunnan taseessa on aikaisemmilta vuosilta kertynyttä ylijäämää, näin arvioituun tulokseen muodostuva riski on hallinnassa. Suunnitelmavuosien tulosarvioon kohdentuu merkittävää epävarmuutta mm. edellä mainittujen valtionosuuksien pienenemisen vuoksi.

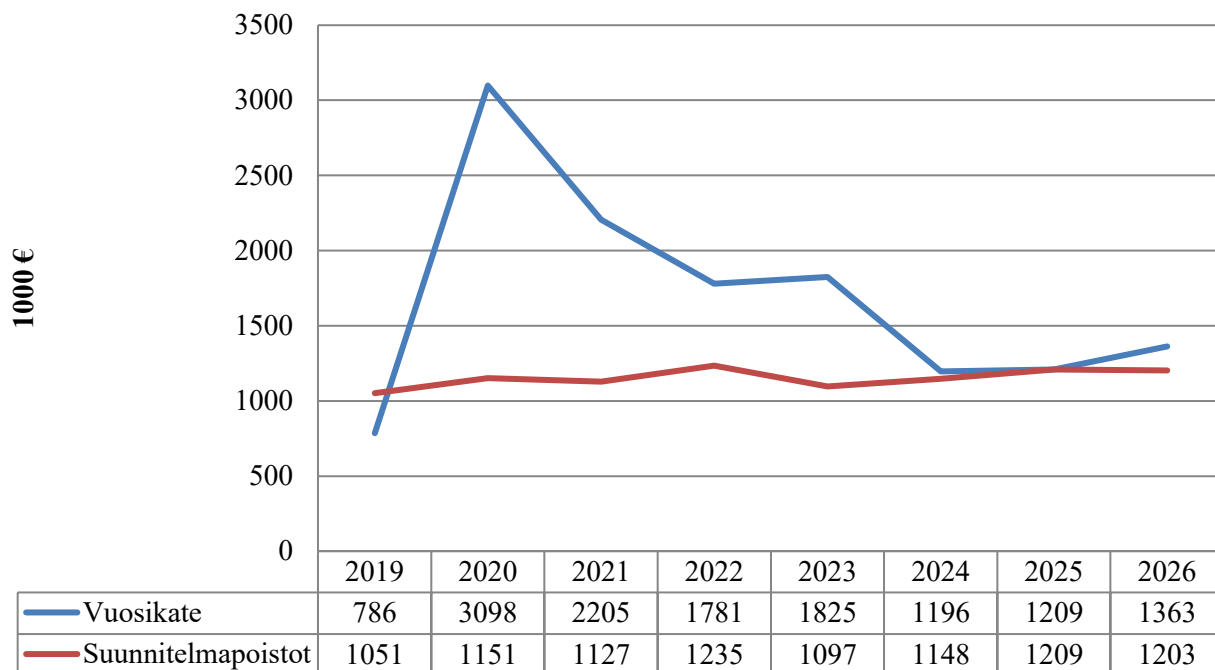
Tulorahoituksen riittävyttä mittaavat tunnusluvut informatiivisesti:

Tunnusluku	Mittari	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot % toimintakuluista	Toimintatulot/toimintamenot, %	19	37	38	36	36
Tulorahoitus riittävä, vuosikate % poistoista > 100 %	Vuosikate/poistot, %	124	166	104	100	113
Tulorahoitus riittävä, vuosikate/asukas	Vuosikate €/asukas	392	408	272	279	320
Kunnallisveron taso	Kunnan tulovero-%	21,25	8,61	8,6	8,6	8,6
Asukasmäärä vuoden lopussa	Asukasmäärä 31.12. (Väestöennuste)	4540	4473	4401	4330	4261

Väestönkehitys tiedot ovat suunnitelmakaudella 2023–2025 Pohjois-Savon liiton tuottaman viimeisimmän väestöennusteen mukaisia. Aikaisemmin kohdassa 2.2, väestökehitys, on esitetty lokakuun 2023 tilasto, jonka mukaan joroislaisia oli 31.10.2023 ennustetta paremmin 4576 kuntalaista. Tunnuslukujen perusteena on kuitenkin käytetty yllä olevan taulukon mukaista ennustetta jatkuvuuden periaatteen vuoksi.

Kuntastrategiassa tai muutoin ei ole asetettu sitovia tunnuslukutavoitteita.

Vuosikate ja suunnitelmapoistot 2019 - 2026

Vuosikate on kunnan kokonaistulorahoitusta kuvaava välitulospäättös. Se ilmoittaa, riittävätkö kunnan tulorahoitus kattamaan pitkävaikutteisten tuotannon tekijöiden käytöstä aiheutuneet kulut eli käyttöomaisuuden poistot. Suunnitelman mukaisten poistojen, jotka tehdään käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista, määrä on talousarviossa arviotilana.

Kuten graafista näkyy, kunnan tulorahoitus riittää vaivoin kattamaan poistot suunnitelmakaudella. Tämä tarkoittaa samalla sitä, että lainanlyhennykset ja investoinnit on rahoitettava velkarahalla, joka ilmenee osion 6 rahoituslaskelmasta.

Tulorahoitukseen, tarkemmin valtionosuuksiin, kohdistuu tämänhetkisin tiedolla vuosina 2025–2027 soterahoitusmallin mukaisen rahoituksen ns. jälkipiiskasta johtuva merkittävä vähennyspaine. Valtionosuuksien vähennys voisi olla 250 000–300 000 euroa vuodessa. Lisäksi sotekiinteistöjen vuokratulot ovat Pohjois-Savon hyvinvointialueen merkittävien talouden tasapainotustoimenpiteiden vuoksi vaarassa olennaisesti vähentyä. Nämä soterahoitukseen liittyvät vähennykset voivat aiheuttaa esimerkiksi 0,5 miljoonan euron vajauksen kunnan rahoitukseen etenkin suunnitelmavuonna 2026, jolloin ilman merkittäviä tulojen lisäystä ja/tai talouden tasapainotusta vuosikate ei riitä kattamaan poistoja, jolloin kunnan ja vesihuoltolaitoksen tulos olisi vaarassa painua alijäämäiseksi.

Tilinpäätöksen 2022 perusteella poistot ja arvonalenemiset olivat 1 439 254 €. Noin 200 000 euron ero yllä olevan taulukon suunnitelman mukaisiin poistoihin 1 235 000 € johtuu siitä, että kunnantalon kohdentui suunnitelmapoistot ylittävä arvonalennus. Kunnantalon arvo voi laskea talousarviokaudellakin, joka vaikuttaisi poistoja ja arvonalennuksia kasvattavasti kirjaamisvuonna, mutta myöhemmin niitä vähentäen.

Määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenvetotaulukko (brutto):

	Määrärahat	Tuloarviot
Käyttötalousosa		
YLEISHALLINTO	2 674 150	756 124
Hallinto	1 085 181	21 100
Maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut	532 865	146 086
Tietohallinto	242 531	242 531
Elinkeinotoimi	351 671	850
Konsernipalvelut	420 772	345 557
Maaseutuhallinto	41 130	
SIVISTYSTOIMI	9 963 402	464 149
Sivistystoimen hallinto	187 228	350
Varhaiskasvatus	2 722 138	100 450
Perusopetus	4 879 221	202 473
Lukio	953 831	71 850
Kirjasto	328 836	3 772
Vapaa sivistystyö	105 949	
Hyvinvointi	786 199	85 254
TEKNINEN TOIMI	4 669 023	4 857 094
Hallinto ja yhdyskuntasuunnittelu	495 915	
Kuntatekniikka	741 670	267 839
Kiinteistö- ja ruokapalvelut	3 251 439	4 431 163
Maa- ja metsätilat	67 058	123 092
Rakennusvalvonta	91 941	35 000
Teknisen toimen projektit	21 000	
VESIHUOLTOLAITOS	558 407	730 843
YHTEENSÄ	17 864 982	6 808 210
Tuloslaskelmaosa		
Verotulot		10 269 000
Valtionosuudet		2 176 727
Korkotulot		150 000
Muut rahoitustulot		300 000
Korkokulut	543 000	
Muut rahoituskulut	100 000	
Satunnaiset erät		
Investointiosa		
Elinvoimaa, kasvua ja työllisyyttä edistävät hankkeet	1 340 000	9 000
Palvelutuotanto	288 000	
Kuntatekniikka	910 000	430 500
Konsernipalvelut	70 000	60 000
Vesihuoltolaitos	220 000	
YHTEENSÄ	2 828 000	499 500
Rahoitusosa		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys		
Antolainasaamisten vähennys		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		3 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	3 071 028	
Lyhytaikaisten lainojen muutos		700 000
Oman pääoman muutokset		
Vaikutus maksuvalmiuteen	-3 573	
TALOUSARVION LOPPUSUMMA	24 403 437	24 403 437

5. INVESTOINNIT

Investointiosassa esitetään investointeja koskevat tavoitteet, hankkeiden kustannusarviot ja niiden jaksottuminen investointimenoina suunnitteluvuosille sekä investointiin saatavat rahoitusosuudet ja muut tulot.

Investointimenona budjetoidaan pysyviin vastaaviin aktivoitavien aineellisten ja aineettomienhyödykkeiden hankintamenot sekä toimialasijoitukset osakkeiden ja -osuuksien hankintamenoihin.

Investointiosassa valtuusto hyväksyy kustannusarviot, määrärahat ja tuloarviot hankeryhmille. Hankeryhmien alla on ryhmittely kohdetyypeittäin. Hankeryhmä on valtuustoon nähden sitova taso.

Investointiosassa on huomioitu myös kuntakonsernin vastuita ja velvoitteita. Vuonna 2024 näitä investointeja ovat Ki Oy Honkauran Kuvansintien rivitalojen lämmitysmuodon muuttaminen öljylämmityksestä lämpöpumpputekniikkaan.

INVESTOINTIESITYKSET TA 2024, TS 2025 - 2026								
Sitovat tasot hankeryhmittäin								
HANKERYHMÄ:		Elinvoimaa, kasvua ja työllisyyttä edistävät hankkeet						
Hankeryhmä/hanke	Tavoite (Palvelutuotannon määrän lisäys, palvelukyvyn parantaminen, tuotannon tehostaminen)	Investoinnin luonne (uus-, laajennus-, korvausinvestoin- ti)	Kustannusarvio			Tuloarviot		
			TA 2024	TS 2025	TS 2026	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Muut kiinteät rakenteet, laitteet								
Paloasema - kaukolämpö	Tuotannon tehostami	Korvausinvestointi	x			x		
Kuvansintie rivitalot - lämpöpumpputekniikka	Tuotannon tehostami	Korvausinvestointi	x					
Rakennukset								
OC-System laajennus	Tuotannon tehostami	Korvausinvestointi	x					
Kolpan saunamaailma	Palvelukyvyn paranta	Uusininvestointi		x				
	<i>Yhteensä</i>							
Elinvoimaa, kasvua, työllisyyttä ja vihreää siirtymää edistävät hankkeet yhteensä			1 340 000	100 000	0	9 000	0	0

HANKERYHMÄ:		Palvelutuotanto (sis.tilat, laitteet, kalusto, ohjelmisto jne.)						
Hankeryhmä/hanke	Tavoite (Palvelutuotannon määrän lisäys, palvelukyvyn parantaminen, tuotannon tehostaminen)	Investoinnin luonne (uus-, laajennus-, korvausinvestoin- ti)	Kustannusarvio			Tuloarviot		
			TA 2024	TS 2025	TS 2026	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Rakennukset								
Hallinto- ja laitosrakennukset								
*TE-palv. työhuoneet (2kpl) ja kokoustilojen per	Palvelukyvyn paranta	Korvausinvestointi	x					
*Lukion peruskorjaus (v. 2024 IV-parantaminen)	Palvelukyvyn paranta	Korvausinvestointi	x	x	x			
*Alakoulun käytäväremontti + ikkunat	Palvelukyvyn paranta	Korvausinvestointi	x					
*Koulukeskuksen kiinteistöautomaation uusiminen	Tuotannon tehostami	Korvausinvestointi		x				
*Koulukeskuksen ruokalan uudet kalusteet	Palvelukyvyn paranta	Korvausinvestointi	x					
*Lentoaseman terminaalin ulkomaalaus	Tuotannon tehostami	Korvausinvestointi		x				
*Urheilutalon peruskorjaus (v. 2024 suunniteltavat)	Tuotannon tehostami	Korvausinvestointi	x					
*Terveysaseman peruskorjauksia	Palvelukyvyn paranta	Korvausinvestointi	x	x	x			
*Päiväkoti Sinikukan ulkomaalaus	Palvelukyvyn paranta	Korvausinvestointi		x				
*Museon korjauksia	Palvelukyvyn paranta	Korvausinvestointi		x				
*Urheilukentän ajoa estävä aita	Palvelukyvyn paranta	Korvausinvestointi	x					
	<i>Yhteensä</i>							
Palvelutuotanto yhteensä			288 000	190 000	80 000	0	0	0

HANKERYHMÄ		Kuntatekniikka (sis. liikenneväylät, puistot ja muut yleiset alueet sekä liikuntapaikat)						
Hankeryhmä/hanke	Tavoite (Palvelutuotannon määrän lisäys, palvelukyvyn parantaminen, tuotannon tehostaminen)	Investoinnin luonne (uus-, laajennus-, korvausinvestoin- ti)	Kustannusarvio			Tuloarviot		
			TA 2024	TS 2025	TS 2026	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Liikuntapaikat								
*Saimaan reitti	Palvelukyvyn paranta	Uusinvestointi	x			x		
	<i>Yhteensä</i>							
Puistot								
*Torialueen kehittäminen/suunnittelu	Palvelukyvyn parantaminen	Korvausinvest	x	x				
*Huimaa-puiston laitteet (uusiminen)	Palvelukyvyn paranta	Korvausinvestointi		x				
*Kuvansin leikkipuisto Pikku Huimaa	Palvelukyvyn paranta	Korvausinvestointi	x					
*Kotkatharjun ulkokuuntoilulaitteet	Palvelukyvyn paranta	Korvausinvestointi		x				
	<i>Yhteensä</i>							
Kadut								
*Tuohilahdentien -v24/Kolpantien asfaltointi v-2	Palvelukyvyn paranta	Uusinvestointi		x	x			
*Tuohilahdentien-Kolpantien katuvalaistus	Palvelukyvyn paranta	Uusinvestointi		x				
*Puttitiien rakentaminen	Palvelukyvyn paranta	Uusinvestointi	x					
*Liikenneturvallisuus- ja estettämyyden parantam	Palvelukyvyn paranta	Korvausinvestointi	x	x	x			
*Katu- ja ulkovalaistuksien uusiminen	Tuotannon tehostami	Korvausinvestointi	x	x	x			
*Katujen kohdentamattomat peruskorjaukset	Palvelukyvyn paranta	Korvausinvestointi	x	x	x			
*Katujen kohdentamattomat asfaltoinnit	Palvelukyvyn paranta	Korvausinvestointi	x	x	x			
Kiinteät rakenteet ja laitteet								
*Koulujen ja päiväkotien pihojen viihtyvyyden pa	Palvelukyvyn paranta	Uusinvestointi	x					
*Sähköautojen latauspisteet (4 paikkaa)	Palvelukyvyn paranta	Uusinvestointi	x					
*Palviaisten terminaali	Tuotantokyvyn tehos	Uusinvestointi	x			x		
	<i>Yhteensä</i>							
Kuntatekniikka yhteensä			910 000	290 000	130 000	430 500	0	0

TOIMIALA:		Konsernipalvelut (asunnot, yhtiöt)						
Hankeryhmä/hanke	Tavoite (Palvelutuotannon määrän lisäys, palvelukyvyn parantaminen, tuotannon tehostaminen)	Investoinnin luonne (uus-, laajennus-, korvausinvestoin- ti)	Kustannusarvio			Tuloarviot		
			TA 2024	TS 2025	TS 2026	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Aineettomat oikeudet								
*Yleinen hankesuunnitteluraha			x	x	x			
	<i>Yhteensä</i>							
Maa- ja vesialueet								
Maa- ja vesialueiden hankinta			x	x	x			
Tuloarviot								
<i>Omaisuuksien myynti</i>								
*Loma-asuntotontit						x	x	x
*Asuintontit						x	x	x
	<i>Yhteensä</i>							
Konsernipalvelut yhteensä			70 000	70 000	70 000	60 000	60 000	60 000
Joroisten kunta yhteensä			2 608 000	650 000	280 000	499 500	60 000	60 000

TOIMIALA:		VESIHUOLTOLAITOS						
Hankeryhmä/hanke	(Palvelutuotannon määrän lisäys, palvelukyvyyn parantaminen, tuotannon	Investoinnin luonne (uus-, laajennus-, korvausinvestointi)	Kustannusarvio			Tuloarvot		
			TA 2024	TS 2025	TS 2026	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Kiinteät rakenteet ja laitteet								
<i>Maa- ja vesirakenteet</i>								
<i>Muut kiinteät rakenteet ja laitteet</i>								
*Jäteveden puhdistamoiden peruskorjaus suunnitte	Palvelukyvyyn paranta	Korvausinvestointi	x	x	x			
<i>Yhteensä</i>								
Vesi- ja viemäriverkoston saneeraukset								
*Vesi- ja viemäriinjojen rakentaminen ja peruskor	Tuotannon tehostami	Korvausinvestointi	x	x	x			
*Joroinen-Varkaus yhdysvesijohdon paineenkorot	Tuotannon tehostami	Uusinvestointi	x					
<i>Yhteensä</i>								
Vesihuoltolaitos yhteensä			220 000	50 000	100 000	0	0	0
Kunta ja Vesihuoltolaitos yhteensä			2 828 000	700 000	380 000	499 500	60 000	60 000
Kunta ja Vesihuoltolaitos netto			2 328 500	640 000	320 000			

6. RAHOITUSLASKELMA

Rahoitusosassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Investoinnit ovat laskelmassa bruttomääräisinä. Erikseen tuloina ovat rahoitusosuudet investointimenoihin, kuten valtionosuudet ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot. Rahoituslaskelma osoittaa, kuinka paljon kunnan varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta on yli- tai alijäämäinen.

Rahoitusosa esitetään vähennyslaskukaavan muodossa. Ensimmäisenä välisummana esitetään *toiminnan ja investointien rahavirta*. Ylijäämäinen välisumma osoittaa, että investoinnit rahoitetaan kokonaisuudessaan tulorahoituksella, investointien rahoitusosuuksilla ja omaisuuden myynnillä. Negatiivinen välisumma osoittaa määrän, joka on rahoitettava pääomarahoituksella.

Rahoituksen rahavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen toiminnan rahavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman ja investointien muuttamiseen.

Toiminnan ja investointien rahavirran ja rahoituksen rahavirran yhteen laskettu määrä osoittaa budjetoitujen rahavirtojen kokonaisvaikutuksen kunnan maksuvalmiuteen.

Maksuvalmiuden muutoksiin vaikuttavat myös toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset, vaihto-omaisuuden, pitkä- ja lyhytaikaisten saamisten ja korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutokset, joita ei talousarviossa ole huomioitu.

Rahoituslaskelma kunta ja vesihuolto:

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
RAHOITUSLASKELMA					
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
VUOSIKATE	1 780 609	1 824 648	1 195 955	1 209 289	1 362 700
SATUNNAISET ERÄT	0	0	0	0	0
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT					
Pakolliset varaukset	0	0	0	0	0
Myyntivoitot ja -tappiot	-98 252	0	0	0	0
Muut oikaisut	0	0	0	0	0
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-98 252	0	0	0	0
TOIMINNAN RAHAVIRTA	1 682 357	1 824 648	1 195 955	1 209 289	1 362 700
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
INVESTOINTIMENOT	-1 798 290	-1 580 000	-2 828 000	-700 000	-380 000
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	32 896	104 000	439 500	0	0
PYS. VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOV.TUL					
INVESTOINTIEN VARS.MYYNTITULOT	87 711	60 000	60 000	60 000	60 000
INVESTOINTIEN MYYNTIVOITOT/-TAPPIOT	98 252	0	0	0	0
PYS. VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOV.TUL	185 963	60 000	60 000	60 000	60 000
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-1 579 431	-1 416 000	-2 328 500	-640 000	-320 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	102 926	408 648	-1 132 545	569 289	1 042 700
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET					
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYKSET	-1 080	0	0	0	0
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	0				
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	-1 080	0	0	0	0
LAINAKANNAN MUUTOKSET					
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	4 500 000	1 500 000	3 500 000	3 000 000	2 500 000
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-3 244 732	-3 526 294	-3 071 028	-3 421 028	-3 615 768
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	-3 000 000	0	700 000	0	0
LAINAKANNAN MUUTOKSET	-1 744 732	-2 026 294	1 128 972	-421 028	-1 115 768

MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET					
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOM. MUU	29 657				
VAIHTO-OMAISSUUDEN MUUTOS	954				
SAAMISTEN MUUTOS	390 530				
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	70 024				
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	491 164	0	0	0	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-1 254 648	-2 026 294	1 128 972	-421 028	-1 115 768
RAHAVAROJEN MUUTOS	-1 151 722	-1 617 646	-3 573	148 261	-73 068
KASSAVARAT 31.12.	14 164 068				
KASSAVARAT 1.1.	15 315 790				
RAHAVAROJEN MUUTOS	-1 151 722				

TP 2022 rahavarojen muutos oli -1 151 722 euroa negatiivinen, eli kunnan ja vesihuoltolaitoksen kuluja katettiin lainojen lisäksi tulo-rahoituksesta kertyneistä kassavaroista. Kuluvana vuonna 2023 ei korkeiden korkojen vuoksi oteta talousarviolainaa lainkaan, ellei se ole aivan välttämätöntä (KV 23.10.2023 § 39) Kunnan ja vesihuoltolaitoksen likvidit, sijoittamattomana olevat kassavarat tulevat siten lähes kokonaan käytetyiksi. Talousarviolainan nostamatta jättäminen yhtenä vuotena ja aikaisempien lainojen ohjelman mukainen lyhentäminen korottaa lainnostotarvetta talousarviovuodelle 2024. Lainan lyhennykset TA 2024 ovat -3 071 028 €. Myös kunnan mittakaavassa huomattavat investoinnit kasvattavat lainantarvetta, nettona - 2 328 500 €. Kun aikaisempien lainojen lyhennykset ja investointikustannukset ovat yhteensä noin -5,4 milj. euroa ja tulo-rahoituksen vuosikate noin 1,2 milj. euroa, jää velkarahoituksella katettavaksi noin 4,2 milj. euroa.

Talousarviolainaa suunnitellaan nostettavaksi 3,5 milj. euroa. Sen lisäksi suunnitelmassa on ottaa lyhytaikaista lainaa kunnan osakkuusyhtiö Keski-Savon Jätehuollolta 0,7 milj. euroa. Mikäli tämä ei onnistu, on vastaava määrä otettava talousarviolainana tai muuna lyhytaikaisena lainana.

Rahoituslaskelman tunnusluvut:

Tunnusluku	Mittari	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Investointien tulo-rahoitus %	Investointien tulo-rahoitus, %	100,9	123,6	50,1	172,8	358,6
Tulo-rahoituksen riittävyys pitkän aikavälin menojen kattamiseen: - lainanhoitokate 1-2, tyydyttävä	Lainanhoitokate >1	0,31	0,57	0,48	0,42	0,44

Rahoituksen tunnuslukuja koskien ei ole asetettu sitovia tavoitteita, joten ne ovat informatiivisia.

Investointien tulo-rahoitus % ylittää 100 % suunnitelmakaudella kaikkina muina vuosina, paitsi talousarvionvuonna 2024. Suunnitelmakauden suunnitellulla investointitasolla ei siten tarvitsisi ottaa uutta lainaa, vaan tulo-rahoituksen vaikuttaisi riittävän uusien investointien kattamiseen vuoteen 2026 mennessä noin 1,2 milj. € tasolle laskevilla investointimäärärahoilla (360 % x 320 000 € = 1,15 milj. €). Koska kunnan tulovirtaan, jota rahoituslaskelmassa edustaa vuosikate, kohdistuu merkittäviä paineita valtionosuuksien vähennyksen ja soteikiinteistöjen vuokratuottojen todennäköisen vähenemisen vuoksi, myös kunnan investointikykyyn kohdistuu vuosikatteen olennaisen heikkenemisen vuoksi sama paine.

Lainanhoitokate säilyy heikkona, eli tunnusluku on pienempi kuin 1, koko suunnitelmakauden. Kunnan ja vesilaitoksen tulo-rahoituksen riittävyys pitkän aikavälin menojen kattamiseen on siis heikko.

Investointien tulo-rahoitus % ja lainanhoitokate eivät vielä huomioi pääomavuokratuloa (OC-Systemsin hallilaaajennus) tai vuokratuloa (Palviaisten biojätelaitos) tuottavien investointien tulovirtaa (toteutuessaan osa toiminnan rahavirtaa rahoituslaskelmassa). Näiden tulojen lisäyksen jälkeen tunnusluvut paranevat hieman.

Kunnan lainamäärä on talousarviovuonna arvion mukaan 4 436 euroa / asukas. Kuntakonsernin lainamäärä putoaa merkittävästi vuoteen 2022 verrattuna, jolloin konsernilainoissa oli sisällä **Etelä-Savon sairaanhoitopiirin ja Vaalijalan kuntayhtymien lainaosuudet**. Konsernilaina huomioiden kunnan lainamäärä vuonna 2024 on n. 5 500 euroa / asukas. Vuoden 2022 lopun tilanne Joroisten kunnan osalta oli 7 182 **euroa / asukas**. Kriisikuntakriteereissä lainamääräkohta on määritelty siten, että kriteeri täyttyy, mikäli asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla. Ajankohtainen tieto kunnista saadaan vertailukriteeriin vuoden 2023 tilinpäätösten valmistuttua.